1) Nr. 18 Reg. Bibl. Lit. G

2) " 19 " " " G

3) " 2 " " " H

4) " 2 " " " C

~~38 · 40. Plesioi~~

În memorie ziua
de 2 Martie 1884 și
strălucitor. D. Niu
zescu învățătoru acluș
avea în școlă studiind
peste 90 elevi de tote
clasele. Erea ordine
esemplară elevi
frecuentând școla
în modu admirabil

Ion Mihăilescu

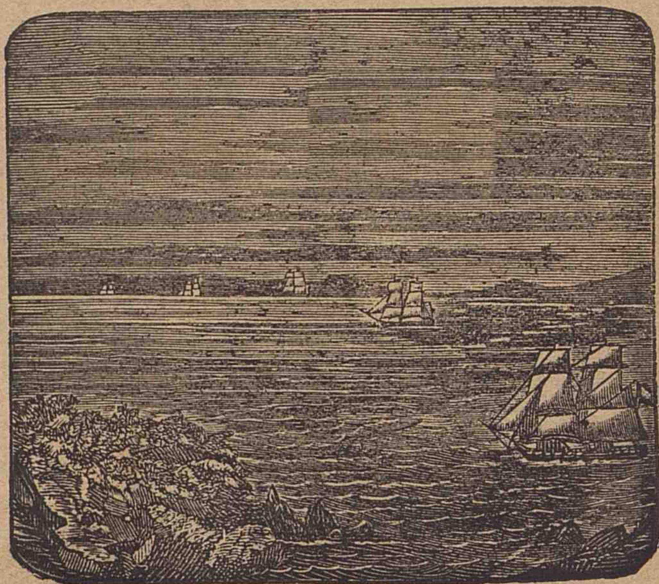
NOULŬ METODŬ
DE
GEOGRAFIE
ELEMENTARA
DE
A. GORJAN

CARTE APROBATA DE MINISTERULU CULT. SI INSTR. PUBLICE.

EDIŢIUNEA VI

Ilustrată cu 44 figurĭ.

PARTEA I
PENTRU CLASA A II-a ŞI A III-a PRIMARĂ,

BUCURESCI
EDITURA LIBRĂRIEĬ FRAŢIĬ J ONNIŢIU & Co.
1881

Gorjan

BUCURESCI—TYP. CURȚII, PR. F. GÖBL, PASAGIUL ROMAN, 12.

NOUL METOD

DE

GEOGRAFIE ELEMENTARA

CAPITOLULŬ I.

INTÊIELE CUNOŞTINŢE GEOGRAFICE (1)

1. Locuinţa omuluĭ.

Casa în care trăesc eŭ cu părinţiĭ meĭ se numesce locuinţă saŭ casa părintească. Casa este clădită pe pămîntŭ. Marginele caseĭ suntŭ pereţiĭ. Daca eşimŭ afară din casă, dămŭ în curte saŭ d'a dreptulŭ în stradă. Curtea este îngrădită cu gardŭ saŭ închisă cu uluci, palancŭ saŭ zidŭ. Alăturĭ cu casa nóstră se află şi alte case. Intre case sunt lăsate locurĭ deschise; aceste locurĭ se numescŭ *drumurĭ, strade* saŭ *uliţĭ*. Cândŭ o stradă este strîmtă se numesce *stradelă* éră daca duce afară din oraşŭ către unŭ altŭ oraşŭ saŭ satŭ se numeşte *drum* saŭ *cale*. Pe strade se vădŭ din distanţă în distanţă puse felinare ca oameniĭ să vaḑă nóptea cândŭ umblă. Unŭ locŭ golŭ şi mare, aşeḑatŭ între strade se numesce *piaţă*. In piaţă se face adesea *târgurĭ* ḑilnice şi anuale. Aci vinŭ ómeniĭ de 'şĭ cumpĕră cele necesare pentru casă şi traiulŭ lorŭ.

Casele aŭ nume şi pórtă un numĕr de ordine spre a se găsi cu înlesnire persónele care şădŭ în ele. Daca casa este clădită pentru a locui ómenĭ într'ânsa se numeşte *casă de locuintŭ,* daca este clădită pentru a se strănge copiĭ ca să înveţe carte se ḑice *scólă;*

(1) Mulţĭ institutorĭ cerŭ ca copiĭ să înveţe maĭ întêiŭ Capitolulŭ II şi apoĭ I, nu este rĕŭ şi se recomandă acésta, totulŭ este ca copilulŭ să mérgă treptatŭ cu cunoştinţele, potrivitŭ metodeĭ ce voeşte a practica învĕţĕtorulŭ.
NB. Intrebările despre care face menţiunea prefaţa s'a suprimatŭ, căcĭ este unŭ metodŭ vechiŭ. Profesorul însuşĭ va face întrebărĭ cum va voi şi când găseşte cu cale.

daca este făcută pentru a se aduna ómeniĭ in ea ca să se róge luĭ Dumnedeŭ se dice *Biserică;* daca e făcută pentru a se da dreptate ómenilorŭ înpricinaţĭ şi asupriţĭ se numeşte *Judecătorie;* daca este făcută a se căuta bolnaviĭ se numesce *spitalŭ*; daca este pentru a se închide în ele, răĭ făcători se numesce temniţe (penitenciar); daca este făcute pentru a se lucra în ea lumănărĭ, săpunurĭ, spirtŭ, lucrurĭ de fer şi altele se numesce *fabrică*; casele în care ómeniĭ espune lucrurile lorŭ spre vêndare se numeşte *magasine*, prăvălie (dughénă), etc., casa în care se tipăresce cărţĭ se numesce *tipografie*, iar unde se vêndŭ cărţĭ se dice *librărie*. Casele care suntŭ făcute din baniĭ ţăreĭ, aĭ comunelorŭ ia numire de *publice;* iarŭ daca suntŭ făcute din banĭ particularĭ se numeşte *particulare*, aşa dar Biserica, scóla, primăria suntŭ *edificiĭ publice;* casa nóstră, a vecinuluĭ nostru şi unele fabricĭ suntŭ *edificiĭ particulare*.

Casele adunate la unŭ locŭ forméḑă *cătune* saŭ *sate*, iar maĭ multe sate o *comună* unde se află o *biserică*, o *şcólă* şi o *primărie*. Oraşŭ se dice cândŭ la un locŭ sunt adunate maĭ multe case, are maĭ multe bisericĭ, şcolĭ şi judecătoriĭ, şi maĭ tóte stradele sunt aşternute cu piatră, stradele care ducŭ în afară de oraşŭ pe la barierĭ se numescŭ *căĭ* saŭ *drumurĭ marĭ*. Unŭ *târgŭ* este maĭ micŭ de câtŭ unŭ oraşŭ. Casele satelorŭ suntŭ maĭ próste de câtŭ cele din oraşe. Oraşele se împart în *colorĭ* saŭ *ocoale*. Maĭ multe case şi strade care ţinŭ de aceiaşĭ biserică forméḑă o *suburbie* saŭ *mahala*, şi maĭ multe suburbiĭ forméḑă un *ocolŭ*. Satele, tărgurile şi oraşele sunt aşeḑate pe lêngă ape, pentru ca ómeniĭ la tóte trebuinţele lorŭ să nu sufere lipsa eĭ, fără care n'ar putea trăi.

Locuitoriĭ cătunelorŭ şi satelorŭ se ocupă cu cultivarea pămêntuluĭ şi cu creşterea vitelorŭ, iarŭ aĭ tărgurilorŭ şi oraşelorŭ se ocupă maĭ mult cu fabricarea a o mulţime de lucrurĭ trebuinciόse ómenilorŭ, pe care le vinde pe banĭ. Acestŭ schimbŭ se numesce *comerţŭ*. Comerţulŭ se maĭ face şi cu cereale precum: grâŭ, orzŭ, fasole linte, porumb, etc., şi cu vite, precum: boĭ, oĭ, caĭ, găine, şi altele.

Locuitoriĭ din sate şi cătune se numescŭ *sătenĭ* saŭ *ţăranĭ*, iarŭ aĭ oraşelorŭ şi tărgurilorŭ, *orăşenĭ* saŭ *târgoveţĭ*. Costumulŭ sătenilor este maĭ simplu şi maĭ naţionalŭ de câtŭ alŭ orăşenilorŭ. *Industrie* se numesce totŭ felulŭ de lucrărĭ trebuinciόse vieţiĭ omuluĭ iarŭ ómeniĭ care se ocupŭ cu ele se numesce meşteşugarĭ saŭ industriaşĭ, precumŭ, cismarĭ, croitorĭ, ciasornicarĭ, tâmplarĭ etc. Stabilimentele (casele) industriale se numesc după felul lor, unele *ateliere*, *manufacturĭ* şi *fabricĭ* (1).

(1) Profesorul va esplica tóte cuvintele ce nu sunt în destul de esplicate.

2. Familia. Comune.

In casa nóstră tata este maĭ mare și îngrijaşte de locuinţă şi hrana nóstră. *Tatăl*, *mama* și *copiĭ* forméḑă o *familie*. Tatăl este capul familieĭ.

Precum tatălŭ este maĭ mare în casă, asemenĭ și primarulŭ este maĭ mare în satŭ saŭ în orașŭ, elŭ îngrijesce de bunulŭ traiŭ alŭ locuitorilorŭ și de trebuinţele loculuĭ Primarulŭ este unŭ omŭ pe care îlŭ alegŭ locuitoriĭ satelorŭ și orașelorŭ. Orașele și târgurile iaŭ numire de *comune urbane* iarŭ satele și maĭ multe cătune adunate la unŭ locŭ forméḑă *comune rurale*. Pe lângă primariĭ, se aflā și poliţaĭ, cu ajutórele lorŭ numiţĭ comisarĭ care veghiază a nu se comite furturĭ și tâlhăriĭ între locuitorĭ. In comunele rurale poliţia se face de primarŭ.

3. Numirĭ și semne Geografice.

Satele, orașele, drumurile, apele, munţiĭ etc., pórtă câte un nume. Eŭ trebue să cunoscŭ satulŭ saŭ orașulŭ în care locuescŭ, plasa și în urmă judeţulŭ din care facŭ parte, începândŭ de la forma șcóleĭ, a stradelorŭ, a comuneĭ ce locuescŭ și cu ce se mărginescŭ.

Ca omulŭ să știe și să cunóscă cu înlesnire tot ce este într'o comună, plasă saŭ judeţŭ, le a însemnatŭ pe hârtie cu diferite semne. Aceste semne le vom arăta cum se facŭ. Aceea hârtie pe care este scrisŭ o *comună* saŭ moșie, se numesce *planŭ*, iar dacă înfăţișeaḑă o plasă, unŭ judeţŭ etc, ia numirea de *chartă* (1).

Pământulŭ nu este netedŭ peste totŭ loculŭ, în unele părţĭ se vede locurĭ ridicate fórte susŭ și locurĭ scoborîte fórte josŭ. Locurile ridicate se numescŭ *dealurĭ*, iarŭ cele scoborîte *văĭ*. Acele locurĭ ridicate peste dealurĭ și pe care le vedem în depărtare aprópe cu vêrfurile lorŭ în norĭ, se numescŭ *munţĭ* ; iarŭ apele care curgŭ în josŭ din munţĭ unele se numescu *gârle*, *rîurĭ*, *fluviurĭ*, *lacurĭ*. Tóte aceste numirĭ 'șĭ aŭ înţelesulŭ lor ; le vomŭ esplica îndată.

Ca să cunóștemŭ tóte semnele cu numirile lorŭ, pe care le vomŭ găsi în învĕţătura comuneĭ, plășĭ și a judeţuluĭ, ne închipuim o ţară făcută pe hârtie și pe care vomŭ călători cu condeiulŭ ca cumŭ amŭ face în realitate înșine prin tóte locurile. Acéstă ţară închipuită se represinte prin figura No. 1.

Preumblare în năuntrulŭ și împrejurulŭ orașuluĭ. (2)

Orașul din care începem preumblarea nóstră este situatŭ între unŭ fluviŭ și mare.

(1) Institutorul va pune pe copiĭ să facă diferite esercițiurĭ du pă *Caetulŭ de desemnŭ geograficŭ* și arătându-le ce diferinţa esistă între aceste şi cele făcute pe charta ţěreĭ închipuită ce se află la pag. 6.

(2) La fie-care numire Geografică ce copilulŭ va întâmpina în cursul Geografieĭ institutorulŭ le va esplica și va cere copiilorŭ ca să dea esemple din acele care le vede împrejurulŭ școleĭ și comuneĭ lorŭ.

Intr'unŭ districtŭ unele orașe sunt maĭ însemnate de câtŭ altele ; în cele în care se află dregătoriile cele maĭ marĭ ale loculuĭ se numește *capitală*. Se maĭ numesce capitala țăreĭ saŭ reședința capuluĭ țăreĭ precum este Bucureștĭ capitala Românieĭ. Orașul nostru după charta este unŭ mare port căcĭ este ḑiditŭ aprópe de mare. Porturĭ se maĭ numescŭ și acele orașe care suntŭ lângă fluviurĭ plutitóre. Locuitoriĭ porturilorŭ se ocupă maĭ multŭ cu comerciulŭ pe apă, eĭ încarcă saŭ descarcă totŭ felulŭ de mărfurĭ din corăbiĭ carĭ

Estŭ

Nordŭ

Sudŭ

Vestŭ

Fig. 1. Carta complectă

vin în portŭ şî unde se maĭ adăpostescŭ contra vântuluĭ, precum se vede aci. Ca corăbieri să pótă vedea de departe portulŭ în timpulŭ nopţiĭ se luminédă c'un mare felinar numitŭ *far (fanar)* pus aci la intrarea portuluĭ.

Indată ce eşimŭ din portŭ înaintea ochilorŭ noştriĭ se desfăşură o întinsă apă pe care o numimŭ *mare*. Marea, are apă sărată şi amară. Dacă acéstă apă este *liniştită,* vederea nóstră se întinde fórte departe, însă altă dată prin suflarea vântuluĭ apa se pune în mişcare, formândŭ atuncĭ *unde* care cândŭ sîntŭ maĭ marĭ se numescŭ şi *valurĭ* saŭ *talazurĭ*. O navă (corabie) cu vaporŭ de şi merge maĭ iute de cât o căruţă cu caĭ şi maĭ încetŭ de cât drumulŭ de ferŭ (pe care il vom esplica maĭ departe ce însemnédă), póte să plutéscă în linie dréptă pe mare maĭ multe dile şi chiarŭ lunĭ întregĭ, fără ca ómeniĭ ce suntŭ în ea să pótă vedea uscatulŭ. Figura din faţa cărţiĭ este o vedere a mări line şi unde o navă se arată în diferite mărimĭ adică, cu câtŭ se depărtédă de malulŭ uscatuluĭ cu atâtŭ se vede maĭ mică. Marea se împarte în *oceane*, oceanele se sub împarte în *mărĭ*, *golfurĭ* şi *strîmtorĭ*. Intorcându-ne acum prin prejurulŭ oraşuluĭ, luămŭ drumulŭ celŭ mare pe *şosea,* numită ast-felŭ cácĭ este aşternute cu piatră. Şoseaua este maĭ bună de cât drumulŭ ne aşternutŭ cu piatră, căcĭ ploundŭ multŭ, înmóie pămêntulŭ şi căruţile numaĭ potŭ umbla fără ca să nu se strice saŭ să se prăpădéscă caiĭ şi boiĭ carĭ tragŭ la ele. Lêngă acéstă cale la drépta vedem *Cimitirulŭ,* locŭ alesŭ în depărtare de oraşŭ pentru înmormântarea ómenilorŭ. Până acum câţĭ-va anĭ se înmormânta ómenĭ în oraşŭ, aceea ce era fórte vătămătorŭ sănătăţiĭ. De aci trecemŭ prin oraşŭ la cea-l'altă parte a fluviuluĭ celŭ mare lîngă gura luĭ.

5. Preumblarea pe malulŭ stângŭ al fluviuluĭ.

Mergêndŭ ast-felŭ ajungemŭ la gura unuĭ fluviu mare. *Fluviu* numimŭ unŭ cursŭ de apă de óre-care mărime carĭ se varsă în mare. *Gura* saŭ *vărsătura* este loculŭ unde fluviulŭ se isprăvesce, adică unde încetédă d'a maĭ curge, şi unde îşĭ amestecă apele sale dulcĭ cu apa sărată a măriĭ. Acestŭ fluviŭ să varsă prin maĭ multe gurĭ unde formédă treĭ *braţe* numite şi *canalurĭ*. Pămêntulŭ coprinsŭ între aceste braţe se numesce *deltă*. Pe marginea măriĭ între gura fluviuluĭ şi oraşŭ se întinde unŭ locŭ netedŭ, aplecatŭ către mare şi acoperitŭ cu petrişĭ ce se numssce *prundŭ*.

Plecândŭ de la gura fluviuluĭ pe marginea luĭ spre oraşŭ, mergemŭ în *susulŭ apeĭ,* adică despre unde vine apa, urmămŭ *malulŭ* saŭ *ţĕrmulŭ* stângŭ al fluviuluĭ. Maĭ în susŭ vedemŭ o *insulă* saŭ unŭ *ostrovŭ* în mijloculŭ fluviuluĭ, adică o bucăţică de pămêntŭ îm-

presurată de apă din tóte părţile Fig. 2, represintă o vedere a uneĭ insule în mijloculŭ uneĭ bălţĭ. Aprópe de aci vedemŭ dincolo de fluviŭ o apă scurgându-se într'un fluviŭ, care forméḑă o *confluenţă* adică înbucătura unuĭ rîŭ cu altŭ rîŭ maĭ mare, iarŭ rîulŭ însuşĭ se numesce *confluente*. La câţĭ-va paşĭ maĭ în susŭ intâlnimŭ unŭ podŭ de piatră carĭ leagă oraşulŭ după malulŭ stângŭ alŭ fluviuluĭ cu celŭ după malulŭ dreptŭ. Unele *podurĭ suntŭ de ferŭ* altele de *lemnŭ* şi în multe locurĭ neputându-se înfige picere de lemnŭ în fundulŭ apeĭ, se facŭ *podurĭ* pe *vase*. Puindu-ne pe podŭ şi ţiindŭ vederea nóstră încotro curge apa, avemŭ *malulŭ dreptŭ* a fluviuluĭ în drépta *şi malul stâng* în stânga nóstră, pe cândŭ spatele nostru se află întorsŭ către *insusulŭ* saŭ de unde vine apa.

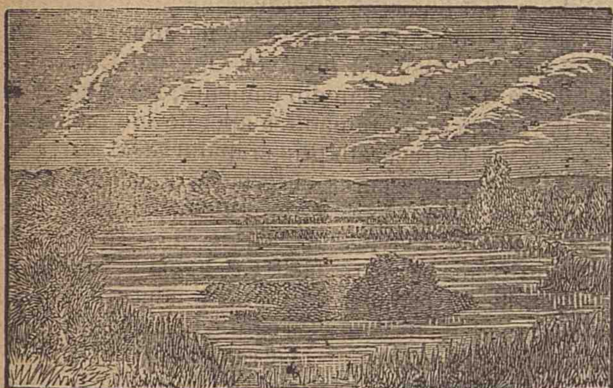

Fig. 2. Vederea uneĭ insule în mijloculŭ bălţiĭ, şi carĭ i se vede malurile acoperite cu pădurĭ şi verdeaţă.

După ce lăsămŭ podulŭ de piatră şi înaintămŭ în susulŭ apeĭ pe malulŭ eĭ, întâlnimŭ podulŭ drumuluĭ de ferŭ. Aci se începe o luncă nomolósă espusă la ineculŭ fluviuluĭ cândŭ apa cresce. Maĭ departe se vede un *canalŭ* săpatŭ de ómenĭ, carĭ légă prin navigaţiune pe un drum maĭ scurtŭ, fluviulŭ cu marea. El trece prin calea numită şosea, printr'o *câmpie* frumósă şi printr'unŭ *băltişŭ*. *Băltiş, mocirlă* saŭ *mlăştină*, este unŭ locŭ totŭ-d'a-una umedŭ şi acoperitŭ cu trestie şi papură. *Câmpie* este unŭ locŭ care n'are nicĭ dealurĭ marĭ şi prin urmare nicĭ văĭ marĭ. Pe câmpiĭ se seamănă grâŭ, orzŭ, porumbŭ, fasole şi alte legume şi cereale.

6. Preumblare pe malulŭ dreptŭ alŭ fluviuluĭ.

Preumblarea ce voimŭ a face acumŭ este maĭ lungă. Inaintea ochilorŭ noştri se întinde şi se înalţă alte privirĭ care ne va plăcea maĭ multŭ de câtŭ cele ce amŭ văḑutŭ până acumŭ.

Eşindŭ din oraşulŭ nostru trecemŭ podulŭ de piatră, strebatemŭ oraşulŭ celŭ micŭ, trecemŭ un rîŭ mare pe unŭ podŭ de lemnŭ şi ne urcămŭ însusulŭ luĭ pe malulŭ dreptŭ. Unŭ *rîŭ* este unŭ

cursŭ de apă carĭ se scurge într'o apă maĭ mare numită fluviŭ saŭ se varsă chiarŭ într'altŭ rîŭ. Rîulŭ vĕrsêndu-se ast-felŭ se numesce şi afluente cum amŭ ḑisŭ şi în preumblarea ce amŭ făcutŭ pe malulŭ stîngŭ alŭ fluviuluĭ. Adesea unŭ cursŭ de apă deşi se varsă d'a dreptulŭ în mare, însă totŭ pórtă numele de rîŭ căcĭ are apă puţinŭ adîncă şi este ne navigabilŭ. Daca amŭ sui maĭ în susulŭ rîuluĭ amŭ vedea că în elŭ se varsă unŭ rîuleţŭ repede, alŭ căruĭ isvorŭ nu este departe de aci. *Isvorŭ* saŭ *fontînă* este loculŭ de unde ântêiaşĭ dată îşĭ ia nascere o apă curgĕtóre fie rîŭ saŭ fluviŭ. Isvorulŭ curge neincetatŭ şi nu sécă nicĭ odată. Suntŭ unele ape care n'aŭ isvóre, darŭ carĭ curgŭ numaĭ când plouă; acele se numesc *părîurĭ* saŭ *şiroiŭ*. Isvórele se maĭ numescŭ şi *obârşiĭ*.

Nu credŭ că este vre-unŭ copilŭ care să nu fi văḑutŭ în prejurul cătunuluĭ sĕŭ (satuluĭ, oraşuluĭ), un isvor. Obicĭnuit unŭ *isvorŭ* este o ţişnitură de apă din piatră saŭ din pămêntŭ, maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ mare, provocată prin grămădirea apeĭ de sub pămêntŭ, din causa ploilorŭ care s'a strecuratŭ prin crăpăturile luĭ. Apa care trece peste matca eĭ (basin), se scurge, şi forméḑă *rîuleţŭ* saŭ *gârlă*. Când maĭ multe rîuleţe saŭ gârle se împreună, forméḑă unŭ rîŭ, iarŭ rîurile unŭ fluviŭ. Fluviulŭ chiarŭ de la începutulŭ sĕŭ ia numire de fluviŭ Causele care facŭ ca apele se curgă în cotiturĭ, suntŭ: dealurile saŭ malurile tarĭ ce le întâlnescŭ în cale şi ast-felŭ trebue să se abată în lăturĭ. Cu cătŭ o apă curge maĭ repede cu atâtŭ loculŭ unde de vine este maĭ ridicatŭ.

Puţinŭ maĭ la stînga de isvorŭ în partea de susŭ, ajungemŭ la unŭ lacŭ. *Laculŭ* este o mare întindere de apă cari nu curge darŭ se scurge într'unŭ rîuleţŭ Unele lacurĭ marĭ nu se scurgŭ în nicĭ într'o altă apă. Laculŭ obicinuitŭ primesce în el unulŭ saŭ maĭ multe rîuleţe precum este acesta. In prejurulŭ laculuĭ din partea de susŭ se vede unŭ drumŭ bunŭ numaĭ d'a umbla cineva călare, căcĭ fiindŭ mîncatŭ de plóe şi îngustŭ nu póte trece pe elŭ o căruţă. Intorcîndu-ne în oraşulŭ celŭ aşezatŭ pe malulŭ dreptŭ alŭ fluviuluĭ, trecemŭ un torentŭ pe unŭ podeţŭ de lemnŭ şi înainêndŭ în josulŭ fluviuluĭ pe drumulŭ celŭ mare ajungemŭ la *bifurcaţia* (încrucişarea) drumurilorŭ, adică unde se desparte în doĕ părţĭ. Urmîndŭ calea din stînga, întâlnimŭ unŭ *cătunŭ* şi ce-va maĭ susŭ unŭ *tîrgŭ*. (In Fig. 3 este o vedere a unuĭ cătunŭ la pólele munţilorŭ.) Din oraşulŭ nostru pênă aci, vine o linie de cale ferată în lungulŭ şoseleĭ şi pe care o tae în treĭ părţĭ.

Lêngă têrgŭ se vede unŭ *iezerŭ* (baltă) care este o întindere de apă maĭ mică de câtŭ unŭ lacŭ şi se scurge d'a dreptulŭ în mare printr'o gârlă ce trece şi prin cătunŭ.

7. Ţĕrmurile măriĭ.

Ca să vedemŭ ţărmurile măriĭ cu tóte numirile, şi sub împărţirile

lorŭ; plecămŭ cu trenulŭ *caĭ ferate* din gară. *Gară* este loculŭ unde stă trenulŭ și în ale căruĭ vagóne se sue călătoriĭ saŭ se pune mărfurĭ spre ale duce și aduce de la o gară la alta. Ajungêndŭ la cătunŭ, ne dămŭ josŭ și iar începemŭ o preumblare cu picioru Antêiŭ vedem *malurile* saŭ *țĕrmurile* (se maĭ dice și cóste), măriĭ carĭ suntŭ marginile uscatuluĭ udate de apa măriĭ Țĕrmulŭ acesta fiindŭ maĭ în suprafacia măriĭ se dice *țermŭ* saŭ *cóstă josŭ*, pe când țĕrmurile măriĭ de dincolo de orașŭ sunt înalte și ripóse. Amêndoĕ aceste cóste înaintédă în mare printr'unŭ vêrfŭ, carĭ se numesce *limbă* saŭ *capŭ*. Obicĭnuitŭ unŭ capŭ saŭ o limbă este unŭ punctŭ de pămȃntŭ înaltŭ și stȃncosŭ precum este celŭ carĭ îlŭ vedemŭ aci.

Maĭ departe se vede o insulă care sémănă cu acea din mijloculŭ fluviuluĭ mare Fig. 2. Maĭ multe insule adunate la unŭ locŭ formédă *o grupă* de insule, iarŭ câte-va grupe aprópe unele de altele formédă unŭ *archipelagŭ* precumŭ vedemŭ înaintea ochilorŭ noștri, unde se și formédă maĭ multe strîmtorĭ. O *strîmtóre* numită și *canalŭ* și *pasŭ* este o parte din mare strînsă între doĕ uscăturĭ.

Nu departe de aci trecemŭ unŭ fluviŭ pe la gura luĭ; pentru care ne servimŭ cu o barcă mănată de lopătarĭ și îndreptată de unŭ bunŭ cârmacĭ, căcĭ fără unŭ bunŭ cârmacĭ apa fiindŭ repede, luntrea s'arŭ răsturna și ne-amŭ înneca. *Cascadă* saŭ *cataractă* este căderea uneĭ ape dintr'o înălțime, formată de stăncĭ ce suntŭ pe suptŭ apă. Cascada este maĭ mică de câtŭ o cataractă. De aci ocolimŭ pe lîngă țermŭ și ajungemŭ la unŭ *cotŭ* de mare, adică o parte din mare împresurată de uscatŭ din maĭ multe părțĭ. Dacă cotulŭ este maĭ mare ia numire de *golfŭ* saŭ *sînŭ*. *Ansă* saŭ *scobitură* numită și *cotŭ* nu este alt-ceva de câtŭ unŭ fórte micŭ golfŭ servindŭ de adepostŭ numaĭ pentru câte-va nave precum este cea de dincolo de peninsulă O *peninsulă* este unŭ uscatŭ ce ține de altŭ uscatŭ printr'o mică parte îngustă de pămêntŭ numită *istmŭ*. Lângă Ansă se vede în mare unŭ nisipișŭ puținŭ întinsŭ, acéstă este unŭ *bancŭ de nisipŭ* adică o insulă de nisipŭ în flórea apeĭ unde, daca nu s'arŭ băga bine de sémă, navele s'arŭ putea nomoli.

8 Munțiĭ.

Partea loculuĭ coprinsă între șoseaua cea mare și canalŭ este o *câmpie* saŭ *șesŭ* unde nicĭ unŭ munte saŭ dealŭ, nu întrerupe netedimea pămêntuluĭ; pe cândŭ în partea dréptă a fluviuluĭ celŭ mare, loculŭ nu este de câtŭ ici și colea netedŭ. In preumblarea ce amŭ făcutŭ maĭ 'nainte d'a merge în susulŭ afluentuluĭ până la lacŭ amŭ suitŭ mereŭ; străbătândŭ înălțimĭ, unele din aceste

înălţimĭ se păreaŭ că cade peste capulŭ nostru şi în depărtare se vedea ridicăturĭ marĭ de pământŭ şi de pétră. Aceste ridicăturĭ se numescŭ *munţĭ*, *platourĭ*, *dealurĭ* etc.

Munţiĭ nu suntŭ de o potrivă înalţĭ pretutindenĭ; ceĭ de dincóce de lacŭ suntŭ maĭ puţin înalţĭ de câtŭ ceĭ de dincolo. *Pólele* lorŭ numite şi *cline* suntŭ fórte repedĭ şi stâncóse cu vêrfurĭ ascuţite. Pe asemenea munţĭ este fórte greŭ d'a se sui cine-va chiarŭ şi cu piciorulŭ, pe cândŭ caprele sălbatice găsescŭ aci vara locuinţa lorŭ. Cu câtŭ înălţimea munţilorŭ este maĭ mare cu atâtŭ frigulŭ se simte maĭ multŭ, căcĭ vêrfurile lorŭ suntŭ acoperite cu neaua şi cu ghéţa eternă, precum adesea vedemŭ chiarŭ în ţara nóstră pe vêrfurile Carpaţilorŭ. Figura 3 represintă o vedere a

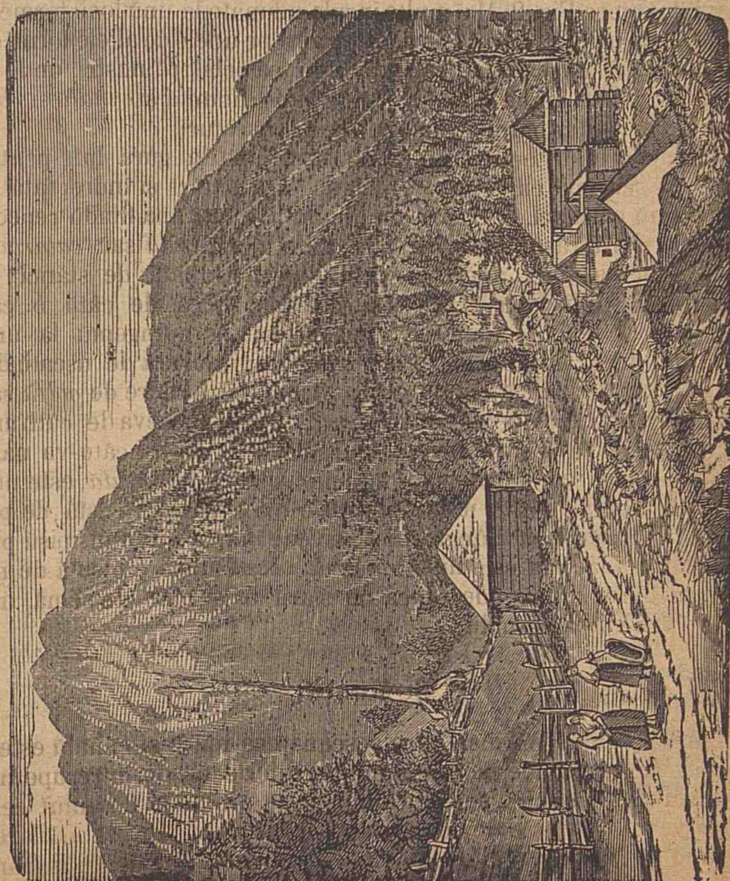

Fig. 3. Vederea munţilorŭ Bucegĭ. Vêrfulŭ omulŭ sa Caraimanulŭ.

Carpaţilorŭ numită Bucegĭ unde la pólele lorŭ se vede o pădure de bradĭ şi unŭ cătunŭ.

Parte din munţĭ se sfîrşescŭ spre vêrfulŭ lorŭ prin stîncĭ de piatră ascuţite în formă de căpăţînă de zahărŭ, pe cândŭ alţiĭ suntŭ *bercĭ* (teşiţĭ) şi *pleşuvĭ*, adică fără nicĭ o verdeaţă pe eĭ, iarŭ alţiĭ suntŭ acoperiţĭ cu pădurĭ Munţiĭ acoperiţĭ cu pădurĭ aŭ şi locurĭ cu iarbă bună, unde vara pascŭ vacĭ şi oĭ din alŭ cărorŭ lapte se facŭ brînză şi caşcavalŭ bunŭ. Daca munţiĭ suntŭ maĭ micĭ, ţiindu-se lanţŭ unulŭ de altulŭ şi acoperiţĭ cu pădurĭ, atuncĭ se numescŭ *muşcele* saŭ *munţişorĭ* precum suntŭ munţiĭ de dincolo de fluviulŭ celŭ micŭ. *Dealŭ* saŭ *colină*, este unŭ munţişorŭ maĭ micŭ. Dealulŭ după malulŭ fluviuluĭ mare aprópe de gura luĭ este unŭ *dealŭ mare*, celŭ de dincolo de marea secondară este un *dealŭ micŭ*, formêndŭ marginea unuĭ *platoŭ* saŭ a unuĭ *şesŭ* nu prea înaltŭ. Pe dealurĭ se seamănă viĭ, iară pe munţĭ nu se póte semăna nimicŭ alta de câtŭ arborĭ, precumŭ: bradĭ, fagĭ, mesteacănĭ, stejarĭ şi alţĭ pe care iĭ întrebuinţămŭ la încălḑitulŭ camerilorŭ, la brutăriĭ, iarŭ lemnariĭ, têmplariĭ le intrebuinţéḑă la facere de mese, scaune, ferestre, băncĭ şi altele. *Platoŭ* numimŭ o întindere de pămêntŭ netedŭ ridicatŭ d'asupra loculuĭ ce'lŭ înconjóră. Platoulŭ din drépta rîuluĭ mare este unŭ *platoŭ înaltŭ* saŭ *şesŭ înaltŭ*. *Şesulŭ* coprinsŭ între platoulŭ întinsŭ şi ţërmurile măriĭ este unŭ şesŭ profundŭ, pentru că este aprópe în linie cu suprafaţa măriĭ. Unele platourĭ aŭ şirurĭ de dealurĭ şi chiarŭ de munţĭ precum suntŭ ceĭ după platoulŭ întinsŭ.

Cândŭ munţiĭ se împreună prin baza lorŭ, forméḑă unŭ *şirŭ* saŭ *lanţŭ* de munţĭ, precum suntŭ munţiĭ coprinşĭ între fluviulŭ celŭ mare şi celŭ micŭ. Oameniĭ care trăescŭ în munţĭ se numescŭ muntenĭ iarŭ câmpeniĭ iaŭ numire de câmpenĭ.

După ce eşimŭ din oraşulŭ care este aşeḑatŭ pe malulŭ dreptŭ alŭ fluviuluĭ de la rescruciulŭ drumuluĭ, şi apucămŭ la dreapta pe calea spre munţĭ, vedemŭ că acestŭ drumŭ este *şerpuitŭ* saŭ *cotitŭ*, sue din ce în ce d'asupra unuĭ şesŭ şi trece printr'unŭ pasŭ între pólele munţilorŭ. *Pasŭ* saŭ *trecătóre* este unŭ locŭ coprinsŭ între vêrfurile munţilorŭ formatŭ de împreunarea lorŭ saŭ de scurgerea vre-uneĭ ape curgëtóre şi pe unde óameniĭ potŭ trece dintr'o parte a munţilorŭ pe cea-l'altă. Fig. 4 represintă o vedere a Dîmboviţeĭ cum curge ea şerpuindŭ printre munţĭ formêndŭ valea frumósă a acestuĭ rîŭ. Calea ferată urméḑă acestŭ drumŭ darŭ nu coteşte de multe orĭ; căcĭ ca să scurteḑe calea şi să numaĭ trécă locurĭ strîmte, se perde pe subtŭ munte printr'o săpătura făcută de ómenĭ ca o ţévă numită *tunelŭ*

Obicinuitŭ unŭ lanţŭ de munţĭ este o *linie de împărţire a apelorŭ*, pentru că isvórele, păraele şi rîurile carĭ urméḑă cursulŭ

lorŭ, se scobóră pe clina saŭ pólele opuse a munţilorŭ. Pólele munţilorŭ se maĭ numescŭ şi laturile lorŭ. Apele ce descindŭ din eĭ şi mergêndŭ maĭ departe, se împreună, formédă rîurĭ marĭ saŭ *fluviurĭ* şi în cele din urmă *basinurĭ*. *Basinulŭ* unuĭ fluviŭ este tótă partea care

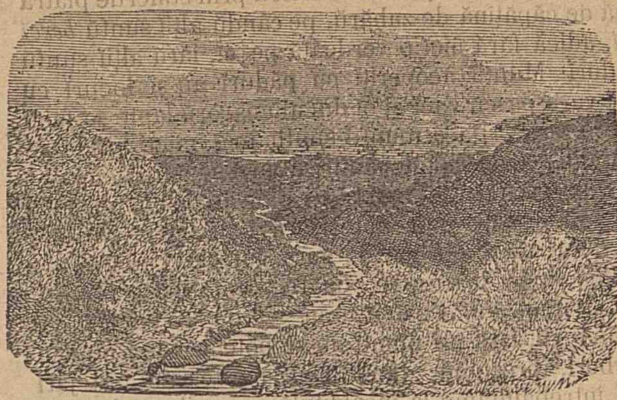

Fig. 4, Vederea riuluĭ Dîmbovița cum curge printre munţĭ şi formédă valea frumósă a acestuĭ riŭ.

coprinde o linie principală de împărţire a apelorŭ și ale căriĭ tóte apele curgĕtóre urmédă clina lorŭ și se vĕrsŭ în acelașĭ fluviŭ. O linie de împărţire a apelorŭ se compune de munțĭ, platourĭ, dealurĭ, câmpiĭ și văĭ.

Ca să vedemŭ acele regiunĭ (locurĭ) depărtate, nu putemŭ merge acolo de câtŭ pe josŭ saŭ călare, și atuncĭ calea fiindŭ maĭ lungă în locŭ de preumblare amŭ face o călătorie. Urcândŭ pe lêngă rîulŭ celŭ mare și malurile laculuĭ, trecemŭ linia de împărțire a apelorŭ și scoborâmŭ pe lêngă unŭ *torentŭ* carĭ se varsă în fluviulŭ celŭ micŭ. *Torentŭ* este o apă repede de o mică însemnătate carĭ se scobóră cu sgomotŭ din munţĭ printr'o vale strîmtă și fórte plecată. Acestŭ drumŭ este *cotitŭ*, *stâncosŭ*, *strîmtŭ* și greŭ de urcatŭ, numindu-se *defileŭ* (strîmtóre), care este maĭ greŭ de străbătutŭ de câtŭ unŭ pasŭ.

Ca să scăpămŭ de greutățile unuĭ asemenea drumŭ prin a călători pe josŭ saŭ călare, ne urcămŭ în trenulŭ drumuluĭ de ferŭ, într'una din vagónele sale, unele maĭ frumóse şi altele maĭ urîte împărţite pe clase după punga săraculuĭ saŭ bogatuluĭ, trecemŭ un pasŭ printr'unŭ tunelŭ unde dincolo ajungemŭ în vale, în partea de josŭ a munteluĭ numită *piciorulŭ* munteluĭ. Pornind de aci pe josŭ, de la *stațiunea* drumuluĭ de ferŭ (gară), întâlnimŭ unŭ a fluviŭ maĭ micŭ de câtŭ celŭ de lângă orașulŭ nostru. Elŭ se scobóră dintr'o clină a altorŭ munţĭ și alŭ căruĭ cursŭ se măreşte prin multe rîurĭ torenţiale. Acestŭ rîŭ curge printr'o vale strîmtă şi printr'o albie repede, căcĭ este maĭ plecată de câtŭ fluviulŭ celŭ mare. Figura 4 este vederea unuĭ rîŭ care curge în josŭ printre munţĭ şi în depăr-

tare d'abia se vede șerpuindŭ ca o ață loculŭ de unde vine apa. *Valea* saŭ *luncă* este unŭ șesŭ îngustŭ și prelungŭ carĭ se întinde adesea pe ambele laturĭ ale matceĭ rîuluĭ saŭ ale fluviuluĭ și pe lângă piciorulŭ unuĭ munte saŭ alŭ unuĭ dealŭ. Fluviulŭ celŭ micŭ curge printr'o vale îngustă, însă rîulŭ celŭ mare curge pe partea dreaptă printr'o vale fórte strîmtă pe cândŭ partea stângă forméḍă o vale puținŭ mare, iarŭ fluviulŭ de lĕngă orașulŭ celŭ mare forméḍă pe malulŭ stângŭ nu numaĭ o vale darŭ chiarŭ o câmpie. Văile suntŭ maĭ tot-d'auna avute în pășiunĭ și în locurĭ lucrate, de câtŭ câmpiile carĭ suntŭ puținŭ udate de ape. Loculŭ unde valea începe a se lărgi și ese în câmpie se numește gura văiĭ, iarŭ partea unde se înfundă fundulŭ văiĭ.

Albia unuĭ rîŭ este fundulŭ pe carĭ curge între doĕ malurĭ; apa în timpulŭ vereĭ nu umple tot-d'a-una albia sa, ci curge numaĭ printr'o parte a eĭ carĭ se numesce *matca apeĭ*. In timpulŭ ploiosŭ saŭ cândŭ începe zăpada și ghiața a se topi la munte, apa se revarsă peste albia sa și ineacă câmpiile carĭ aŭ fostŭ semănate cu grău saŭ alte producte. O asemenea revărsare de apă aduce de multe orĭ o mare pagubă locuitorilorŭ. Daca se facŭ zăgazurĭ și canalurĭ de timpuriŭ ómeniĭ potŭ scăpa de înecurile rîurilorŭ.

Pe lîngă rîulŭ carĭ se vede dincolo de marea secondară se află unŭ iazŭ. *Iazŭ* se numesce o abatere a uneĭ părțĭ din rîŭ pe care se face móra, piuă de postafŭ etc ; *Zăgazŭ* saŭ *digŭ* este partea de pământŭ carĭ se înalță ca unŭ malŭ spre a opri apa din iazŭ a nu se revărsa în rîŭ. Dincolo de rîŭ se vede în depărtare o pustie și o oază; *pustie* este o întindere mare de pământŭ acoperită cu nisipŭ, adesea sărată și în mijloculŭ căriĭ se înalță ca o insula de verdéță unŭ locŭ numitŭ *oază*. Figura 5 represintă o pustie. Aci

Fig. 5. Vederea unuĭ pustiĭ și a uneĭ mărginĭ de Oază

se vede plecândŭ dintr'o oază o caravană cu camile. Din pricina nisipuluĭ, numaĭ cămila póte străbate câmpiile pustiurilorŭ și numaĭ ea póte purta în spinare pe ómeniĭ ce călătoresc și mărfurile lorŭ.

Intre șosea, orașulŭ celŭ mare, canalŭ și țërmurile măreĭ se vede unŭ munte țuguiatŭ, cu unŭ piscŭ puținŭ teșitŭ, acestŭ munte este unŭ *vulcan*, care pe o gură numită *craterŭ*, aruncă din cândŭ în cândŭ în aerŭ, cu mare sgomotŭ, *flăcărĭ*, *cenușă* și *lave*, adică stâncĭ topite. Figura 6 este unŭ vulcanŭ aprinsŭ.

Ca să ne íntórcemŭ acasă vomŭ lua unŭ altŭ drumŭ : Ne lăsămŭ în josulŭ fluviuluĭ celŭ micŭ pe valea luĭ, și ajungêndŭ la unŭ afluente carĭ vine despre stânga începemŭ a ne urca pe lăngă malulŭ luĭ pe unŭ drumŭ destulŭ de bunŭ ; trecemŭ printr'unŭ pasŭ chiarŭ unde este punctulŭ de despărțire alŭ apelorŭ și ne lăsămŭ la vale pe unŭ drumŭ cotitŭ. Ajungêndŭ la têrgulŭ pe carĭ l'amŭ maĭ vĕḑutŭ altă dată, ne urcămŭ în trenulŭ drumuluĭ de ferŭ care ne duce d'a dreptulŭ în orașŭ.

9. Chartele.

Tabla (Fig. 1) pe care am învĕțat atâtea numirĭ de locurĭ în călătoriile saŭ preumblările nóstre închipuite, făcută după o mĕsură și desinată pe chârtie dupe cum amŭ vĕḑutŭ se numesce *chartă geografică*. Daca charta înfățișéză o mare întindere de pământŭ ia numire de *chartă generală* iarŭ cândŭ arată cele maĭ micĭ lucrurĭ dupĕ pământŭ se numesce *chartă specială*.

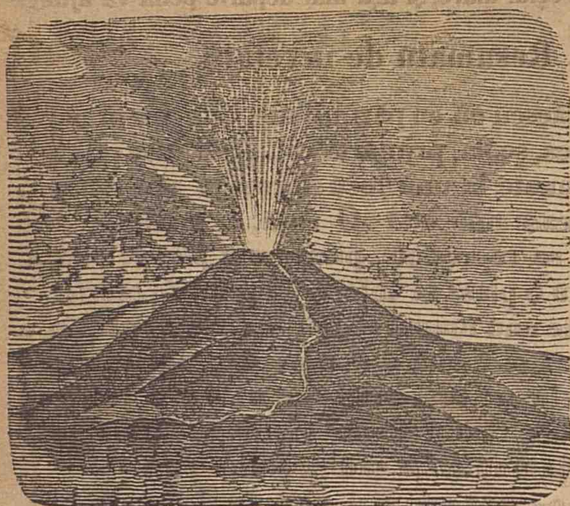
Suntŭ maĭ multe felurĭ de chărțĭ, dar numirele și întrebuințările lorŭ le vomŭ cunósce maĭ têrḑiu într'altă clasă.

Pentru ca o chartă să fiă bine făcută trebue să arate lanțurile de munțĭ, clinele, platourile și pasurile, carĭ suntŭ de o mare importanță în cunóșterea tutulorŭ părțilorŭ după pământŭ, maĭ alesŭ că de la munțĭ se cunósce direcțiunea apelorŭ curgĕtóre. Munțiĭ se făcŭ pe chârtiă, trăgêndŭ micĭ liniĭ în formă de umbre saŭ de cute (așurĭ) și cu atâtŭ maĭ negre și maĭ gróse cu câtŭ munțiĭ suntŭ maĭ înalțĭ și maĭ rîpoșĭ. (1).

10. Orientarea.

Diminéța cândŭ eșimŭ din casă și timpulŭ este limpede, vedemŭ că sórele se arată dintr'o parte a ceruluĭ numită orizontŭ și séra se ascunde după orizontŭ, în partea opusă. Luna și stelile

(1) Pentru ca copiĭ să nu peardă multŭ timpŭ cu desinarea munților și care este fórte greŭ în clasa II se va cere copiilorŭ a face munțiĭ prin semnulŭ ~~~~~ saŭ o linie grósă precumŭ ; ~~~~~

Fig. 6. Vederea unuĭ vulcanŭ aprinsŭ.

se arĕtŭ nóptea din aceeașĭ parte a ceruluĭ; ca și sórele ele se ascundŭ vedereĭ nóstre în partea opusă a arĕtăriĭ lorŭ pe cerŭ. Partea din care se înalță saŭ maĭ bine ḑisŭ de unde se arĕtŭ, se numesce *Rĕsăritŭ* saŭ *Estŭ;* partea unde apune saŭ se ascundŭ, se numesce *Apusŭ* saŭ *Vestŭ.*

Partea ceruluĭ unde vedem sórele la amiaḑĭ, adică în mijloculŭ ḑileĭ se numesce *Meridiŭ* (méḑă-ḑi) saŭ *Sudŭ,* iar partea opusă suduluĭ este septentrionŭ (méḑă-nópte) saŭ *Nordulŭ.*

Estulŭ, vestulŭ, sudulŭ și nordulŭ suntŭ cele *patru puncte cardinale,* carĭ trebue să le cunóscemŭ pentru a ne putea îndrepta în contro voimŭ, cândŭ calătorimŭ printr'o țară cu saŭ fără chartă. Intre aceste patru puncte se maĭ află și alte puncte intermediare, *nordŭ-estŭ*, *sudŭ-vestŭ, sudŭ-estŭ* și *sudŭ-vestŭ*. Ast-felŭ putem ḑice: de la casa nóstră, școla este spre (cutare punctŭ), gura fluviuluĭ și capurile suntŭ la vestŭ de orașŭ; satulŭ este spre nordŭ-vest; munțiĭ, se află spre nordŭ; laculŭ se află spre nordŭ-estŭ. (Daca presupunem că avem charta fig. 1 înaintea nóstră).

Cândŭ stămŭ cu fața la răsăritŭ avemŭ la spatele nostru apusulŭ, la stânga méḑă-nópte și la drépta méḑă-ḑi.

La câteșĭ patru laturile uneĭ charte, precum este la Fig. 1 cari o avem înaintea ochilorŭ noștri, se însémnă numele punctelorŭ cardicale, adică Nordulŭ susŭ, Sudulŭ josŭ, Estulŭ la dreapta Vestulŭ la stânga nóstră.

Daca s'ar spune unuĭ copilŭ: „Dute la satulŭ care este la răsăritŭ de orașŭ“ va sci că după ce trece podulŭ, trebue să se îndrepteḑe către partea unde apune sórele și apoĭ să ia drumulŭ care trece peste rîŭ. Daca i s'ar spune: „Dute prin defileulŭ care este la méḑă-nópte de oraș“, va sci că trebue să mérgă astŭ-felŭ ca să aibă răsăritulŭ sóreluĭ la drépta și la stânga unde apune, va

sui în susulŭ rîuluĭ celuĭ mare, şi aşa maĭ departe pênă va ajunge la defileŭ.

11. Resumatŭ de învĕţatŭ.

Casa în care trăescŭ eŭ cu părinţiĭ meĭ este o casă particulară, iar biserica, şcóla, primăria etc., sunt case publicĭ. Câte-va case adunate la unŭ locŭ forméḑă unŭ *cătunŭ*, iarŭ maĭ multe case unŭ *satŭ* O casă, o grădină, unŭ satŭ, unŭ oraşŭ, se represintă printr'unŭ *planŭ*; o ţară, unŭ districtŭ, saŭ o plasă se înfăţişéḑă printr'o *chartă.*

Unŭ *munte* este unŭ masifŭ (o grămădire) de pămêntŭ saŭ de piatră, carĭ se înalţă d'asupra pămêntuluĭ aflatŭ în prejulŭ sĕŭ; elŭ are maĭ multe laturĭ, cline, póle saŭ culmĭ. Unŭ şirŭ de munţĭ lipitŭ unulŭ de altulŭ prin pólele lor forméḑă unŭ *lanţŭ* saŭ *şirŭ de munţĭ.*

Unŭ *dealŭ* saŭ o *colină* este maĭ micŭ de câtŭ un munte.

Unŭ *vulcanŭ* este unŭ munte carĭ adesea-orĭ aruncă în aerŭ cu mare sgomotŭ, flacărĭ şi petre. Gura pe care ese aceste flacărĭ se numeşte *crater.*

Unŭ *pasŭ* saŭ *trecĕtóre* este o parte din lanţulŭ munţilorŭ aşeḑatŭ maĭ josŭ de câtŭ vĕrfurile vecine, şi carĭ servă de trecere dintr'o clină într'alta.

Unŭ *defileu* este o trecere fórte grea şi îngustată între stîncĭ.

Unŭ *platoŭ* saŭ *şesŭ înaltŭ* este o parte de pământŭ întinsŭ saŭ aprópe şesŭ, dar destulŭ de ridicatŭ d'asupra pămêntuluĭ din prejurŭ.

O *câmpie mare* saŭ *şesŭ micŭ* este unŭ pămêntŭ puţinŭ ridicatŭ şi fără munţĭ.

O *vale* este o câmpie lunguiaţă şi strimtă, mărginită de ambele laturĭ de pămêntŭ ridicatŭ (malurĭ marĭ) saŭ de pólile unuĭ dealŭ saŭ munte.

Isvorŭ saŭ *fontână* este punctulŭ de unde unŭ cursŭ de apă începe a'şi lua naştere, *confluenţă*, punctulŭ unde încetéḑă d'a maĭ curge unŭ afluente; *gura* saŭ *îmbucătura*, este loculŭ unde se varsă unŭ fluviŭ. *Deltă*, se numeşte spaciulŭ de locŭ coprinsŭ între gurile unuĭ fluviŭ cândŭ se varsă prin maĭ multe braţe.

Unŭ *torentŭ* saŭ *pârîŭ* este o mică gârlă care curge repede.

O *gârlă* este unŭ cursŭ de apă maĭ micŭ de câtŭ unŭ rîŭ și care se varsă într'unŭ rîŭ.

Unŭ *rîŭ* este unŭ cursŭ de apă carĭ se varsă într'unŭ alt cursŭ căruĭ îĭ servă de *afluente*. Rîŭ se numesçe și acea apă, care se varsă în mare dar care este maĭ micŭ de câtŭ un fluviŭ.

Unŭ *fluviŭ* este unŭ cursŭ de apă de órĭ-care însemnătate carĭ se aruncă d'a dreptul în mare.

Unŭ *canalŭ* este unŭ rîŭ săpatŭ de mâna ómenilorŭ spre a lega o apă cu alta.

Albia unuĭ cursŭ de apă este fundulŭ pe care curge între doĕ malurĭ.

Se urcă saŭ *se sue* cursulŭ uneĭ ape cândŭ ne îndreptămŭ către isvorulŭ sĕŭ.

Cândŭ scoborîmŭ un cursŭ de apă, avemŭ *malulŭ dreptŭ* la drépta și *malulŭ stângŭ* la stânga nóstră.

O linie de *înpărțire a apelorŭ* este o neîntrerupere de pămêntŭ ridicatŭ, înfăţișândŭ doĕ póle în cotro curge apa în direcţiunĭ diferite.

Unŭ lacŭ este o mare întindere de apă stătătóre; o *baltă* este maĭ puţinŭ mare decâtŭ unŭ lacŭ.

Marea este o întindere mare de apă sărată care acoperă aprópe treĭ din patru părți ale pămêntuluĭ; ea se împarte în *oceane*, iarŭ oceanele în *mărĭ*.

Unŭ *golfŭ* este o parte din mare înaintată în uscăturĭ.

O *strîmtóre* este un braţŭ de mare coprinsă între douĕ uscaturĭ.

Cósta saŭ *ţĕrmulŭ* este partea uscatuluĭ care mărginește marea.

Unŭ *capŭ* saŭ *limbă* de pămêntŭ este unŭ punctŭ alŭ ţĕrmuluĭ înaintatŭ în mare de câtŭ altulŭ.

O *insulă* saŭ *ostrovŭ* este un uscatŭ înconjuratŭ de apă din tóte părţile. Adunarea a maĭ multor insule formédă o *grupă* de insule, iar maĭ multe grupe apropiate formédă unŭ *archipelagŭ*.

Unŭ *portŭ* este unŭ locŭ unde vasele plutitóre potŭ să tragă la malŭ în siguranţă şi să încarce şi să descarce diferite mărfuri.

Unŭ *oraşŭ* se numeşte o adunare la un locŭ de maĭ multe case; unŭ *satŭ* este maĭ micŭ decâtŭ unŭ oraşŭ.

Cele patru puncte cardinale suntŭ: *Nordulŭ*, *Sudulŭ Vestulŭ* şi *Estulŭ* cari se maĭ numescŭ: *Médă-nópte Médă-ḑi*, *Apusulŭ* şi *Răsăritulŭ*.

CAPITOLULŬ II

PRIMELE NOŢIUNI ASUPRA PĂMÊNTULUĬ

12. Geografia oraşuluĭ Craiova şi a judeţuluĭ Doljiŭ (1).

Dupĕ ce am învĕţatŭ ce numimŭ unŭ isvorŭ, rîŭ, satŭ, oraşŭ, etc. şi le ştiŭ cumŭ se arătŭ pe chartă şi cumŭ le potŭ face maĭ cu înlesnire pe tablă şi pe chârtie, voiŭ începe a spune ce cunoscŭ înăuntrulŭ şi împrejurulŭ şcóleĭ şi apoĭ voiŭ descri comuna în care locuescŭ.

Casa în care învĕţŭ carte se numesce şcólă (2). . . . . Uşa intrăriĭ în şcólă este spre (3) . . . . Biserica cea maĭ apropiată de şcólă este spre (4) . . . . şi se numesce . . . . Şcóla este aşeḑată pe strada . . . . şi face parte din suburbia (5). . . . . iar oraşulŭ în care trăescŭ eŭ cu părinţiĭ meĭ se numesce Craiova. Forma oraşuluĭ Craiova este acésta (6).

(1) Dreptŭ modelŭ luăm oraşulŭ Craiova care va servi de esemplu pentru tóte şcólele din comunele urbane din întréga ţéră. Institutorulŭ trebue să înlocuiască numele cari suntŭ aci prin numele corespunḑĕtóre ale districtuluĭ lorŭ şi a celorŭ vecine; în acestŭ casŭ va arăta copiilorŭ pe charta ţĕreĭ numele districtuluĭ lorŭ saŭ le va însemna pe tablă cu creta conturulŭ districtuluĭ şi a punctelorŭ principale după elŭ.

După metoda cum s'a făcutŭ preumblările pe chartă închipuită asemenea se va face pe tablă însemnându-se posiţia şcóleĭ în raportŭ cu stradele din prejurŭ, case marĭ, bisericĭ, apoĭ va însemna posiţia satuluĭ, posiţia comuneĭ daca ea se va compune din maĭ multe sate; după care reşedinţa sub-prefectureĭ, districtuluĭ şi marginile despre cele-l'alte districte. Cândŭ copilulŭ a învĕţatŭ bine aceea ce institutorulŭ i-a desinatŭ (zugrăvitŭ) pe tablă, va începe însu'şĭ a face orĭ-ce conturŭ datŭ, cu creta şi chiarŭ cu creonulŭ (condeiŭ de plumb) pe chârtie,

(2) Se va însemna numărulŭ ce pórtă şcóla şi din ce colóre este şi daca este publică saŭ privată.

(3) Punctulŭ cardinalŭ.

(4) Idem,

(5) Să se arate numele suburbieĭ (mahalaua).

(6) Se va însemna prin puncte pe tabloŭ saŭ pe chârtie conturulŭ oraşuluĭ după fóia ce se alătură saŭ maĭ bine după caetulŭ de desemnŭ geograficŭ.

Craiova (1), unulŭ din cele maĭ frumóse orașe ale țereĭ, este așeḑatŭ pe o câmpie întinsă aprópe de balta Craiovița și de malulŭ stîngŭ alŭ Jiuluĭ.

Este unŭ orașŭ mare și fórte comercialŭ, posedă multe edificiĭ și monumente publice (2)

Craiova este capitala județuluĭ Doljiŭ, reședința Diviziei I Militară teritorială, a regim. 1 de Dorobanțĭ numitŭ districtulŭ Doljiŭ, a regimentuluĭ 7 de Călărașĭ. Aci se află o curte de apelŭ cu doĕ secțiunĭ, doĕ tribunale cu 3 secțiunĭ, 2 judecătoriĭ de ocolŭ, o casierie generală, corpulŭ tecnicŭ, serviculŭ sanitarŭ alŭ județuluĭ și maĭ multe școle primare de fete și de băețĭ, o școlă comercială și una militară ect.

Printre bisericĭ se deosibeșce: Maica Precesta saŭ Madona-Dudu, frumosŭ construită și fórte bogată; monăstirea Obedeanu, monăstirea St. Dimitrie în ruine, fondată se ḑice de Ion imperatorulŭ Romano bulgarŭ.

Craiova este patria prințilorŭ Mihaiŭ-Viteazulŭ, Bibescu și Stirbeĭ, a luĭ Iordache Otetelișanu care la 1835 fondă școla secondară de fete; a luĭ Nicolae Bălcescu, istoricŭ.

In centrulŭ orașuluĭ se vede rămășițe din ruinele hanulŭ nemțilorŭ, unde era Citadela înălțată de austriacĭ pe cândŭ ocupa Oltenia.

Spre bariera Vidinuluĭ se întinde o șosea frumósă care duce la grădina Bibescu, o preumblare plăcută a locuitorilorŭ în timpulŭ vereĭ.

Orașulŭ este împărțitŭ în treĭ comisiĭ saŭ colorĭ: colórea de roșiŭ, albastru și galbenŭ.

Stradele din Craiova de și maĭ peste totŭ bine pavate cu pétră ca să nu se facă noroiŭ, însă sunt strîmte și cotite. Din distanță

(1) Cu 30,000 locuitoriĭ. In vechime și pĕnă la 1828 era capitala mareluĭ banatŭ alŭ Olteniĭ, numitŭ și alŭ Craioviĭ Banulŭ Craioveĭ era consideratŭ ca unŭ suveranŭ alŭ Olteniĭ. Elŭ avea o armată puternică și fórte vitează, care ducea frica și spaimea pĕnă la Tisa, Nistru și dincolo de Balcanĭ.

Se pretinde că unŭ rege alŭ Cumanilorŭ anume Ión arŭ fi fondatŭ acestŭ orașŭ pe ruinele uneĭ cetățĭ romano-dace și că loculŭ rovinele (locŭ bălosŭ) unde Mircea celŭ bătrin învinse pe Baiazetŭ nu póte fi decâtŭ balta Craioviței unde a peritŭ toțĭ turciĭ luĭ Baiazetŭ.

La 1577 se dete o bătae cumplită între boeriĭ Mehedințenĭ și Mihaĭ Vodă turcitulŭ, care învinse pe boerĭ. La 31 Decembre 1800 fu coprinsŭ de turciĭ luĭ Pasvantoglu, iarŭ la 5 Ianuarie 1801 Moruz Vodă ajutatŭ de turcĭ bate pe Pasvantoglu.

In privința cultuluĭ se póte socoti în Craiova 27 bisericĭ creștine saŭ ortodoxe iar temple saŭ bisericĭ de cultŭ strein suntŭ: 1 Catolică în strada Liceuluĭ; 1 protestantă în strada Unireĭ, și 3 sinagoge saŭ ebraice în strada Horezuluĭ.

Pentru instrucțiunea publică în Craiova afară de cele arătate maĭ sus suntŭ: 6 școlĭ primare publice, 3 școlĭ publice primare de fete, o școlă profesională de fete; 3 școlĭ particulare primare de fete, afară de acésta maĭ suntŭ multe școlĭ private.

(2) Se va explica fie-care autoritate ce serviciŭ aduce cetățenilorŭ.

în distanță pe strade suntŭ puse felinare ca ómeniĭ umblândŭ nóptea să nu rătăcéscă și să cadă în locurĭ rele.

In Craiova suntŭ multe farmaciĭ, tipografiĭ, librăriĭ, legătoriĭ de cărțĭ și totŭ felulŭ de băcăniĭ, magasine, cismăriĭ, têmplăriĭ, ferăriĭ, ect.

Barierile orașuluĭ pe unde intră și esŭ oamenĭ din orașŭ, precumŭ și căruțe saŭ orĭ ce obiectŭ necesarŭ locuitorilorŭ, suntŭ :

Bariera *Bucureștilorŭ* spre Rĕsăritŭ ; Bariera *Crucea de Peatră* la Sud-Estŭ, Bariera *Caracăluluĭ* la Sud-Estŭ, Bariera *Calafatuluĭ* la Sudŭ ; Bariera *Bucovățuluĭ* la Sud-Vestŭ ; Bariera *Severinuluĭ* la Nordŭ-Vestŭ Craioveĭ ; Bariera *Amarădiĭ* la Nordŭ și Bariera *Vălceĭ* la Nordŭ-Estŭ

Edificiile și locurile cele maĭ principale din Craiova suntŭ :

Palatulŭ Adminstrativ în strada Prefectureĭ, aci se află prefectura județuluĭ Doljiŭ, Comitetulŭ permamentŭ, poliția și corpulŭ tecnicŭ alŭ județuluĭ. Localulŭ Primărieĭ în strada Municipalitățeĭ, acĭ se află primarulŭ cu consiliulŭ comunalŭ, biuroulŭ stăriĭ civile unde se înregistreasă ceĭ născuțĭ, căsătorițĭ și morțĭ; biuroulŭ de percepție, corpulŭ tecnicŭ alŭ orașuluĭ, cele doĕ judecătoriĭ de ocolŭ, ale celorŭ doĕ despărțirĭ ale orașuluĭ, serviciulŭ medicalŭ alŭ orașuluĭ, biuroulŭ de servitorĭ și alŭ legiuneĭ gardeĭ naționale.

Liceulŭ Craioveĭ în care se află și internatulŭ statuluĭ pe strada Liceuluĭ.

Șcóla centrală de fete și școla de fete Lazaro-Otetelișanŭ în strada Liceuluĭ.

Șcóla Normală a județuluĭ în strada Obedeanŭ.

Șcóla de meseriĭ a județuluĭ în strada Corbilorŭ.

Spitalulŭ Filantropicŭ în strada Petre-Boje.

Teatrulŭ Naționalŭ în strada Teatrulŭ.

Casarma de infanterie în strada Casărmĭ.

Spitalulŭ miletarŭ în strada Caracălŭ la barieră.

Casarma nouă de Dorobanțĭ și de Călărașĭ la bariera Caracălŭ.

Eșindŭ cine-va afară din Craiova pe orĭ-ce barieră, întâlnesce în cale sate, pădurĭ, văĭ și drumurĭ, etc., pe care le vomŭ învăța maĭ târḑiŭ, făcêndŭ maĭ întêiŭ cunoștință cu plasa și apoĭ cu totŭ județulŭ nostru care este Doljiŭ.

Locuitoriĭ orașuluĭ suntŭ în cea maĭ mare parte românĭ și toțĭ creștinĭ ; cu tóte acestea maĭ suntŭ grecĭ, sârbĭ, nemțĭ, bulgarĭ și ovreĭ.

GEOGRAFIA LOCALĂ (1)

13. Studiŭ pe scurtŭ a comunei. . . . . a plășiĭ . . . . și a județuluĭ Doljiŭ.

După ce amŭ învățatŭ ce va să dică unŭ isvorŭ, rîŭ, satŭ, orașŭ, etc., și le știŭ cumŭ se arătŭ pe chartă și cumŭ le potŭ face maĭ cu înlesnire, voiŭ începe a spune ce cunoscŭ înăuntrulŭ și împrejurulŭ școleĭ și maĭ în urmă voiŭ descri comuna în care trăescŭ.

Casa în care învĕțŭ carte se numesce școlă (2) ....; Ușa intrăriĭ în școlă este așeḑată spre (3) ....; biserica cea maĭ apropiată de școlă este spre (4)........................ și se numesce..........................

Școla nóstră este așeḑată (5)...
....
....

In prejurulŭ........................ (6) nostru suntŭ (7)...........................
....
....
....
....

După ce am cunoscutŭ bine satulŭ (orașulŭ) meŭ și cândŭ potŭ să'lŭ desemneḑŭ și să'lŭ citescŭ pe chartă, voiŭ începe a cunósce comunele din prejurulŭ nostru. Unele din aceste comune suntŭ maĭ aprópe și altele maĭ departe, unele maĭ marĭ și altele maĭ micĭ de câtŭ comuna nóstră.

Maĭ multe comune rurale și cu unulŭ saŭ maĭ multe orașe formédă o *plasă*. In plasă este unŭ *sub-prefectŭ* care administrédă plasa ca și primarulŭ comuna sa. Unde se află cancelaria subprefectureĭ se numesce *reședința* plășiĭ

(Copiĭ vor începe a învăța numaĭ plasa în care se află și apoĭ, va trece la descrierea județuluĭ)

(1) Acésta va servi pentru școlile din districtulŭ Doljiŭ afară de orașulŭ Craiova și pentru tóte școlile din țară. Locurile albe se vorŭ umplea cu creionulŭ de către însușĭ institutorulŭ claseĭ.

(2) Primară, urbană saŭ rurală, şi dacă este publică saŭ privată şi numirea ce pórtă școla.

(3) Se va pune numirea punctuluĭ cardinalŭ.

(4) Se va arăta numele bisericeĭ.

(5) Pentru orașe se va arăta strada, suburbia și colórea (ocolulŭ), iarŭ pentru sate se va pune numele satuluĭ și a comuneĭ din care face parte școla. Dacă este orașŭ se va pune aci piața, primăria, spitalulŭ și alte locurĭ însemnate arĕtându-se în ce direcțiune se află de la școlă.

(6) Orașŭ saŭ satŭ.

(7) Se va arĕta satele saŭ alte locurĭ, pădurĭ, rîurĭ, etc. principale din prejurulŭ comuneĭ și numaĭ din plasa în care se află școla.

Daca școla este din districtulŭ Doljiŭ se va trece după acestea cu studiulŭ plășilorŭ, iarŭ daca școla este din altŭ districtŭ se va trece cu creionulŭ de institutorŭ descrierea districtuluĭ după exemplulŭ districtuluĭ Ilfovŭ saŭ în modulŭ înțelegereĭ séle.

Plasa Ocolului (1)

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Ocolulŭ* şi are forma acésta (2).

Ea se întinde în prejurulŭ oraşuluĭ Craiova şi pe ambele malurĭ ale rîuluĭ Jiŭ.

Comunele care compune acéstă plasă suntŭ:

Balta-verde, Brésta, Bucovățŭ, Cernelile, Coşovenĭ, Craiova comună urbană, capitala judeţuluĭ şi reşedinţa plăşiĭ Ocoluluĭ, *Ghercesçĭ, Ghindenĭ, Glodu, Isvoru, Işalniţa, Livedile, Malul-Mare, Mişchi, Motocĭ, Pieleştĭ, Podarĭ, Préjba, Săcuiŭ şi Şimnicŭ.*

Plasa Dumbrava (3)

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Dumbrava,* şi are forma acésta.

Se întinde la Apusŭ de Craiova pe ambele malurĭ ale rîuluĭ Desnaţiŭ.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ:

Beloţu, Brabova, Carpenŭ, Căciulatu, Călugareĭ, Ciutura, Cornu, Gogoşŭ, Gubancea, Mosna, Perĭşoru, Petróia, Pleşoiu, Predescĭ, Rachita, Sălcuţa, Séca, Sopotŭ, Téncănăŭ, Terpezita, Vela aci este reşedinţa suprefectureĭ, *Vărbiţa, Vĕrtopŭ, Vĕrvorŭ,*

Plasa Jiuluĭ de susŭ (4).

Plasa în care se află comuna nóstră se numesçe *Jiulŭ de susŭ* şi are forma acéşta.

Se întinde la Apusŭ de plasa Ocoluluĭ pe ambele laturĭ ale Jiuluĭ.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ:

Almajiŭ, Argetóia, Braloştiţa, Brădeşcĭ, Cernătescĭ, Coţofeni-din-dos, Coţofeni-din-faţă, Filiaşŭ aci este reşedinţa plasiĭ, *Floresçĭ, Fratoştiţa, Mihăiţa, Poiana, Rasnicŭ, Răcariŭ, Salciă, Scăesci, Tatomirescĭ, Ţiŭ, Ţânţărenĭ.*

Plasa Amaradia (5)

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Amaradia* şi are forma acésta.

(1) Are 55,000 locuitorĭ cu 20 comune din care una urbană.

(2) Se va arăta conturulŭ plăşiĭ după caetulŭ de desemnŭ Geograficŭ saŭ după chartă, se va însemna totŭ ce este însemnatŭ în plasă şi cu deosebire din prejurulŭ comuneĭ unde învaţă copilulŭ.

(3) Are 33,000 locuitorĭ cu 24 comune rurale

(4) Are 30,500 locuitorĭ cu 19 comune

(5) Cu 25,500 locuitorĭ şi 19 comune rurale.

Se întinde la Médă-nópte de Craiova pe ambele ţĕrmurĭ ale rîuluĭ Amaradia.

Comunele care compune acéstă plasă suntŭ:

Adâncata, Amărăscĭ, Balota, Bodăescĭ, Bulzescĭ, Căprenĭ, Godenĭ, Goescĭ, Mălăescĭ, Melinescĭ, este reşedinţa sub-prefectureĭ aceseĭ plăşĭ, *Mierea-Birnieĭ, Murgaşŭ, Negoscĭ, Slăvuţa, Staina, Tălpaşŭ, Valea-Boului, Velescĭ* şi *Zeicouĭ*

Plasa Jiului de josŭ (1)

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Jiulŭ de josŭ* şi se întinde la Médă-ḍi de plasa ocoluluĭ pe ambele malurĭ ale Jiuluĭ.

Comunele din care se compune aéstă plasă suntŭ:

Adunaţiĭ de Giormane, Bârza, Bechetu, aci este reşedinţa subprefectureĭ, *Căciulătescĭ, Călăraşu, Comostenĭ, Damianu, Drănicŭ, Foişoru, Gângiova, Georocu-mare, Grecescĭ, Grindenĭ, Horezu, Poenarĭ, Locustenĭ, Mârsanĭ, Murta, Padea, Piscu, Rojiştea, Sadova, Valea-stanciuluĭ* şi *Zavalu.*

Plasa Balta (2)

Plasa în care se afla comuna nóstră se numəşte *Balta* şi are forma acésta.

Se întinde la Miaḍă-ḍi de Craiova pe ambele laturĭ ale Jiuluĭ până în Dunăre.

Comunele care compune acéstă plasă suntŭ:

Afumaţĭ, Băilescĭ, Bârca, reşedinţa sub-prefectureĭ de Baltă, *Bistreţu, Calopăru, Catonele, Cârna, Cerătu, Cioroiaşu, Coveiŭ, Ghidiciŭ, Gighera, Giurgiţa, Goicea-mare, Goicea-mică, Intorsura, Lipovŭ, Măceşu-de-jos, Măceşu-de-sus, Nedea, Negoiŭ, Plosca, Rastu, Şegarcea, Siliscea-Cruci, Urzicele.*

Plasa Campuluĭ (3).

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Campulŭ* şi are forma acésta

Se întinde dincolo de plasa câmpuluĭ pênă în Dunăre la apusŭ de plasa Balta.

Comunele din care se compune acésta plasă suntŭ:

Bassarab, Calafat este reşedinţa suprefectureĭ. *Caraula, Cetatea, Ciupercenĭ, Corlatele, Desa, Dobridoru, Fôntâna-Canului, Ga-*

(1) Are 34,000 locuitorĭ cu 23 comune rurale.
(2) Are 38,000 locuitorĭ cu 26 comune rurale.
(3) Are 44,300 locuitorĭ şi 23 comune din care una urbană.

licea-mare, Galiciuica, Giubega, Hunia, Maglavitŭ, Moțăteĭ, Orodelŭ, Piscu, Plenita, Poiana, Poiana-Plenița, Risipiți, Rudari.

Descrierea Județuluĭ (1)

După ce'mŭ învățatŭ și plasa în care se află comuna nóstră. trecemŭ acumŭ a cunóște și totŭ județul în care se află plasa.

Județulŭ Doljiŭ are forma acésta (2) și se întinde pe ambele laturĭ ale cursuluĭ de josŭ ale rîuluĭ Jiŭ și până în Dunăre. Precum în capul comuneĭ se află unŭ primarŭ, iarŭ în plasă unŭ *sub-prefectŭ*, totŭ asemenea în județŭ se află unŭ *prefectŭ*.

Orașulŭ în care se află prefectulŭ cu canceleria luĭ numită prefectură, precum și tóte deregătoriile cele maĭ marĭ ale județuluĭ se numeşte capitala Județuluĭ.

Județulŭ Doljiŭ unulŭ din județele cele maĭ populate și maĭ întinse din țară se mărgineşte la Méḑă-nópte cu județele Gorjiŭ și Vâlcea, la Rĕsăritŭ cu județulŭ Romanațĭ, la Apusŭ cu județulŭ Mehedințĭ și la Méḑă-ḑi cu Dunărea.

Se împarte în 7 plășĭ: plasa *Ocoluluĭ* cu reședința în Craiova, plasa *Amaradia* la Nordŭ cu reședința la comuna *Melineștĭ*, plasa *Jiuluĭ de susŭ* la Nordŭ cu reședința la comuna *Filiașŭ*, plasa *Dumbrava* la Vestŭ cu reședința la *Vela*, plasa *Câmpuluĭ* la Sudŭ cu reședința la Calafatŭ; plasa *Balta* la sudŭ cu reședința la *Bârca*, și plasa *Jiuluĭ de josŭ* la Sudŭ cu reședința la Bechetŭ.

Locuitoriĭ acestuĭ județŭ suntŭ ceĭ maĭ curagioșĭ ómenĭ din țară și predispușĭ a deveni fórte bunĭ soldațĭ.

Costumulŭ la dânșiĭ este celŭ maĭ plăcutŭ și celŭ maĭ naționalŭ din ale Românieĭ cu deosebire alŭ femeilorŭ care încă conservă *Catrința* și *Conciul* Romanŭ.

Fața lorŭ este brună și uscată cu ochĭ negrĭ pătrunḑĕtorĭ iarŭ talia maĭ multŭ de mijlocŭ de câtŭ înaltă.

Căĭ de comunicație.

Afară de comunicația pe dunăre cu vapóre și alte vase plutitóre care încarcă tóte productele județuluĭ, acestŭ județŭ are multe căĭ bune de comunicație pe uscat, precum: *calea ferata* care trece pe la Nordulŭ județuluĭ prin plășile Ocolulŭ și Jiulŭ de susŭ legândŭ Severinulŭ cu Bucureștĭ și avândŭ locurĭ de statŭ în acestŭ județŭ pe la garele *Filiașŭ, Coțofenĭ, Isalnița, Craiova* și *Pieleștĭ*.

Șosele sunt cele urmĕtóre:

Calea națională care légă Craiova cu Slatina și Severinŭ, și că-

(1) Are o suprafață de 637,069 hectare saŭ 1,271,088 pogóne și 255,000 locuitorĭ care trăescŭ în 15 comune din care două urbane. Județul Doljiŭ forméḑă regimentulŭ 1-iŭ de Dorobanțĭ și regimentulŭ 7 de călărași cu două escadróne.

(2) Se ve face conturulŭ județuluĭ după caetulŭ de desemnŭ Geograficŭ saŭ chartă, însemnându-se numaĭ ce este maĭ principalŭ.

ile județene care leagă Craiova cu Nordulŭ județuluĭ prin Almajiŭ și Căprenĭ; Craiova cu Severinu prin Breasta și Cernăteștĭ; Craiova cu Cetatea prin Caraula și Trepezița; Craiova cu Calafatŭ prin Perișorŭ și Galicea; Craiova cu Bistrița prin Podarĭ și Segarcea și Craiova cu Caracalŭ prin Coțovenĭ.

Productele județuluĭ.

Județulŭ Doljŭ renumitŭ în avuțiile sale naturale din întinsele sale pădurĭ care suntŭ la Nordŭ produce totŭ felulŭ de lemnŭ de construcție și pentru alte trebuințe ale omuluĭ. Cu deosebire se găsesce multŭ stejarŭ.

In Campiŭ se cultivă tóte felurile de cereale cu deosebire grîŭ care are unŭ renume europeanŭ.

Din bălțĭ și cu deosebire din Dunăre se pescuesce marĭ cantitățĭ de pește Jiulŭ și cele-l'alte ape ale județuluĭ despre Nordŭ produce gustosulŭ pește numitŭ *scobarŭ* și *mreană*.

Rîurĭ.

Apele curgătóre care udă acestŭ județŭ suntŭ:

Dunărea (1) după ce face o scurtă cotitură spre Vestu de județŭ dela Nordŭ către Sudŭ se indreptéză apoĭ spre Estŭ pênă trece de marginea județuluĭ.

Jiulŭ, care vine die județulŭ Gorjŭ și după ce trece pe lêngă Craiova se varsă în Dunăre lângă Bechetŭ. Acestŭ rîŭ prin cursul sĕŭ linŭ pênă la Craiova primește a pluti pe elŭ micĭ vase.

In Jiu se varsă rîurile *Amaradia* pe malulŭ stîngŭ, lângă comuna Ișalnița plasa Ocolulŭ. *Motru* la gura Motruluĭ și *Obedeanca* lêngă comuna Bresta ambele pe malulŭ dreptŭ

In Dunăre directŭ se varsă *Desnătuilĭ* prin laculŭ Cârna lêngă comuna Plósca.

Ape minerale

Prin districtulŭ Doljiŭ sunt câteva ape minerale însă din causă că nu sunt căutate, locuitoriĭ le dă puțină atenție. Intre aceste se póte numi treĭ fântânĭ în cătunulŭ Lemna, comuna Breasta plasa Ocolulŭ; fântâna de la capulŭ poduluĭ Bucovățŭ plasa Ocolulŭ, și la comuna Jighiera plasa Balta.

Lacurĭ.

Lacurile saŭ maĭ bine zis bălțile acestuĭ județŭ nu se întinde de câtŭ pe lêngă Dunăre și în dreptulŭ sĕŭ chiarŭ lêngă comunele cale cărorŭ le pórtă numele. Intre aceste lacurĭ suntŭ:

(1) Dunărea in vechime purta numele de *Ister* și *Danubius*.

Morehi, Maglavitŭ, Golențŭ, Tinosŭ, Desa, Piscu, Rastŭ, Bistrețŭ, Cârna, și *Nedeiu*. Aceste treĭ din urmă comunică una cu alta printr'o gură.

Insule.

In acestŭ județŭ numaĭ fluviulŭ Dunărea are multe insule din care cele maĭ principale suntŭ:

Incepênd în dreptulŭ comuneĭ Cetatea pênă la gura Jiuluĭ Insula Cetatea în fața Cetățiĭ, *Golŭ* în fața Golențuluĭ, *Chichinetele celŭ Mare* saŭ *Calafatŭ*, *Chichinetele celŭ Micŭ* și Schela veche în dreptulŭ Calafatuluĭ la vale, *Bogdan* în fața comuneĭ Ciuperceni, *Canapa* maĭ în josŭ, *Acalic* în dreptulŭ Deseĭ, *Michinetele* și *Galaoama* în dreptulŭ Rastuluĭ, *Gatanulŭ* în dreptulŭ Bistrețuluĭ și *Copanița* în dreptulŭ Jighieriĭ.

Dealurĭ.

Cu deosebire partea de Apusŭ și de Nordŭ a județuluĭ este maĭ multŭ acoperită de dealurĭ fórte variate pe când partea de Sudŭ și de Estŭ presintă unŭ întinsŭ platoŭ maĭ jos de cătŭ délurile și care din cândŭ în cândŭ este întreruptŭ de văĭ lungĭ însă puținŭ late.

Printre aceste délurĭ se deosibește *Almajiŭ, Fratoștița, Caraula, Muerenĭ* și *Sĕca*, tóte pe lângă comunele cu același nume.

Locurĭ însemnate din județŭ

Afară de Craiova în județŭ suntŭ multe locurĭ de însemnat.

Calafatŭ, orașŭ și portŭ la Dunăre. In prejurulŭ acestuĭ orașŭ sa datŭ maĭ multe bătăliĭ între Românĭ și Rușĭ contra Turcilorŭ. Elŭ se crede a fi fondatŭ de o colonie Genovesă prin secolulŭ XIV. Aci este unŭ biuroŭ telegrafo-postalŭ, sub-prefectura plășiĭ Câmpuluĭ; iar în portŭ se află un căpitanŭ de portŭ și o vamă. Vapórele de pasageri se opresc regulatŭ aci, stradele suntŭ drepte și late. Biserica catedrală se póte socoti între cele maĭ frumóse monumente din țară.

Bechetulŭ, tărgŭ și portŭ la Dunăre. Aci se află stațiune de vapóre pe Dunăre, este reședința sub-prefectureĭ plășiĭ Jiuluĭ de josŭ și are unŭ biuroŭ telegrafo-poștalŭ și școlă bună. La 1828 a fostŭ aci o bătălie sângerósă între Turcĭ și Rușĭ.

Cernătescĭ, comuna rurală în plasa Jiuluĭ de susŭ, este însemnată prin bătălia ce dete Mihaiŭ Bravulŭ Turcilorŭ la 1596.

Desa, comuna rurală în plasa Câmpulŭ, este însemnată prin bătălia dată între Românĭ Turcĭ la 1597.

Baileștĭ, comună rurală în plasa Balta, este însemnată pentru victoria repurtată de 5,000 Românĭ și Rușĭ contra a 16,000 Turcĭ la 1828.

Monastirĭ. Monastirea *Jitianu* așeḑată la Sudŭ și aprópe de Craiova este o construcție fórte veche, și refondată la 1657 de Dómna Bălașa soția luĭ Constandinŭ Brâncovénu Cârnu.

Monastirea *Bucovățuluĭ* saŭ *Coșuna*, așeḑată pe malulŭ dreptŭ alŭ Jiuluĭ nu departe de Craiova, a fostŭ fondată la 3 Octombre 1573 de Pârvulŭ Clucerulŭ din Craiova. Astă-ḑĭ este căḑută din strălucirea eĭ și în casele mănăstireĭ se află unŭ penitenciarŭ publicŭ.

Sadova monastire veche fondată de Mateĭ Basarabŭ la 1635 în plasa jiuluĭ de josŭ. Aci la 1784 austriaciĭ a bătutŭ cumplitŭ pe turcĭ. In prejurulŭ monastireĭ se vĕdŭ încă vechile fortificățiĭ.

Bâiciurile sau Târgurile. In județul Doljiŭ suntŭ maĭ multe târgurĭ anuale unde populația de la țară fiindŭ în depărtare de orașe se adună la unŭ locŭ anume în cursulŭ anuluĭ instalatŭ spre a vinde saŭ cumpăra totŭ ce le trebue pentru casă și traiulŭ lorŭ. Acestŭ târgurĭ suntŭ:

La Duminica mare, la comuna Negoeștĭ din plasa Amaradia se face târgŭ mare.

La 24 februarie se face târgŭ la Plenița din plasa Câmpuluĭ.

Locurĭ antice.

Aprópe de satulŭ *Răcari* pe malulŭ stîngŭ alŭ Jiuluĭ, se vădŭ Ziduri romane.

La *Brădescĭ*, satŭ în plasa Jiulŭ de susŭ, se vede urmele uneĭ vechiĭ cetățĭ romane, și pe care țeraniĭ o numeşte a *Abraduluĭ*.

In comuna Gura Motruluĭ din plasa Jiŭ de susŭ, se vădŭ ruine romane și dace.

In apropiere de comuna *Vela*, din plasa Dumbrava, se află ruine romane.

La marginea satuluĭ *Muerenĭ* din comuna Goescĭ, se vădŭ multe ruine romane. Teraniĭ din prejur numeşte acestŭ locŭ Cetatea Mueriĭ.

La comunele *Hunia*, *Plenița*, *Poiana* și *Desa*, se află multe ruine romane.

In plasa Balte la comunele *Ceretŭ*. *Negoiŭ*. *Rastŭ* și *Nedeia* suntŭ multe urme de Ziduri fórte vechiĭ și la Nedeia se văd chiarŭ urmele unuĭ podŭ peste dunăre. Aci prin secolulŭ 14 pe la 1400 era unŭ portŭ mare la dunăre și atâtŭ tare.

In plasa Jiuluĭ de josŭ se găsesce multe ruine și antichitățĭ Daco-romane la satele *Foișorŭ*, *Casa-Albă*, lêngă Căciulăteştĭ, *Sadova* în curtea și în prejurulŭ monastireĭ, la gura Jiuluĭ se văd ruine din vechea cetate *Acruda*, apróре de comuna *Grecesti* se văd urmele uneĭ cetățĭ vechĭ.

(N.B). Câteva notițiĭ inportante le datoresŭ D-luĭ Popescu revisorulŭ scólelorŭ din județele Doljŭ și Romanațĭ precumŭ și D-luĭ Georgescŭ institutorŭ din Craiova, pentru care le mulțumescŭ.

CAPITOLULŬ II

PRIMELE NOȚIUNI ASUPRA PĂMÊNTULUI

12. Geografia orașuluĭ Caracalŭ (1) și a distr. Romanațĭ

După ce'mŭ învĕțatŭ ce numimŭ unŭ isvorŭ, rîŭ, satŭ, orașŭ, etc. și le știŭ cumŭ se arătŭ pe chartă și cumŭ le potŭ face maĭ cu înlesnire, atâtŭ pe tablă câtŭ și pe chârtie voiŭ începe a spune ce cunoscŭ înăuntrulŭ și imprejurulŭ șcóleĭ și după care maĭ târdiŭ voiŭ descri comuna în care locuescŭ.

Casa in care învĕțŭ carte se numesce șcólă (2) . . . . Ușa intrăriĭ în șcólă este spre (3) . . . . . . Biserica cea maĭ apropiată de șcólă este spre (4). . . . . și se numesce . . . . Șcóla este așeḑată pe strada . . . . . . și face parte din suburbia (5). . . . . . . iarŭ orașulŭ în care trăescŭ eŭ cu părințiĭ meĭ se numesce Caracălŭ. Forma orașuluĭ Caracălŭ este acésta (6).

Caracalŭ, (7) străbătutŭ de rîulețulŭ Caracalŭ, este capitata județuluĭ și reședința sub-prefectureĭ plășiĭ Ocoluluĭ și reședința regimentuluĭ 19 de dorobanțĭ.

Privindŭ cine-va planulŭ orașuluĭ și luândŭ ca punctŭ de îndreptare palatulŭ administrativŭ, unde este prefectura, consiliulŭ județianŭ, tribunalulŭ județuluĭ, etc., póte cu înlesnire să arate unde suntŭ așeḑate șcólele și alte localurĭ publice ale orașuluĭ, ast-felŭ vomŭ începe :

(1) Dreptŭ modelŭ luăm orașulŭ Caracalŭ care va servi de esemplu pentru tóte șcólele din comunele urbane din intréga țară. Institutorulŭ trebue să înlocuiască numele carĭ suntŭ aci prin numele corespuḑătóre ale districtuluĭ lorŭ și a celorŭ vecine; în acestŭ cazŭ va arăta copiilorŭ pe charta țĕreĭ numele districtuluĭ lorŭ, saŭ le va însemna pe tablă cu creta conturulŭ districtuluĭ și a punctelorŭ principale după elŭ.

După metoda cum s'a făcutŭ preumblările pe chartă închipuită asemenea se va face pe tablă însemnêndu-se posiția șcóleĭ în raportŭ cu stradele din prejurŭ, case marĭ, bisericĭ, apoĭ va însemna posiția satuluĭ, posiția comuneĭ daca ea se va compune din maĭ multe sate; după care, reședința sub-prefectureĭ, a districtuluĭ și marginile despre cele-l'alte districte. Cândŭ copilulŭ a învățatŭ bine aceea ce institutorulŭ i-a desinatŭ (zugrăvitŭ) pe tablă, va începe însu'șĭ a face orĭ-ce conturŭ datŭ, cu creta și chiarŭ cu creonulŭ (condeiŭ de plumbŭ) pe chârtie.

(2) Se va însemna numărulŭ ce pórtă șcóla și din ce colóre este și daca este publică saŭ privată.

(3) Punctulŭ cardinalŭ.

(4) Idem.

(5) Să se arate numele suburbieĭ (mahalaua).

(6) Se va însemna prin puncte pe tabloŭ saŭ pe chârtie conturulŭ orașuluĭ după fóia ce se alătură saŭ maĭ bine după caietulŭ de desemnŭ geografic.

(7) Caracălŭ cu 9000 locuitorĭ este unulŭ din cele maĭ vechĭ orașe din țară, fondatŭ de imperatorulŭ Antonin Caracala, pe ruinele vechiĭ cetățiĭ Buridava cu venirea luĭ la anulŭ 215 spre a isgoni pe Goțĭ care năpădise în țară. Aci la 597 armata luĭ Mihaĭ Bravulŭ repurtă o victorie strĕlucită asupra turcilorŭ.

La Nordŭ se află şcóla primară No. 1, pe strada Negru-Vodă; la Estŭ pe strada Rusaliilorŭ este şcóla primară No. 2, casarma de dorobanţĭ şi de călăraşĭ, pe strada Casărmi la Nordŭ-Estŭ, la Nordulŭ căria în capulŭ stradeĭ Antonin se află cimitirulŭ unde se îngrópă morţiĭ; la Vestŭ se află eleşteiulŭ străbătutŭ de rîuleţuĭŭ *Caracalŭ;* la Sudŭ-Estŭ piaţa de zarzavatŭ pe lêngă rîŭ între strada Libertăţiĭ şi a Târguluĭ.

Maĭ tóte stradele oraşuluĭ de şi curate şi în cea maĭ mare parte ne aşternute cu piatră, suntŭ strimte şi cotite. Intre aceste strade maĭ ins mnate suntŭ:

Calea Bechetŭ care merge la Sudŭ spre Bechetŭ, calea la Cezienĭ la Nordŭ unde se află târgulŭ de sĕptămână şi calea Rusaliilorŭ care duce la bâlciulŭ Rusaliilorŭ.

In faţa palatuluĭ administrativŭ se află grădina publică, care presintă publiculuĭ în timpulŭ vereĭ o preumblare plăcută. In grădină suntŭ totŭ felulŭ de florĭ şi arborĭ neroditorĭ.

In oraşŭ se află unŭ spitalŭ, unŭ biuroŭ telegrafo-poştalŭ, unŭ serviciŭ sanitarŭ alŭ judeţuluĭ, o poliţie, o şcólă de meseriĭ şi 2 farmaciĭ.

Locuitoriĭ oraşuluĭ se ocupă maĭ multŭ cu strângerea de producte, cu cultivarea proprietăţiĭ lorŭ, ca industrie aŭ facerea de cojóce care suntŭ renumite în tóte ţara pentru frumuseţea lor. In oraşŭ maĭ suntŭ cismarĭ care facŭ cisme, croitorĭ care facŭ haine şi totŭ felulŭ de negustorĭ..............................

Eşindŭ cine-va afară din Caracălŭ pe orĭ-ce barieră întâlnesce în cale cătune şi sate care tóte formédă judeţulŭ Romanaţĭ. Acestŭ judeţŭ îşĭ pórtă numele de la cuvêntulŭ compusŭ Romana-naţie, adică că noĭ suntemŭ de naţiune romană, căcĭ aci strămoşiĭ noştri pentru prima óră s'a stabilitŭ venindŭ din ţara care se numeşte Italia.

GEOGRAFIA LOCALĂ (1)

13. Studiu pe scurtŭ a comuneĭ.............................. a plăşiĭ.............................. şi a judeţuluĭ Romanaţĭ..........

După ce amŭ învĕţatŭ ce va să dică unŭ isvorŭ, rîŭ, satŭ, oraşŭ, etc., şi le ştiŭ cumŭ se arătŭ pe chartă şi cumŭ le potŭ face maĭ cu înlesnire, voĭ începe a spune ce cunoscŭ înnăuntrulŭ şi împrejurulŭ şcóleĭ şi voiŭ descri comuna în care traescŭ.

Casa în care învăţŭ carte se numesce scólă (2)..............................

(1) Acésta va servi pentru şcolile din districtulŭ Romanaţĭ afară de oraşulŭ Caracălŭ şi pentru tóte scolile din ţĕră. Locurile albe se vor umplea cu creionulŭ de catre însuşĭ institutorulŭ claseĭ.

(2) Primară urbană séŭ rurală, şi dacă este publică séŭ privată şi numirea ce pórtă şcóla.

.................................; Uşa intrăriĭ în şcólă este aşeḑată spre (1) ....; biserica cea maĭ apropiată de şcólă este spre (2) .... şi se numesce ....

Şcóla nóstră este aşeḑată (3) ....
....
....

După ce am cunoscutŭ bine satulŭ (comuna) meŭ şi cândŭ potŭ să'lŭ desemnezŭ şi să'lŭ citescŭ pe chartă, voiŭ începe a cunósce comunele din prejurulŭ nostru. Unele din aceste comune suntŭ maĭ aprópe şi altele maĭ departe, unele maĭ marĭ şi alte maĭ micĭ de câtŭ comuna nóstră.

Maĭ multe comune rurale şi cu unulŭ saŭ maĭ multe oraşe formédă o *plasă*. In plasă este unŭ *sub-prefectŭ* care administrédă plasa, ca şi primarulŭ comuna sa. Unde se află cancelaria subprefectureĭ se numesce *reşedinţa* plăşiĭ.
....
....

In prejurulŭ .... (4) nostru suntŭ (5) ....
....
....
....
....

(Copiĭ vor învăţa numaĭ plasa în care se află şi apoĭ va trece la descrierea judeţuluĭ).

Plasa Ocoluluĭ. (6)

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Ocolulŭ* şi are forma acésta.

(1) Se va pune numirea punctuluĭ cardinalŭ.

(2) Se va arĕta numele bisericeĭ.

(3) Pentru oraşe se va arăta strada, suburbia şi colórea (ocolulŭ), iarŭ pentru sate se va pune numele satuluĭ şi a comuneĭ din care face parte şcóla. Dacă este oraşŭ se va pune aci piaţa, primăria, spitalulŭ şi alte locurĭ însemnate arĕtându-se în ce direcţiune se află de la şcólă.

(4) Oraşŭ séŭ satŭ.

(5) Se va arĕta satele séŭ alte locurĭ (pădurĭ, rîurĭ etc.) principale din prejurulŭ comuneĭ şi numaĭ din plasa în care se află scóla.

Daca şcóla este din distr. Romanaţĭ, se va trece după acestea cu studiulŭ plăşilorŭ, iarŭ daca scóla este din altŭ districtŭ se va trece cu creionulŭ de institutorŭ descrierea districtuluĭ după exemplulŭ districtuluĭ Ilfovŭ séŭ în modulŭ înţelegereĭ séle.

(6) Se va face forma după caetulŭ de desemnŭ Geograficŭ saŭ după chartă. Are 30,000 locuitorĭ şi 29 comune.

Cândŭ se face conturulŭ plăşiĭ nu va cere copiilorŭ a însemna maĭ multŭ de câtŭ comunele din prejurulŭ comuneĭ sale, cele principale din plasă, monastirĭ, viĭ, dealurĭ, ape, etc.

Acéstă plasă se întinde maĭ multŭ împrejurulŭ orașuluĭ Caracalŭ pênă în Oltŭ.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ: *Băbiciŭ, Botoșenĭ, Cacaleţĭ, Caracalŭ*, aci se află reședinţa sub-prefectureĭ, *Cezienĭ, Ciocănescĭ, Deveselu, Dioșci, Dobrosloveni, Drăghiceni, Drăgotescĭ, Fălcoiŭ, Fărcașele, Gostavăţu, Hotaruni, Leu, Osica-de-josŭ, Préjba-de-pădure, Radomiru, Redea, Reșca, Scărișâra, Slăvenĭ, Stoenescĭ, Strâmba, Ţărţălăŭ, Vișóra, Vlădila* și *Zănóga*.

Plasa Olteţulŭ (1)

Plasa în care se află comuna nóstră se numesce *Olteţulŭ* și are forma acésta.

Ea se întinde la médă-nópte de pe ambele laluri ale Olteţuluĭ.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ: *Baldovinescĭ, Balșu*, aci este reședinţa sub-prefectureĭ, *Băleasa, Băsgareĭ, Bechetu, Bobicescĭ, Caluiu, Câmpenĭ, Dobricenĭ, Găvănescĭ, Golfinu, Gropșanĭ, Leotescĭ, Morunglavu, Oboga, Popânzălescĭ, Racoviţa, Robănescĭ, Stirbeiŭ, Ungurenĭ, Vertina* și *Vulpenĭ*.

Plasa Oltuluĭ de susŭ (2)

Plasa în care se află comuna nóstră se numește *Oltulŭ de susŭ* și are forma acésta.

Ea se întinde pe lêngă Oltŭ la médă-nópte de Caracalŭ.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ: *Arcescĭ, Bârza, Braneţu, Brâncovenĭ, Cărloganĭ, Ceparĭ, Cioroiŭ, Cocorescĭ, Colibașŭ, Doba, Dobrunu, Dranoveţĭ, Enosescĭ, Găneasa, Grecĭ, Mărgăriteșcĭ, Osica-de-susŭ, Părscovenĭ, Pétra* este reședinţa sub-prefectureĭ, *Roșienĭ, Rusănescĭ, Slătiora, Străjescĭ* și *Șopărliţa*.

Plasa Balta (3)

Plasa în care se află comuna nóstră se numește *Balta* și are forma acésta.

Ea se întinte la médă-ḍi de Caracalŭ pênă în Dunáre.

Comunele din care se compune acéstă plasă suntŭ: *Amărăscĭ-de-josŭ, Amărăscĭ-de-susŭ, Apele viĭ, Brastavăţu, Celaru, Crușovu, Dăbulenĭ, Dobrotescĭ, Ghisdăvescĭ, Grădinele, Grojdibodu, Gura-Padineĭ, Hotaru, Ianca, Marotinu-de-josŭ, Marotinu-de-susŭ, Obârșia* aci se află reședinţa sub-prefectureĭ, *Potelu, Rotunda, Sorenĭ, Studina, Vădastra, Vădastriţa* și *Zvorsca*.

(1) Are 26.000 locuitorĭ cu 22 comune rurale.
(2) Are 25,000 locuitorĭ cu 24 comune rurale.
(3) Are 29,000 locuitorĭ cu 24 comune.

Plasa Oltuluĭ de josŭ (1).

Plasa în care se află comuna nóstră se numeşte *Oltulŭ de josŭ*, şi are forma acésta.

Ea se întinde la méḑă-ḑi de Caracălŭ pênă în Oltŭ şi Dunăre.

Comunele din care se compune acéstâ plasă suntŭ:

Celeiu, *Cilienĭ*, *Corabia* aci se află reşedinţa sub-prefectureĭ, *Dăşova*, *Gârcovu*, *Giuvărescĭ*, *Isbicenĭ*, *Islazu*, *Jienĭ*, *Moldovenĭ*, *Orlea*, *Potlogenĭ*, *Rusănescĭ-de-josŭ*, *Siliştióra* şi *Tia-mare*.

Descrierea judeţuluĭ Romanaţĭ (2)

Judeţulŭ Romanaţĭ unulŭ din cele maĭ frumóse şi maĭ avute din ţară, se întinde pe lêngă Dunăre şi malulŭ dreptŭ alŭ rîuluĭ Oltŭ.

Elŭ se mărgineşte la méḑă-nópte cu judeţulŭ Vêlcea, la méḑă-ḑi cu Dunărea, la răsăritŭ cu judeţulŭ Oltŭ şi Teleormanŭ de care se desparte prin rîulŭ Oltulŭ şi la apusŭ cu judeţulŭ Doljiŭ.

Maĭ totŭ judeţulŭ este o câmpie întinsă, întreruptă ici şi colea de câte-va văĭ pe cândŭ spre méḑă-nópte este maĭ multŭ acoperit cu dealurĭ şi rîurĭ.

Acestŭ judeţŭ are de marcă unŭ snopŭ de grîŭ, semnŭ că pămêntulŭ sĕŭ produce multŭ grîŭ. In felulŭ administrativŭ se împarte în 5 plăşĭ, adică: Plasa *Ocolulŭ* cu reşedinţa sub-prefectureĭ la Caracalŭ; plasa *Oltuluĭ de susŭ* cu reşedinţa în comuna Pétra; plasa *Olteţuluĭ* cu reşedinţa în Balşŭ; plasa *Oltuluĭ de josŭ* cu reşedinţa în Corabia şi plasa *Balta* cu reşedinţa în comuna Obârşia.

Judeţulŭ forméḑă regim alŭ 19 de dorobanţĭ şi doĕ escadróne din alŭ 6 regim. de călăraşĭ care este cu reşedinţa în Craiova.

Dealurĭ

Dealurile din acestŭ judeţŭ suntŭ puţinŭ ridicate şi dintre care cele maĭ însemnate suntŭ: dealulŭ *Soareluĭ*, la Estŭ de Balşŭ; *Morungloava*, *Curtişoara*, *Ungurenĭ* şi *Cârloganĭ* la Nordŭ de Balşŭ.

Ape.

Apele care strĕbate acestŭ judeţŭ suntŭ:

Oltulŭ udă partea de rĕsăritŭ a judeţuluĭ, curge de la méḑă-nópte spre méḑă-ḑi.

Mamu care vine din judeţulŭ Vêlcea şi se varsă în Oltŭ la satulŭ Colibaşŭ.

Beica care vine din judeţulŭ Vêlcea se varsă în Oltŭ în dreptulŭ Slatineĭ.

(1) Cu 19.000 locuitorĭ şi 15 comune din care una urbană.
(2) Suprafaţa judeţuluĭ este pe 385.708 hectare saŭ 769.570 pogóne şi populată de 180.000 locuitorĭ cu 104 comune din care doĕ suntŭ urbane.

Olteţulŭ care vine din judeţulŭ Vêlcea, curge prin partea de médă-nópte a judeţuluĭ pe lêngă Balşŭ, şi la satulŭ Gigărţu se varsă în Oltŭ, după ce a primitŭ în sine unŭ micŭ rîŭ anume *Fraţia*, îngroşatŭ prin rîuleţulŭ *Giomârtiilorŭ*.

Tesluiulŭ care vine din judeţulŭ Doljiŭ, trece pe la Reşca şi la comuna Stoineştĭ se varsă în Oltŭ, după ce a priimitŭ în sine rîuleţulŭ *Caracalŭ*, care trece prin oraşulŭ Caracalŭ.

Pe lêngă Dunăre, sub malulŭ eĭ suntŭ o mulţime de isvóre care pórtă numele localităţilorŭ ce strebate şi după ce pune în mişcare maĭ multe morĭ se varsă în bălţile ce formeadă Dunărea.

Bălţile acestuĭ judeţŭ suntŭ : Balta *Glodu* la Sud de Dabulenĭ, balta *Potelulŭ* la Sudŭ de Dăbulenĭ şi Orlea, balta *Strâmba* lêngă *Islazŭ*, lacul Grădinile la Nordŭ de Cruşovŭ.

Insulile din acestŭ judeţŭ nu se află de câtŭ prin Dunăre, din care cele maĭ însemnate suntŭ :

Păpădia în dreptulŭ comuneĭ Dabulenĭ, ostrovulŭ *Potelŭ*, *Orlea*, *Celeĭ* şi *Islazŭ* în dreptulŭ comunelorŭ cu acelaşĭ nume.

Căĭ de comunicaţie.

Calea ferată de la Bucureştĭ la Craîova trece pe la Nordulŭ acestuĭ judeţŭ unde are doĕ staţiunĭ, gara Petra şi gara Balşŭ.

Alte căĭ de comunicaţie suntŭ şoselele, din care cele maĭ principale suntŭ. şoseaua care duce dela Caracalŭ la Craîova, de la Caracalŭ la Rîmnicu-Vêlceĭ, prin Brâncovenĭ şi Ienoşestĭ; de la Caracalŭ la Islazŭ şi la Celeĭ care în mare parte nu este încă terminate, o altă şosea merge de alungulŭ Dunăriĭ de la Corfibia la Celeĭ şi Dabulenĭ, asemenea ne terminată. O altă şosea trece la la Nordujudeţuluĭ paralelŭ cu calea ferată de la Slatina la Craiova.

Producţiune.

Acestŭ judeţŭ produce totŭ felulŭ de grâne, precumŭ grâŭ, orzŭ, porumbŭ, meĭ, fasole, inŭ. Pădurĭ se află puţine.

Bălţile producŭ diferite soiurĭ de peşte din care se face unŭ mare comerciŭ.

In animale are caĭ micĭ şi slabĭ, boĭ micĭ darŭ plinĭ şi frumoşĭ Oile cărnóse şi daŭ o bună lână ţigae.

Locuitoriĭ se ocupă prea puţinŭ cu cultivare de grădinĭ şi m alesŭ de arborĭ roditorĭ.

Suntŭ câte-va locurĭ maĭ cu deosebire pe la Nordŭ de Balşŭ unde se produce unŭ vinŭ albŭ şi bunŭ, pe cândŭ împrejurulŭ Caracăluluĭse cultivă viţa ológă şi care dă unŭ vinŭ maĭ multŭ negru.

La *Sorenĭ* în plasa Balta este unŭ isvorŭ de apă minerală care mirósе a puciósă şi în care predomină Magnesie carbonică, însă

ómeniĭ bolnavĭ neştiindŭ că acésta este o apă pentru a face cură cu ea, o lasă în necăutare.

Locurĭ însemnate din judeţŭ.

Afară de Caracalŭ maĭ suntŭ câte-va orăşele şi târgurĭ precum şi multe locurĭ însemnate în acestŭ judeţŭ.

Balşŭ, comună rurală, este unŭ frumuşelu orăşelŭ, aşedatŭ pe malulŭ dreptŭ alŭ rîuluĭ Olteţŭ. Acı se află şi staţie de cale ferată, biuroŭ telegrafo-poştalŭ. Are o şcólă bună primară de băeţĭ şi fete.

Corabia, urbă cu strade regulate şi portŭ la Dunăre, cu mare viitorŭ. Aci este reşedinţa sub-prefecturei plăşiĭ Oltulŭ de jos (1).

Fărcaşŭ, comună rurală lêngă rîuleţulŭ Tesluĭ la Estŭ de Caracalŭ, aci s'a născutŭ popa Stoica Fărcaşŭ, generalŭ mare sub Mihaiŭ-Bravulŭ.

Stoineştĭ, satŭ în plasa Ocolulŭ, aci Mihaiŭ-Bravulŭ bătu pe turcĭ la 1595.

Curtişóra, satŭ aprópe de marginea judeţuluĭ între Doljiŭ şi Vêlcea, se vădŭ urme de ruine din vechia reşedinţă de vară a banilorŭ din Craiova.

Mirilă, satŭ în plasa Olteţuluĭ, renumitŭ prin victoria repurtată de Michaiŭ-Bravulŭ asupra turcilorŭ la 1600.

Islazŭ (2), satŭ mare şi portŭ altă dată la Dunăre în plasa Oltulŭ de josŭ.

Marotinulŭ de josŭ, comună rurală în plasa Balta, renumită pentru victoria ce purtă Mihaiŭ-Viteazulŭ asupra turcilorŭ la 1595.

Monastirĭ. In apropiere de comuna *Hotăranĭ* plasa *Ocolulŭ*, este monastirea cu acelaşĭ nume, care datéḑă din anulŭ 1100 şi renoită la 1 94 de vorniculŭ Mitrea unŭ căpitanŭ alŭ luĭ Mihaiŭ-Bravulŭ şi maĭ în urmă de vorniculŭ Mateĭ Fălcoianu la 1715.

Comanca, monastire veche în plasa Ocolulŭ.

Brâncovenĭ, în plasa Oltulŭ de susŭ, este monastire veche, aprópe de lunca Oltuluĭ şi lêngă comuna cu acelaşĭ nume. Aci s'a născutŭ Mateĭ-Basarabŭ, marele şi patriotulŭ Domnŭ alŭ Românieĭ.

Schitulŭ *Balşŭ*, lêngă comuna cu acelaşĭ nume.

Popânzăleştĭ, monastire în plasa Olteţuluĭ.

Căluiulŭ saŭ *Ceptuŕoia*, totŭ în plasa Olteţuluĭ este fondată de fraţiĭ Buzeştĭ marĭ căpitanĭ din timpulŭ luĭ Mihaiŭ-Bravulŭ.

Bâlciurĭ se face la 9 Martie la Brâncovenĭ, plasa Oltuluĭ de susŭ; la 23 Aprilie la Caracalŭ, la 26 Octombre la Lupóia, plasa Balta, la 27 Iulie şi 14 Septembre la Drăghicenĭ plasa Ocolulŭ.

(1) La 1877 pe aicĭ trecură Româniĭ Dunărea pe unŭ podŭ de vase în Bulgaria ca să bată pe turcĭ.

(2) 4,500 locuitorĭ. La 9 Iunie 1848 Guvernulŭ provisoriŭ puse basele primeĭ constituţiĭ române, sprijinită pe principiile cele maĭ liberale.

Antichități. Nici un județŭ din România ca acesta nu are atâtea rămășițe din vechile edificiĭ făcute de romanĭ.

La fie-care pasŭ celŭ face călătorulŭ întâlneșce o piatră saŭ unŭ banŭ românŭ.

Dintre tóte aceste locurĭ istorice cele maĭ însemnate sîntŭ :

In plasa *Ocoluluĭ*, La comuna *Gostavaț* se vede ruinele unuĭ orașŭ romănŭ unde se găsescŭ multe monede vechĭ.

Resca, lîngă Caracălŭ pe rîulŭ Tesluĭ, cetate veche romană și dacă.

Slavenĭ, lîngă Oltŭ, pretutindenĭ se vădŭ ruine. Acĭ s'a găsitŭ unŭ templu suteranŭ.

Inprejurulŭ satuluĭ Frasinetŭ la sudŭ de Caracălŭ se vede ruinele vechiĭ cetățĭ *Antivari* saŭ Antina. Pe aci se găsescŭ multe mormintе romane.

La satele *Cacalet*, *Préjba* și *Babiciŭ* se află multe ruine romane și dace.

In plasa *Oltulu de susŭ*, *Ienoseștĭ* aprópe de stația drumuluĭ de ferŭ Peatra lîngă Olt, se văd multe ruine de case și urme din vechia șosea romană.

Aprópe de satulŭ *Mirila* se vădŭ ruine romane.

Popânzeleștĭ, plasa Oltețuluĭ se găsescŭ antice romane.

In plasa Oltuluĭ de josŭ :

In preajma satuluĭ *Gărcovŭ* se văd ruine dace. *Celeĭ*, comună rurală pe malulŭ Dunăriĭ, este acoperită pretutindenĭ cu ziduri și șanțurĭ romane; d'asupra portuluĭ Corabia se vădŭ urme de anticĭ romane.

In plasa Balta se află multe antichitățĭ romane și dace precum la *Vadăstrița*, *Grojdibad* și la *Potelu* se vădŭ urmele unuĭ podŭ odinióră peste dunăre, care se dice a fi fostŭ făcutŭ de Constandinŭ cel mare.

Dela Celeĭ duce d'a lungulŭ Oltuluĭ vechia șosea romană care trece pe la Slavenĭ, Brîncovenĭ, Ienoseștĭ și duce spre munțĭ.

Geografia.

La începutŭ amŭ învĕțatŭ comuna mea, pe care o știŭ să o arătŭ și să o citescŭ pe chartă. Sciŭ că Comuna mea se află în plasa. . . . . . . din județulŭ . . . .

Sciŭ ce însemnéḑă unŭ rîŭ, unŭ munte, unŭ orașŭ, unŭ sat, etc.

Maĭ sciŭ că județulŭ meŭ este împărțitŭ în plășĭ, plasa în comune, sate și cătune.

Potŭ să citescŭ și să arătŭ tóte plășile din județŭ cu tóte locurile însemnate ce se află în elŭ.

Maĭ sciŭ să citescŭ pe chartă și să desemnezŭ pe chartie unŭ satŭ, unŭ rîŭ, unŭ dealŭ, unŭ munte, vaie, etc.

Afară de județulŭ nostru se află și alte județe. Județulŭ. . . . . este numaĭ o părticică din țera nóstră care se numesce România peste care Majestatea Sa **Carol I** este Rege.

Acea ce am învĕțatŭ pénă acum, despre comună, plasă, și județulŭ meŭ se numesce Geografie. Geografia, darŭ este o carte în care potŭ citi totŭ ce este în țara mea și pe totŭ pămentulŭ. Cu încetulŭ vomŭ ajunge să cunóscemŭ totŭ pămêntulŭ cu marele și frumósele sale minunĭ făcute de Dumneḑeŭ, tóte neamurile de ómenĭ celŭ locuește care vorbescŭ altă limbă și aŭ alte obiceiurĭ de câtŭ noĭ.

PENTRU CLASA III.

CAPITOLULŬ III.

ROMANIA

10. Configurațiunea și marginile.

Regatulŭ Românieĭ este *patria* nóstră, adică țara aĭ căria fiĭ suntemŭ, pentru că aci ne-amŭ născutŭ noĭ, precum și părinții noștri. Este țara căria după legĭ ne supunemŭ, căria trebuie să'ĭ servimŭ ca cetățénŭ și ca soldatŭ precum și guvernuluĭ eĭ. Româniĭ suntŭ concetățeniĭ noștri; eĭ vorbescŭ aceași limbă ca și noĭ, eĭ aŭ aceleași datoriĭ și aceleași drepturĭ ca și noĭ.

România este așeḍată în partea *centrală* a Europeĭ, apróре de *marea Négră*. Pentru a ne încredința de adevĕrŭ n'avemŭ de câtŭ a privi posițiunea ce ocupă România pe unŭ globŭ terestru séŭ pe o chartă mare. Temperatura țĕreĭ arŭ trebui să fiă dulce, darŭ deschisă despre nordŭ este variată, adică iarna frigurósă, cândŭ putemŭ a ne plimba cu sania și trecemŭ rîurile pe ghiață, iarŭ vara atâtŭ de căldurósă în câtŭ se usucă câmpurile și atuncĭ căutămŭ umbra sub arborĭ.

Atâtŭ în privința intinderiĭ, populațiuneĭ și situațiuneĭ sale politice, România este una din statele de mijlocŭ ale Europeĭ. In privința politică ea este independente și se guvernă de sine ca regatŭ; In privința întindereĭ Românieĭ, Rusia este de 44 de orĭ maĭ întinsă și maĭ populată de 14 orĭ de câtŭ ea, pe cândŭ regatulŭ Belgieĭ este de 4 orĭ maĭ micŭ darŭ ceva maĭ multŭ populatŭ de câtŭ România.

Teritoriulŭ Românieĭ are forma unuĭ arcŭ intorsŭ cu unulŭ din capetele luĭ spre nordŭ, iarŭ cu celŭ-laltŭ spre vestŭ, saŭ forma nouĭ amfiteatru a căruĭ parte eșită este spre sudŭ și ridicându-se treptatŭ de la Dunăre spre nordŭ unde se termină prin vêrfurile céle maĭ marĭ ale munțilorŭ Carpațĭ. Laturea de estŭ se udă de mare și parte se mărginește cu uscatulŭ, cea de sudŭ de Dunăre, cea de nordŭ se atinge cu munțiĭ Carpațĭ și cu Prutulŭ, împărțindu-se în marginile următóre:

Marginea de Estŭ se atinge cu *marea Négră*, numită astŭ-felŭ acéstă mare căcĭ se acoperă adesea ori de furtunĭ care înécă multe vase plutitóre (corăbiĭ). Ea, comunică cu *marea de Marmara*, prin strîmtórea de *Constantinopole*, iar *marea de Marmara* prin s'rîmtórea *Dardanelile* cu *Archipelagulŭ* cari se légă apoĭ cu marea Mediterană. Cóstele măriĭ Negre care începe din dreptulŭ gureĭ Dunăriĭ numită Chilia spre Vîlcovŭ pênă aprópe de Chiustenje suntŭ josŭ şi nisipóse, acoperite de multe lacurĭ sărate formate de mare şi din care se scóte multă sare şi peşte cu care se face unŭ întinsŭ comerţŭ iarŭ de la Chiustenje pênă la Mangalia este ridicată şi brazdele de stâncĭ de piatră; marginea de uscatŭ care desparte România de Bulgaria începêndŭ din dreptulŭ şi ceva maĭ susŭ de oraşulŭ Silistra şi merge pênă în mare maĭ josŭ puţinŭ de portulŭ Mangalia, înfăţişéză unŭ terenŭ muntosŭ şi fórte roditorŭ. Totŭ pămêntulŭ coprinsŭ la acéstă margine pênă la gurile Dunăriĭ; ni s'a datŭ prin Congresulŭ de la Berlin din 1878. Acestŭ pămêntŭ se numeşte Dobrogea, care s'a schimbatŭ cu Basarabia Română ce ni s'a luatŭ şi s'a lipitŭ iarŭ la Rusia.

Marginea de Sudŭ-Vestŭ şi Sudŭ se însémnă prin jumĕtatea albı Dunăreĭ începêndŭ de la Vêrciorova şi terminêndu-se la Silistra. Dunărea, de la Vêrciorova pênă la satulŭ Gruia, desparte România de Serbia iarŭ de la Gruia pênă la Silistra o desparte de Bulgaria.

Marginea de nordŭ şi de nordŭ-vestŭ începe de la Vêrciorova prin vêrfurile munţilorŭ Carpaţĭ, merge totŭ la Estŭ pênă la punctulŭ Dorna, trece spre Nordŭ-Estŭ prin apa Bistriţa, apoĭ iarŭ prin munţiĭ, pênă la satulŭ Liteni, apoĭ spre Nordŭ pe apa Suçéva, pe Siretŭ, Molniţa şi trecătórea Mamorniţa la Prutŭ. De la Vêrciorova pênă la Mamorniţa România se desparte de Austro-Ungaria prin provinciile Temişiana, Transilvania şi Bucovina locuite de Român ca şi România nóstră.

Marginea de Nordŭ-Estŭ începe de la Mamorniţa, se lasă spre sudŭ urmândŭ pe rîulŭ Prutŭ pênă la gura Prutuluĭ şi apoĭ mergêndŭ pe albia braţuluĭ Dunăriĭ pênă la gura Kilia. Acéstă margine desparte România de provincia Română Basarabiă, supusă Rusieĭ şi ruptă din Moldova la 1812, şi din cari la 1856 s'a redatŭ Românieĭ partea ocupată de districtele Cahulŭ, Bolgradŭ şi Ismailŭ după care la 1877 acéstă parte iarŭ ni s'a luatŭ.

12. Resumatŭ de învĕţatŭ.

10. România, patria nóstră, este aşeḑată în regiunea centrală a Europeĭ şi în zona temperată.

Ea are forma unui arcŭ saŭ anfiteatru. Se mărginesce la Estŭ cu marea Négră ale cărĭ cóste suntŭ josŭ şi nisipóse pênă la Chiustengea iarŭ de la Chiustengea la Mangalia petróse şi ridicate. Marginea de Sudŭ-Vestŭ şi Sudŭ, este formată de Dunăre care o desparte de Serbia şi Bulgaria. Marginea de Nordŭ-Vestŭ şi Nordŭ, suntŭ Munţiĭ Carpaţĭ carĭ o despartŭ de Austro-Ungaria. Marginea de Nordŭ-Estŭ este Prutulŭ carĭ o desparte de Basarabia, provincia română supusă Rusieĭ.

13. Aspectulŭ generalŭ alŭ Românieĭ.

Daca amŭ putea să ne înălţămŭ în aerŭ, astŭ-felŭ în câtŭ dintr'o singură privire să coprindemŭ tótă România, vomŭ vedea o ţară nicĭ mare nicĭ mică şi a cărif partea cea maĭ mare din întinderea eĭ este acoperită de şesurĭ şi de câmpiĭ, de câtŭ de munţĭ.

România face parte din sistemulŭ munţilorŭ Carpaţĭ şi a basinuluĭ Dunăriĭ de josŭ carĭ permite a se împărţi în 3 regiunĭ séŭ zóne : *1 Regiunea Muntósă*, avută în totŭ felulŭ de minerale din care se scóte numaĭ sare şi pácură. Ea este acoperită de pădurĭ marĭ carĭ daŭ lemne bune de construcţiunĭ : 2 *Regiunea delurósă*, acoperită maĭ multŭ cu viĭ şi livezĭ de prunĭ etc 3 *Regiunea Câmpeană* formată din şesulŭ stângŭ alŭ Dunăriĭ şi de pămêntulŭ coprinsŭ între Dunăre şi marea Négră, produce multŭ grâŭ.

Munţiĭ Românieĭ suntŭ Carpaţiĭ, înălţimea lorŭ variasă de la 800 pênă la 2750 metri d'asupra luciuluĭ măriĭ Negre Privirea lorŭ în genere este fórte frumósă şi cu posiţiunĭ încântătóre

Eĭ se potŭ privi ca linia de despărţire a şesuluĭ celuĭ mare alŭ Ungarieĭ de valea de josŭ a Dunăriĭ. In partea de nordŭ şi de vest încingŭ ţara începênd ŭ de la Mamorniţa pênă la Vêrciorova, împărţindu-se în treĭ părţĭ maĭ însemnate : *Carpaţiĭ Bucovineĭ*, începŭ de la Mamorniţa şi mergŭ pênă la punctulŭ Dorna spre vestŭ ; *Carpaţiĭ Propriĭ* séŭ ceĭ *marĭ* începêndŭ de la intrarea în ţară a rîuluĭ Bistriţa saŭ punctulŭ Dorna spre sudŭ pênă la intrarea Oltuluĭ în ţară séŭ punctulŭ Câineniĭ şi *Carpaţiĭ micĭ* séŭ *Apusenĭ*, începêndŭ de la Câineniĭ şi mergêndŭ spre vestŭ pênă la Vêrciorova. Varfurile lorŭ cele maĭ înalte suntŭ : *Pionulŭ* séŭ *Fecióra* între rîulŭ Bistriţa şi Trotuşŭ în districtulŭ Némţulŭ înalt de 2750 metri cu trupulŭ séŭ în formă de căpăţînă de zahărŭ. Elŭ se póte vedea chiar de la Iaşĭ şi de la Vasluĭ *Omulŭ* în Bucegĭ, cuprinsŭ între rîurile Prahova şi Dîmboviţa în districtulŭ Prahova, înaltŭ

de 2650 metri. Aceste vêrfurĭ suntŭ acoperite de pétră tare, pe care nu cresce nicĭ unŭ arbore seŭ altă vegetaţiune, şi adesea numaĭ câte-va ḑile pe vară nu suntŭ acoperiţĭ cu neauă.

Carpaţiĭ, cu vêrfurile şi rîpele cele măncate formézā unŭ zidŭ naturalŭ de apărare contra Austro-Ungarieĭ iarŭ din văile lorŭ curgŭ numeróse cursurĭ de apă carĭ se scobóră urmândŭ calea spre sudŭ unde se varsă în Dunăre. Din numerósele trecătorĭ ce deschide cele maĭ multe rîurĭ prin munţĭ, cele principale suntŭ : *Mamorniţa* lêngă Prutŭ ; *Mihăelenĭ* lêngă Siretŭ ; *Iţcanĭ* lêngă rîul Suceava ; *Cornu Luncĭ* lêngă rîulŭ Moldova ; *Dorna* lêngă apa Bistriţa ; *Prisecanĭ* séŭ *Tulgea* lêngă rîuleţulŭ Bistricióra ; *Oituz* lêngă rîulŭ *Oituzŭ ; Faţa cheiĭ* lêngă Buzĕŭ ; *Bratocia* lêngă Teteajănŭ ; *Predealŭ* lêngă rîulŭ Prahova ; *Rîulŭ vadulŭĭ* lêngă Oltŭ ; *Vulcanŭ* lêngă Jiŭ şi *Vêrciorova* lêngă Dunăre.

Din Carpaţĭ se desfacŭ maĭ multe ramurĭ de munţĭ şi délurĭ carĭ aŭ direcţia spre sudŭ, formând văile rîurilorŭ, carĭ se perdŭ din ce în ce în câmpiile despre malurile stîngĭ ale Dunăriĭ. Aceştĭ munţĭ suntŭ :

1. *Munţiĭ Siretuluĭ* cu ramurile lorŭ aşeḑate între Prutŭ şi Siretŭ se prelungescŭ pênă la centrulŭ Districtelorŭ Tecucĭ şi Covurluĭ. In acestŭ şirŭ de *Muscele* se deosibeşte Cotnaru care produce celŭ maĭ bunŭ vinŭ din ţară este situatŭ la Nord de târgulŭ frumosŭ.

2. *Munţiĭ Némţuluĭ* între Siretŭ şi Bistriţa în care se deosibeşte ceĭ de la Baia, se prelungescŭ pênă la Romanŭ şi Băcăŭ

3 *Munţiĭ Marĭ*, aşeḑaţĭ între Bistriţa şi Trotuşŭ şi care coprinde munţiĭ Dorneĭ şi Moineştilorŭ se prelungescŭ pênă la târgulŭ Adjudŭ.

4. *Munţiĭ Bravĭ*, aşeḑaţĭ între Trotuşŭ şi Buzĕŭ care coprinde muntele Vrancea, din care se forméḑă renumitulŭ dealŭ alŭ Odobeştilorŭ se întinde pênă la Focşanĭ şi Buzĕŭ.

5 *Munţiĭ Prahoveĭ* între Buzĕŭ şi Ialomiţa coprinḑêndŭ Muscelele Telégenu din care se formézā dealulŭ celŭ mare şi măreţiĭ Bucegĭ se întindŭ pênă la Ploeştĭ şi Găeştĭ.

6. *Munţiĭ Argeşuluĭ*, aşeḑaţĭ între Ialomiţa şi Oltŭ coprinḑêndŭ munţiĭ Loviştea şi Dâmboviţa se întinde pênă la Piteşti.

7 *Munţiĭ Traianĭ* coprinşĭ între Oltŭ şi Jiŭ din care se deosebeşte Plaiurile Novacĭ şi Cozia se întindŭ pênă la Drăgăşanĭ şi pênă la Craiova.

8 *Munţiĭ de Aramă* aşeḑaţĭ între Jiŭ şi Vêrciorova şi coprinḑîndŭ munţiĭ Vulcanĭ şi Cloşanĭ se întindŭ pênă la Severinŭ şi Calafatŭ.

La sfârşitul pólelorŭ acestorŭ ramurĭ de munţĭ şi délurĭ, şi pe lêngă rîurĭ se formézā şesurĭ ridicate întinse şi văĭ marĭ din carĭ

cele maĭ însemnate suntŭ: şesulŭ *Moldoveĭ* pe malulŭ dreptŭ alŭ rîuluĭ Moldova; şesulŭ *Siretuluĭ* întindêndu-se pre amêndoĕ malurile Siretuluĭ care este celŭ maĭ mare şi maĭ avutŭ în privinţa cantităţeĭ şi calităţeĭ productelorŭ sale; *Şesulŭ Prutuluĭ*, însemnatŭ pentru fêneţile sale; *Şesulŭ Râmniculuĭ* carĭ se întinde la stânga de rîulŭ Rômniculŭ-Săratŭ, este unŭ pămêntŭ maĭ multŭ nisiposŭ şi săratŭ; alŭ *Buzĕuluĭ* se întinde la drépta şi la stânga de rîulŭ Buzĕŭ în cursulŭ sĕŭ de josŭ; şesulŭ *Ialomiţeĭ* pe ambele laturĭ ale rîuluĭ Ialamiţa în cursulŭ sĕŭ de josŭ numitŭ şi câmpulŭ *Bărăganuluĭ*; şesulŭ *Dobrogieĭ* în Dobrogea.

Intre văile saŭ luncele cele maĭ întinse şi însemnate pentru producţiunea lorŭ suntŭ: valea *Bistriţeĭ*, valea *Buzĕuluĭ* de susŭ şi a *Bişceĭ Buşileĭ* în carĭ se găseşte ambru negru şi ape minerale; valea *Argeşuluĭ de susŭ*, a *Dîmboviţeĭ*, rîuluĭ *Dómneĭ*, *Oituzuluĭ*, *Bistriţeĭ* (în Oltenia), *Gilovt*, *Jiuluĭ* şi *Motruluĭ*.

13. Resumatŭ de învĕţatŭ.

12. Şesurile coprinde cea maĭ mare parte din teritoriulŭ Românieĭ şi numaĭ partea de Nordŭ şi Nordŭ-Vestŭ este acoperită de munţiĭ Carpaţĭ, din care se despartŭ maĭ multe ramurĭ, între care cele maĭ principale suntŭ: Munţiĭ d'între Prutŭ şi Siretŭ dintre care se deosebescŭ *Cotnariĭ* şi *Huşiĭ*; munţiĭ d'între Siretŭ şi Ialomiţa din care se deosibescŭ *Pionulŭ*, *Vrancea* şi *Bucegĭ* cu vêrfulŭ lorŭ celŭ maĭ înaltŭ în România *Fecióra* din muntele Pionŭ; munţiĭ dintre Ialomiţa şi Argeşŭ între carĭ se deosibeşte *Argeşŭ* şi *Muşcelŭ*; munţiĭ *Lovişti* dintre Argeşŭ şi Oltŭ; muntele *Horezŭ* între Oltŭ şi Jiŭ; *Novacĭ* şi *Cloşanĭ* între Jiŭ şi Cerna.

Intre şesurile ridicate suntŭ: şesulŭ *Siretuluĭ*, *Bărăganŭ* şi *Dobrogia*, iarŭ văile cele maĭ marĭ suntŭ: ale *Bistriţeĭ*, *Argeşuluĭ*, *Oltuluĭ* şi *Jiuluĭ*.

14. Apele Românieĭ.

Cândŭ plóia cade pe munţĭ, pe délurĭ şi pe câmpiĭ, apa curge pe pămêntŭ saŭ se suge înăuntru pentru a forma maĭ departe isvóre; de aci cade dimpreună cu plóia în părţile de josŭ urmândŭ fundulŭ văilorŭ şi alŭ câmpielorŭ; în cele din urmă se scurge în mare dupĕ ce aŭ formatŭ una dupĕ alta pîrae, gârle, rîurĭ şi în

cele din urmă unŭ fluviŭ. Tótă partea pămêntuluĭ numită şi regiune şi ale căriĭ ape se împreună cu acelaşĭ fluviŭ. Tótă partea pămêntuluĭ numită şi regiune şi ale căriĭ ape se împreună cu acelaşĭ fluviŭ formédă basinulŭ aceluĭ fluviŭ. Micele cursurĭ de apă carĭ se varsă directŭ în mare ţinŭ totŭ de basinulŭ unuĭ mare fluviŭ. Sistemulŭ idrograficŭ alŭ Romănieĭ este valea Dunăreĭ. Numerósele văĭ ce şerpuescŭ pe pămêntulŭ Româniеĭ, ducŭ cu sine torentele, pîraele, gârlele şi rîurile de la nordŭ spre sudŭ care apoĭ se perdŭ în Dunăre. Aceste ape adapă şesurile şi luncile ce se desfăşură pe lângă ele şi strîmtate de Carpaţĭ saŭ de pólele lorŭ; ele înlesnescŭ productivitatea pămêntuluĭ şi multe chiarŭ transportulŭ productelorŭ naturale din părţile cele maĭ ascunse ale munţilor pêne în porturile Dunăriĭ.

Dunărea, care este alŭ doilea fluviŭ după Volga în mărime în Europa, isvoraşte din muntele Pădurea Négră în Ducatulŭ de Badenŭ, trece prin mijloculŭ Europeĭ udândŭ marele Ducatŭ de Badenŭ, principatulŭ de Hohenzolernŭ, care este légănulŭ familieĭ regeluĭ nostru şi a imperatoruluĭ Germanieĭ, regatulŭ Viurtembergŭ regatulŭ Bavariĭ, imperiulŭ Austro-Ungarieĭ cu oraşulŭ Viena, atinge România la satulŭ Vêrciorova în districtulŭ Mehedinţĭ, de acolo curge spre Estŭ făcêndŭ o cotitură spre Vestŭ la satulŭ Isvorulŭ-frumosŭ, apoĭ plécă în josŭ iarŭ spre Estŭ pênĕ la satulŭ Cetatea, unde se maĭ întórce o dată spre Vestŭ, făcêndŭ cea maĭ mare cotitură în România în districtulŭ Doljŭ. De aci, cursulŭ sĕŭ se îndreptédă necontenitŭ spre Estŭ, adăpândŭ tótă partea de Sudŭ a ţĕreĭ pênĕ la oraşulŭ Stirbeĭ, apoĭ se desface în maĭ multe braţe, mergêndŭ spre Nordŭ din care Borcea este celŭ maĭ mare braţŭ, pênĕ la satulŭ Gura Ialomiţeĭ în districtulŭ Ialomiţa, unde se împreună făcêndŭ o cotitură, apoĭ îndată Dunărea se desface formândŭ maĭ multe canale carĭ aprópe de Brăila se unescŭ într'o singură albie. De aci Dunărea începe a curge spre Estŭ pênĕ în dreptulŭ Ismailuluĭ unde se desface în braţulŭ Chilia spre Nordŭ şi în braţulŭ Sulina spre Sudŭ. De la acestŭ braţŭ puţinŭ maĭ josŭ se desface unŭ altŭ braţŭ numitŭ Santŭ-George, şi astŭ-felŭ Dunărea se varsă în Marea-Négră prin treĭ gurĭ formândŭ Delta Dunăriĭ. Braţulŭ Sulina este celŭ maĭ regulatŭ şi singurulŭ pe carĭ póte pluti vase marĭ. Braţulŭ Chilia pênĕ la Vêlcovŭ este marginea între Romania şi Rusia la gurile Dunăriĭ.

Acestŭ mare fluviŭ udă următórele districte şi oraşe: în districtulŭ Mehedinţĭ oraşulŭ Turnu-Severinŭ; în Doljŭ oraşulŭ Calafatŭ; în districtulŭ Romanaţĭ orăşelulŭ Corabia şi satulŭ Islazŭ; în districtulŭ Teleormanŭ oraşulŭ Turnu-Măgurele şi Zimnicea; în Vlaşca oraşulŭ Giurgiu; în Ilfovŭ oraşulŭ Olteniţa; în Ialomiţa oraşulŭ Călăraşĭ şi satulŭ Gura Ialomiţeĭ; în Chiustenge oraşulŭ

Cernavodă; în Brăila orașul Brăila; în Covurluĭ Galați; în Herșova Măcin, Tulcea și Sulina. Aceste orașe și sate suntŭ totŭ-de-odată și porturile Românieĭ pe fluviulŭ Dunăriĭ, iară porturĭ la Marea-Négră se află Chiustenge și Mangalia.

Totŭ cursulŭ Dunăriĭ în România se numește Dunărea de josŭ și curge pe o distanță de 2880 chilometre, socotitŭ de la isvorulŭ seŭ pênĕ la gura Sulina. Valea și malurile eĭ presintă deosebite caractere. La intrarea în România strînsă între munțiĭ Carpațĭ și o ramură din Balcanĭ, forméḑă o cataractă numită *porțile de ferŭ* saŭ *ghierdapurile*, ale căriĭ stâncĭ de piatră pe subŭ apă și aprópe de suprafața eĭ, carĭ daca apa este scăḑută împedică navigațiunea vaselorŭ marĭ. De aci Dunărea începe a forma maĭ în totŭ lungulŭ cursuluĭ seŭ forte multe insule din carĭ unele suntŭ locuite iarŭ altele forméḑă pădurĭ marĭ, care dă unŭ bunŭ venitŭ statuluĭ alŭ căruĭ proprietarŭ, este iarŭ pe malulŭ stângŭ carĭ este josŭ forméḑă bălțĭ și lacurĭ întinse avute în totŭ felulŭ de pescuirĭ.

Intre insulele și lacurile cele maĭ principale suntŭ: în districtulŭ Mehedințĭ insula *Corbu* dreptŭ satuluĭ Hinova, insula *Ostrovulŭ Mare* dreptŭ satulŭ Gogoșiĭ; în districtulŭ Doljŭ insula *Ostrovulŭ Mare* saŭ *Calafatŭ* dreptŭ *Calafatŭ*, laculŭ *Popi* lângă satulŭ Bistrițulŭ, laculŭ *Nedeia* lângă satulŭ Nedeia, în dreptulŭ căruĭ se află insula *Copanița*; în districtulŭ Romanațĭ laculŭ *Potelŭ* lângă satulŭ Padini, insula *Gripetele* în dreptulŭ codeĭ laculuĭ Padina spre Dunăre și între *Celeŭ*, insula *Catnovăț* în dreptul Celeiuluĭ; în districtulŭ Teleorman insula *Belna* între Turnu și Zimnicea, insula *Persina* și laculŭ *Iezerulŭ* saŭ *Suhoia* la Vestŭ de Zimnicea, insula *Vardinŭ* în dreptulŭ gureĭ Vedeĭ, laculŭ *Mare* la Vestŭ de Giurgiŭ, insula *Cioroiŭ* și *Mocanu* în dreptu Giurgiuluĭ, insula *Lunga* la Estŭ de Giurgiŭ; în districtulŭ Ilfovŭ laculŭ *Greaca*, lîngă satulŭ Greaca, laculŭ *Mostiștĭ*; în districtulŭ Ialomița, laculŭ *Boianŭ* saŭ *Sachină* lîngă satulŭ Vărăștĭ, laculŭ *Galațuiŭ* lîngă satulŭ Lefterie, laculŭ *Călărașĭ* lîngă orașulŭ Călărașĭ, laculŭ *Cabolŭ* dreptŭ satulŭ Burdușanĭ; în districtulŭ Covurluĭ lîngă Galațĭ și aprópe de gura Prutuluĭ, laculŭ *Brateșuluĭ*; lîngă orașulŭ Dorohoĭ la Nordulŭ Românieĭ este laculŭ *Dorohoiŭ*, iarŭ la Estŭ de Rômniculŭ-Săratŭ aprópe de Buzĕŭ se află laculŭ *Balta-Albă* lacŭ renumitŭ pentru apele sale minerale cu care mulțĭ pătimașĭ daca se scaldŭ se facŭ sănătoșĭ. In Dobrogea: laculŭ *Razemŭ*, *Babadagŭ*, *Golovica*, *Sinoe* și *Sud-Gheolŭ*, pe marginea măriĭ; *Carasu* între Megidie și Cernavodă, *Gârlița* și *Holtina* la Estŭ de Silistra, insula *Șerpilorŭ* la gura Dunăriĭ.

Rîurile carĭ se scurgŭ directŭ în Dunăre se potŭ privi ca basinurĭ secondare ale Românieĭ. Aceste basinurĭ suntŭ: *Prutulŭ*, *Siretulŭ*,

Ialomița, Argeșulŭ, Oltulŭ și *Jiulŭ*; pe care le vomŭ descri împreună cu alte riurĭ ce se vărsŭ în ele:

Prutulŭ, riŭ mare ce isvorăște din Carpațĭ lângă orășelulŭ Văscuițĭ în provincia Austro-ungară Galiția, intră în țară pe la satulŭ Boianŭ, curge spre răsăritŭ la tîrgulŭ Rădăuțŭ, face cea maĭ mare cotitură îndreptându-se spre miadă-dĭ și formédă marginea țereĭ despre Basarabia, pênă la Galațĭ, unde se varsă în Dunăre. De la intrarea Mamornița pênă la gura luĭ, Prutulŭ este plutitorŭ pentru totŭ felulŭ de vase micĭ, chiar și pentru vapóre de comerțŭ, carĭ încarc lemne de construcție din Bucovina și totŭ felulŭ de cereale din țéră care se transportă la porturile Galațĭ, Tulcea și Sulîna.

In cursulŭ sĕŭ Prutulŭ udă: Rădăuțŭ în districtulŭ Dorohoiŭ, pasulŭ Unghenĭ în districtulŭ Iașĭ.

Prutulŭ pe malulŭ stângŭ primește fórte neînsemnate rîurĭ iarŭ în drépta primește: *Jijia*, carĭ isvorăște din délurile Herțeĭ în districtulŭ Dorohoiŭ, udă orașulŭ Dorohoiŭ, și se varsă în Prutŭ la satulŭ Scopoșenĭ districtulŭ Fŭlciŭ. *Jihia* primește pe malulŭ dreptŭ rîulŭ *Bahluĭ*, carĭ isvóreşte din délurile Hârlăŭ în districtulŭ Botoșanĭ și trece prin orașulŭ Iașĭ. *Elan*, riŭ, isvorește aprópe de Hușĭ, în districtulŭ Fălciŭ și se varsă în Prutŭ la satulŭ Tuțcanĭ în districtulŭ Covurluĭ.

Siretulŭ riŭ mare, care isvorește din munțiĭ Carpațĭ în satulŭ Pursucheŭ în Bucovina, intră în țară maĭ josŭ de satulŭ Cândeștĭ în districtnlŭ Dorohoiŭ, trece maĭ prin mijloculŭ Moldovieĭ, merge dreptŭ spre Sudŭ, și în districtulŭ Putna apucă spre Estŭ după care se varsă între Galațĭ și Brăila.

Siretulŭ în cursulŭ sĕŭ udă: têrgulŭ Lespedĭ, orașulŭ Romanŭ și stația drumuluĭ de ferŭ Barboșĭ aprópe de gura luĭ.

In Siretŭ se varsă maĭ tóte apele curgĕtóre din Moldova și din Estulŭ Munteniéĭ, între aceste, cele maĭ principale suntŭ: pe malulŭ stângŭ, *Bârladŭ*, isvorește din délulŭ celŭ mare numitŭ Fundulŭ Șustaruluĭ din pădurea Giurgenĭ, districtulŭ Romanŭ și se varsă în Siretŭ în dreptulŭ satuluĭ Șerbănescĭ. Bârladulŭ primește în stânga *Vasluĭ*, care isvorăște din délulŭ Socola de lîngă Iașĭ. Pe malulŭ dreptŭ Siretulŭ primește: rîulŭ *Suceava*, care isvorește din Carpațiĭ Bucovineĭ și după ce face o scurtă margine între România și Bucovina intră în țară pe la punctulŭ Ițcanĭ în districtulŭ Botoșanĭ și la satulŭ Litenĭ din districtulŭ Botoșanĭ se varsă în Siretŭ; *Moldova*, isvorește totŭ din Carpațiĭ Bucovineĭ, intră în țară pe la pasulŭ Cornuluĭ Lunceĭ în districtulŭ Suceava și la Romanŭ se varsă în rîulŭ Siretŭ; *Bistrița* (Repedea) isvorește din Carpațiĭ Trasilvanieĭ, intră în România, pe la punctulŭ și salulŭ Șarulŭ-Dorneĭ, în districtulŭ Suceava și se varsă în Siretŭ la satuŭ FunJulŭ aprópe de Bacăŭ; *Trotușulŭ*, isvorește din Car-

paţiĭ Transilvanieĭ, intră în ţară pe la trecătórea Ghimeşŭ în districtulŭ Bacăŭ şi la satulŭ Domneştĭ în districtulŭ Putnă se varsă în Siretŭ; *Putna*, isvoreşte din munţĭ la satulŭ Nerijĭ în districtulŭ Putna, trece pe la târguleţulŭ Odobeştĭ şi se varsă în Siretŭ la satulŭ Dimanciŭ în districtulŭ Putna; rîulŭ *Râmnicŭ*, isvoreşte din Carpaţĭ aprópe de marginea Transilvanieĭ la satulŭ Necule în districtulŭ Rômnicu-Săratŭ, şi la satulŭ Belciugulŭ din districtulŭ Rômniculŭ se varsă în Siretŭ; *Buzĕulŭ*, isvoreşte din Carpaţiĭ Transivanieĭ, intră în ţară pe la satulŭ Cordunŭ în districtulŭ Buzĕŭ, udă oraşulŭ Buzĕŭ şi se varsă în Siretŭ în dreptulŭ satuluĭ Macsinenĭ din districtulŭ Rômnicŭ. In Buzĕŭ în partea stângă se varsă rîulŭ *Bisca Rusileĭ*, în ale căruĭ malurĭ se găseşte chihlimbarŭ negru.

Ialomiţa. Rîulŭ Ialomiţa isvoreşte între munţiĭ St. Ilie şi Bucegĭ în districtulŭ Dâmboviţa aprópe de marginea ţĕreĭ despre Transilvania, şi se varsă dupĕ unŭ lungŭ cursŭ în Dunăre lîngă satulŭ şi miculŭ portŭ Gura-Ialomiţeĭ în districtulŭ Ialomiţa. In cursulŭ sĕŭ udă oraşele Târgovişte, Urzicenĭ şi Slobozia.

Acestŭ rîŭ trece prin districtulŭ Dâmboviţa, prin partea de sudŭ a districtuluĭ Prahova, prin cea de nordŭ a districtuluĭ Ilfovŭ şi prin totŭ centrulŭ districtuluĭ Ialomiţa.

Ialomiţa primeşte în drépta eĭ fórte puţine cursurĭ de apă, însă în stânga maĭ multe, precumŭ suntŭ: *Prahova*, isvoreşte din muntele Predealŭ în Transilvania şi se varsă în Ialomiţa la satulŭ Patru Fraţĭ din districtulŭ Ialomiţa. Prahova primeşte în stânga eĭ rîulŭ *Teleajenu*, carĭ isvoreşte din muntele Cheia în districtulŭ Prahova şi se varsă în Prahova la satulŭ Răcenĭ din districtulŭ Prahova.

Argeşulŭ. Rîulŭ Argeşŭ isvoreşte din muntele Albina în districtulŭ Argeşŭ şi se varsă în Dunăre lângă oraşulŭ şi portulŭ Olteniţa din districtulŭ Ilfovŭ. In cursulŭ sĕŭ uda orăşelele Curtea de Arpeşŭ şi Piteştĭ din districtulŭ Argeşŭ

Argeşulŭ primeşte în drépta luĭ: *Neajlovulŭ*, care isvoreşte din dealulŭ Smeura din districtulŭ Argeşŭ spre Sudŭ-Vestŭ de Piteştĭ şi se varsă în rîulŭ Argeşŭ la satulŭ Fălăstóca din districtulŭ Vlaşca; iarŭ în stânga, Argeşulŭ primeşte rîulŭ Dómneĭ, care isvoreşte din muntele Preutésa în districtulŭ Dâmboviţa şi se varsă în Argeşŭ în dreptulŭ oraşuluĭ Piteştĭ; *Sabaru*, care isvoreşte din pólele munţilorŭ Dâmboviţeĭ la satulŭ Dragodanele în districtulŭ Dâmboviţa şi se varsă în Argeşŭ la satulŭ Ghimpaţĭ din districtulŭ Ilfovŭ. Rîulŭ *Dâmboviţa*, isvoreşte din muntele Găina în districtulŭ Muscelŭ, trece prin Bucurescĭ şi între satele Budeştĭ şi Gruiu din districtulŭ Ilfovŭ se varsă în Argeşŭ.

Vedea, isvoreşte din munţiĭ Lovişti în districtulŭ Argeşŭ, şi se

varsă în Dunăre la satulŭ Bujorŭ din districtulŭ Vlaşca. Vedea primeşte riulŭ *Teleormanŭ*, carĭ isvoreşte la Vestŭ de Piteştĭ de lângă satulŭ Arinósa şi se varsă în Vedea la satulŭ Cerveniĭ de susŭ în districtulŭ Teleormanŭ.

Oltulŭ. Oltulŭ după Prutŭ este alŭ doilea rîŭ alŭ Românieĭ. Din causă că are unŭ cursŭ repede şi o albiă maĭ puţinŭ regulată, este plutitorŭ numaĭ pentru plute cu lemne ; elŭ isvoreşte din munţiĭ Luncavăţŭ în Transilvania, maĭ în josŭ de oraşulŭ George-Sent-Micloşŭ, intră în ţară pe la satulŭ şi trecătórea Riulŭ-Vaduluĭ (Câinenĭ) din districtulŭ Argeşŭ în munţiĭ Carpaţĭ, curge dreptŭ în josŭ, trece pe lêngă oraşulŭ Rômnicu-Vêlceĭ în drépta, de acĭ atinge totŭ pe drépta maĭ în josŭ renumitele delurĭ Drăgăşanĭ, acoperitŭ cu viţă de viă carĭ dă unŭ vinŭ bunŭ, pe stânga oraşuluĭ Slatina şi la gura luĭ în Dunăre oraşulŭ Turnu pe malulŭ stângŭ.

Acestŭ rîŭ în cursulŭ sêŭ primeşte în stânga *Topologulŭ* carĭ isvoreşte din muntele Suru în districtulŭ Argeşŭ şi se varsă în Oltŭ la satŭ Ostrovenĭ din districtulŭ Argeşŭ: în drépta, Oltulŭ primeşte cele maĭ multe şi maĭ marĭ rîurĭ, din carĭ cele maĭ principale suntŭ: *Lotru*, isvoreşte din muntele Poiana-Mueriĭ în districtulŭ Gorjŭ şi se varsă în Oltŭ la satulŭ Văraticu în districtulŭ Rômnicu-Vêlceĭ. *Olteţulŭ*, isvoreşte din muntele Frăsinŭ în districtulŭ Gorjŭ şi în faţă de satulŭ Găgărţu din districtulŭ Oltulŭ se varsă în Oltŭ.

Jiulŭ. Acestŭ rîŭ isvoreşte din muntele Pleşa din Transilvania aprópe de marginea ţereĭ, intră în ţară pe la trecătórea Vulcanŭ în districtulŭ Gorjŭ şi se varsă în Dunăre lângă satulŭ şi miculŭ portŭ Bechetŭ. In cursulŭ sêŭ Jiulŭ udă oraşulŭ Târgujiŭ în districtulŭ Gorjŭ şi Craiova în districtulŭ Doljŭ. Jiulŭ de şi nu este atâtŭ de mare ca Oltulŭ, însĕ are unŭ cursŭ maĭ regulatŭ, în câtŭ de la gura luĭ pênă la Craiova póte pluti pe elŭ vase, maĭ alesŭ micĭ vapóre carĭ duce la Bechetŭ saŭ la alte porturĭ ale Dunăreĭ tóte productele Olteniei centrale.

Cursurile de apă maĭ principale care se varsă în rîŭ suntŭ : *Motru*, isvoreşte din muntele Negoiŭ în districtulŭ Gorjŭ şi la satulŭ gura Motruluĭ, în districtulŭ Doljŭ se varsă în Jiŭ ; *Gilortulŭ*, isvoreşte din muntele Cósta petrósă în districtulŭ Gorjŭ şi la satulŭ Ţînţărenĭ între districtele Gorjŭ, Mehedinţĭ şi Doljŭ se varsă în Jiu ; *Amaradia*, isvoreşte din pólele munţilorŭ Novacĭ la satulŭ Securile în districtulŭ Gorjŭ şi la satulŭ Tróca în districtulŭ Doljŭ se varsă în Jiŭ.

In Dobrogea : *Teliţa* şi *Taita* se vărsŭ în laculŭ Babadagŭ ; Taşaulŭ se varsă în laculŭ Taşaulŭ.

15. Resumatŭ de învĕţatŭ.

14. Afară de fluviulŭ Dunărea care este marele basinŭ

alŭ Românieĭ, suntŭ 7 rîurĭ principale carĭ se aruncă directŭ în Dunăre și forméḑă 7 basine secondare ale ţereĭ. Aceste rîurĭ suntŭ : *Prutulŭ*, *Siretulŭ* îngroșatŭ prin rîulŭ *Bârladŭ*, *Moldova*, *Trotușŭ* și *Buzĕŭ*, apoĭ *Ialomiţa*, *Argeşulŭ* îngroșatŭ prin *Dâmboviţa*, după care *Oltulŭ* îngroșatŭ prin *Olteţŭ* și *Jiulŭ* prin *Amaradia* și *Motru*.

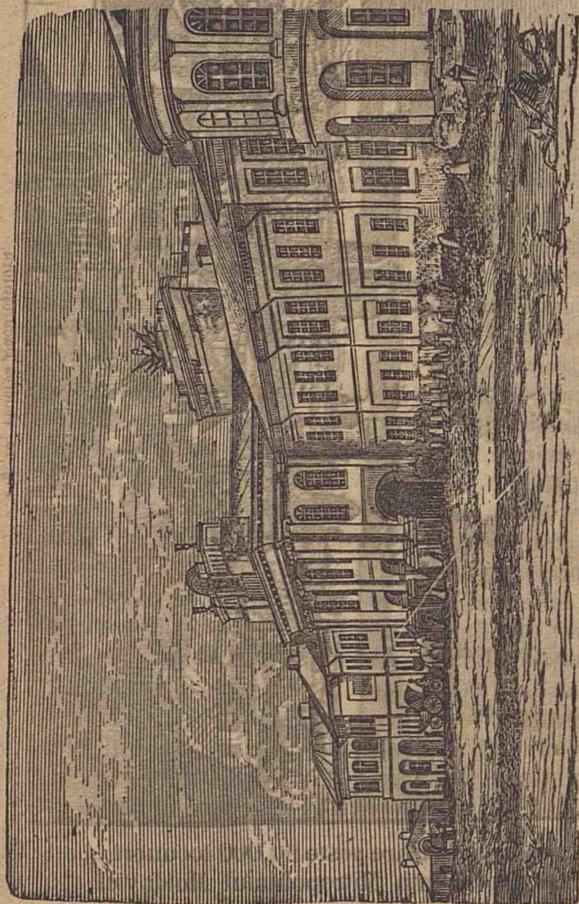

Fig. 9. Vederea Palatuluĭ Administrativŭ din Iaşĭ.

ORAŞELE ȘI LOCURILE ÎNSEMNATE

16. Orașele din basinulŭ Prutuluĭ

Fie-care din văile rîurilorŭ nóstre coprinde unulŭ saŭ maĭ multe orașe și locurĭ însemnate, și care trebue a se cunósce atâtŭ din

punctulŭ de vedere istoricŭ, industrialŭ şi chiar alŭ numĕruluĭ populaţiuneĭ lorŭ.

In văile ce formédă rîurile carĭ se vĕrsŭ în Prutŭ câtŭ şi în propria vale a Prutuluĭ se află : oraşulŭ *Iaşĭ* strĕbătutŭ de rîuleţulŭ Bahluĭ şi aşedatŭ între delurĭ, face ca acestŭ oraşŭ să aibă o pri-

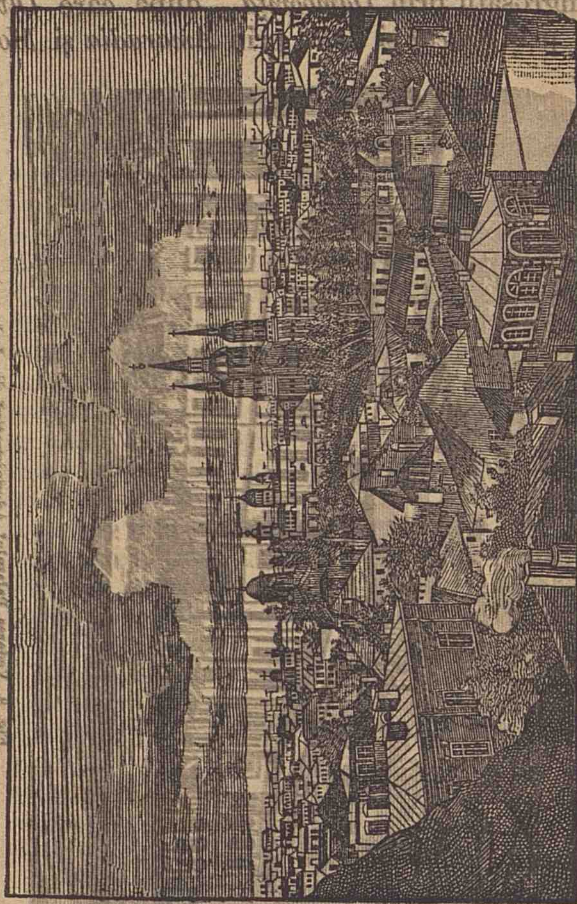

Fig. 10. Vederea Bucureştilorŭ

vire din cele maĭ frumóse. Are peste 90,000 locuitorĭ, şi este capitala districtuluĭ Iaşĭ şi reşedinţa Mitropolituluĭ Moldavieĭ şi Suceaveĭ. Aci se vede maĭ multe monumente între care se deosibeşte palatulŭ Administrativŭ şi biserica Sf. Spiridonŭ. Figura 9 represintă vederea din lăturĭ a palatuluĭ Administrativŭ care maĭ nainte era locuinţa Domnilorŭ Moldavieĭ. La Nordŭ-Vestŭ de Iaşĭ se află *Botoşanĭ* pe unŭ micŭ rîŭ carĭ se varsă în rîulŭ Sitna (acésta se varsă în Jijia), este înconjuratŭ de câmpiĭ fórte róditóre. Botoşanĭ a su-

ferită multe focuri în timpulŭ tătarilorŭ înainte de Domnia luĭ Ștefanŭ celŭ Mare. Acestŭ orașŭ este capitala districtuluĭ Botoșanĭ. La Nordŭ de Botoșanĭ se află *Dorohoiŭ*, aședatŭ pe apa Jijia și lacul̆ Dorohoiŭ, este capitala districtuluĭ Dorohoiŭ. Spre Sudŭ de Iașĭ se află orașulŭ *Hușĭ* care este capitala districtuluĭ Fălciŭ și reședința episcopieĭ de Hușĭ.

17. Orașele din basinulŭ Siretuluĭ.

Incepândŭ despre Nordŭ, întâlnimŭ orașulŭ *Fălticenĭ*, udatŭ de rîulŭ Moldova care este capitala districtuluĭ Suceava și renumitŭ pentru iarmarocul̆ (târgu) sĕŭ anualŭ. Lăsându-ne în josulŭ apeĭ întâlnimŭ între rîulŭ Moldova și Siretŭ orașulŭ *Romanŭ*, care este capitala districtuluĭ Romanŭ și reședința episcopuluĭ de Romanŭ. La Vestŭ de Romanŭ, pe apa Bistrița se află orașulŭ *Peatra*, capitala districtuluĭ Neamțu. La Nordŭ de Peatra, totŭ în acestŭ districtŭ este târgulŭ Neamțu și monastirea Neamțu renumită în istoriă. La Estŭ de Neamțu lângă rîulŭ Moldova este satulŭ Răsboenĭ unde Ștefanŭ celŭ mare la 1476 se bătu cu marele Sultanŭ alŭ Turcilorŭ Mahomedŭ. Urmândŭ cursulŭ Bistrițeĭ aprópe de unde se varsă în Siretŭ vedemŭ orașulŭ *Bacăŭ*, care este capitala districtuluĭ Bacăŭ. Spre Sudŭ-Vestŭ de Bacăŭ este tĕrgulŭ *Ocna* unde se află ocna de sare și închisórea pentru criminalĭ. Spre Estŭ de Bacăŭ pe rîulŭ Bĕrladŭ și între rîulŭ Vasluĭ, se află orașulŭ *Vasluĭ*, care este capitala districtuluĭ Vasluĭ. Scoborându-ne în josulŭ rîuluĭ Bĕrladŭ întâlnimŭ orașulŭ *Bĕrladŭ* care este capitala districtuluĭ Tutova; de aci mergêndŭ maĭ josŭ dămŭ de orașulŭ *Tecucĭ* care este capitala districtuluĭ Tecucĭ. C'amŭ spre Vestŭ de Tecucĭ aprópe de rîulŭ Milcovŭ cari dă în Putna se află *Focșanĭ*, capitala districtuluĭ Putna. Inainte de 1859 pe cândŭ Româniĭ din Muntenia și Moldova nu eraŭ unițĭ, acestŭ orașŭ printr'unŭ canalŭ din Milcovŭ era împărțitŭ în doĕ; partea de Nordŭ era a Moldavieĭ iarŭ partea de Sudŭ a Munteniei. La Sudŭ de Focșanĭ pe apa Rômniculuĭ-Săratŭ se află orașulŭ *Rômnicŭ*, care este capitala districtuluĭ Rômnicu-Săratŭ. Spre Estŭ de Rômnicŭ aprópe de rîulŭ Buzĕŭ se vede doĕ lacurĭ unulŭ numitŭ laculŭ *Amarŭ*, și celŭ altŭ *Balta-albă* care aŭ o apă bună de făcutŭ băĭ (feredee) pentru vindecare de diferite bóle. De la Rômnicŭ spre Sudŭ se află *Buzĕulŭ* pe apa Buzĕŭ, capitala districtuluĭ Buzĕŭ și reședința episcopuluĭ de Buzĕŭ.

18. Orașele din basinulŭ Ialomițeĭ.

Intre rîulŭ Prahova și Teleajenŭ se află comercialulŭ orașŭ

Ploeşti, care este capitala districtuluĭ Prahova. Spre Nordŭ de Ploeşti suntŭ salinele *Slanicŭ* şi *Telega*. Spre Vestŭ de Ploeştĭ pe malulŭ dreptŭ alŭ Ialomiţeĭ se vede vechiulŭ oraşiŭ *Târgovişte* care este capitala districtuluĭ Dâmboviţa. Inainte de Bucurescĭ a fostŭ capitala ţereĭ Româneştĭ.

19. Oraşele din basinulŭ Argeşuluĭ.

Incepêndŭ de la cursulŭ de susŭ alŭ Argeşuluĭ vedemŭ oraşule *Curtea de Argeşŭ*, în districtulŭ Argeşŭ, unde este monastirea luĭ Neagoe-Vodă, făcută de acestŭ domnŭ la 1524, este celŭ maĭ frumosŭ monumentŭ alŭ Românieĭ. Totŭ acĭ este reşedinţa episcopuluĭ de Argeşŭ. La Estŭ de Curtea de Argeşŭ se află *Câmpu-lungŭ*, aşedatŭ pe rîulŭ Târguluĭ ce se varsă în rîulŭ Dómneĭ, acestŭ oraşŭ este capitala districtuluĭ Muscelŭ. Urmândŭ cursulŭ în josŭ alŭ rîuluĭ Târguluĭ şi apoĭ alŭ Dómneĭ, la gura luĭ pe malu dreptŭ alŭ Argeşuluĭ se vede oraşulŭ *Piteştĭ*, care este capitala districtuluĭ Argeşŭ. De acĭ lăsându-ne maĭ în josulŭ apeĭ, însă trecândŭ pe cea-laltă vale a Dâmboviţeĭ, se înalţă marele şi frumosulŭ oraşŭ alŭ Românieĭ, *Bucureştĭ*, capitala ţereĭ unde este reşedinţa Regeluĭ, şi unde se află cele maĭ marĭ deregătoriĭ ale ţereĭ. Bucureştiĭ are peste doĕ sute miĭ locuitorĭ. Intre monumentele oraşuluĭ se deosibeşte Teatru şi Universitatea în faţa căriĭ s'a înălţatŭ de curândŭ statuia călare a luĭ Mihaiŭ-Viteazulŭ, prin care româniĭ să'şĭ aducă aminte totŭ d'a-una de faptele luĭ cele marĭ şi statuia luĭ Eliadŭ Rădulescu părintele literatureĭ Române. In acestŭ oraşŭ este scaunulŭ Mitropolituluĭ Ungro-Vlachieĭ care este şi Primatŭ alŭ Românieĭ. Fîgura 10 este o vedere a Bucureştilorŭ vĕḑută din dealulŭ Filaretŭ.

20. Oraşele din basinulŭ Oltuluĭ.

Incepêndŭ despre munţĭ întâlnimŭ pe malulŭ dreptŭ alŭ Oltuluĭ oraşulŭ *Râmniculŭ-Vêlceĭ*, care este capitala districtuluĭ Vêlceĭ şi reşedinţa episcopuluĭ de Râmnicŭ. La Vestŭ de oraşŭ se află têrgulŭ şi sărăria *Ocnele Marĭ*, de unde se scóte multă sare. Camŭ la jumĕtatea cursuluĭ Oltuluĭ din România vedemŭ pe malulŭ stângŭ alŭ acestuĭ rîŭ oraşulŭ *Slatina* care este capitala districtuluĭ Oltŭ. Slatina este însemnatŭ pentru doĕ podurĭ de ferŭ aruncate peste Oltŭ unulŭ alŭ şoseleĭ celeĭ marĭ şi altulŭ alŭ drumuluĭ de ferŭ care leagă Oltenia cu Muntenia. Intre oraşulŭ Slatina şi Rômnicŭ pe malulŭ dreptŭ alŭ Oltuluĭ se află miculŭ tîrgŭ Drăgăşanĭ în districtulŭ Vêlceĭ; renumitŭ pentru vinulŭ celŭ bunŭ care se cultivă în prejurulŭ sĕŭ. Spre Sudŭ de Slatina la o depărtare de o jumĕtate poştie de malulŭ dreptŭ alŭ

Oltuluĭ vedemŭ vechiulŭ orașŭ *Caracalŭ*, capitala districtuluĭ Romanați. Imprejurulŭ acestuĭ orașŭ, se află ruine române din ale căror lucrărĭ ni se probéḑă câtŭ de marĭ și vitejĭ eraŭ străbuniĭ noștriĭ.

21. Orașele din basinulŭ Jiuluĭ.

Incepêndŭ de la cursulŭ de susŭ alŭ Jiuluĭ pe malulŭ stângŭ alŭ sĕŭ se află orașulŭ *Târgulŭ-Jiŭ*, care e capitala districtuluĭ Gorjŭ. La Vestŭ de Târgu-Jiuluĭ, urmândŭ cursulŭ Motruluĭ aprópe de elŭ pe rîulețulŭ Brebina carĭ se varsă în Motru și între munțĭ, se află miculŭ orășelŭ *Baia de aramă* în districtulŭ Mehedințĭ, împrejurulŭ căruĭ se găsescŭ mine de aramă carĭ se scotea în timpulŭ Romanilorŭ și acum din noŭ iar a începutŭ a se căuta. Lăsându-ne pe cursulŭ rîuluĭ în josŭ, spre Sudŭ de gura Amaradiĭ, pe malulŭ stângŭ alŭ Jiuluĭ se înalță *Craiova*, întâiulŭ orașŭ din Oltenia atâtŭ în mărime câtŭ și în industrie. Craiova în vechime era capitala Banuluĭ Olteniеĭ carĭ se privea dupĕ Vodă alŭ doilea în țară, iar astă-ḑĭ este capitala districtuluĭ Doljŭ. Figura 11 este o vedere a Craioveĭ vĕḑută despre Jiŭ.

22. Orașele după malulŭ Dunăreĭ.

Incepêndŭ de la intrarea Dunăreĭ în România pe malulŭ stângŭ vedemŭ urmĕtórele orașe:

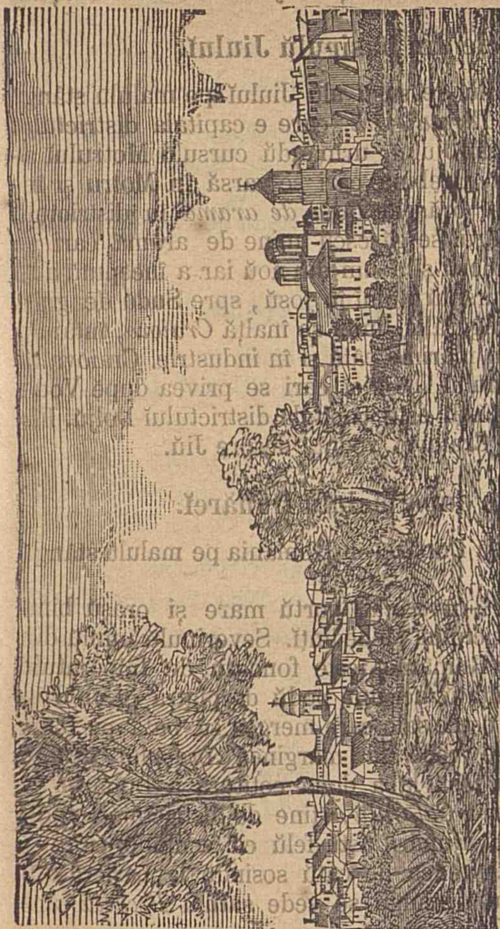
Severinulŭ saŭ *Turnulŭ-Severinŭ*, portŭ mare și orașŭ bine ziditŭ, este capitala districtuluĭ Mehedințĭ. Severinulŭ unulŭ din cele maĭ vechĭ orașe ale Românieĭ, este fondatŭ de Impĕratulŭ Traianŭ, care a maĭ înălțatŭ acĭ unŭ podŭ de piatră peste Dunăre ca să pótă trece cu oștile sale care mergea să bată pe Dacĭ. Urme din acestŭ podŭ se vede la marginea orașuluĭ despre Estŭ. Scoborându-ne în josŭ la a doua cotitură a Dunăreĭ se vede miculŭ orașŭ și portŭ *Calafatŭ*, (ține de districtulŭ Doljŭ). așeḑatŭ sub cósta maluluĭ Dunăriĭ astŭ-felŭ că venindŭ cine-va despre Craiova nu'lŭ póte vedea de câtŭ sosindŭ la bariera luĭ.

La gura Jiuluĭ pe malulŭ stângŭ se vede satulŭ *Bechetŭ* care servă de portŭ orașuluĭ Craiova.

Maĭ josŭ de Bechetŭ pe malulŭ stângŭ alŭ Oltuluĭ este *Turnu-Măgurele*, capitala districtuluĭ Teleormanŭ. Acestŭ orașŭ din causa depărtăriĭ de Dunăre d'abia se póte numi portŭ. Spre Estŭ de Măgureli întâlnimŭ miculŭ portŭ *Zimnicea*. Spre Nordŭ de Zimnicea pe rîulŭ Vedea se vĕdŭ micele orășele *Roșiĭ de Vede* și *Alecsandria*, carĭ progreséḑă în comerțŭ ce face cu interiorulŭ țĕreĭ.

Spre Sudŭ de Bucurescĭ se află *Giurgiŭ* capitala districtuluĭ Vlașca, unulŭ din porturile cele marĭ ale Românieĭ. Maĭ nainte pênĕ acum 50 anĭ a fostŭ cetate tare. Intre Bucurescĭ și Giurgiŭ

se află satulŭ *Călugărenĭ* udatŭ de apa Neajlovuluĭ şi unde se varsă în elŭ Glavaciogulŭ. Aci Michaiŭ Vitézulŭ Domnulŭ Munteniei la 1595 cu o mână de voinicĭ românĭ, bătu o armată turcă de cincĭ orĭ maĭ mare de câtŭ cea română.

Fig. 11. Vederea Craiovei

Olteniţa, la gura rîuluĭ Argeş, în districtulŭ Ilfovŭ, oraşŭ mic care face progres prin activitatea comerţuluĭ sĕŭ din portŭ.

Spre Estŭ de Olteniţa la despărţirea Dunăreĭ în doĕ braţe este *Călăraşĭ* capitala districtuluĭ Ialomiţa.

La gura rîuluĭ Ialomiţa vedemŭ satulŭ şi miculŭ portŭ *Gura Ialomiţeĭ*.

La împreunarea Dunăriĭ nuoĭ cu cea veche se întinde *Brăila* capitala districtuluĭ Brăila. Acestŭ oraşŭ alŭ doilea portŭ alŭ Românieĭ dupĕ Galaţĭ este fórte regulatŭ şi frumosŭ ziditŭ. In vechime a fostŭ cetate întărită.

Dincolo de gura Siretuluĭ se întinde atâtŭ pe malulŭ Dunăriĭ câtŭ şi in valea eĭ, *Galaţĭ*. celŭ d'întêiŭ portŭ alŭ Românieĭ De şi ca oraşŭ s'arŭ putea considera alŭ treilea după Bucureştĭ atâtŭ din punctulŭ de vedere alŭ întindereĭ câtŭ şi în frumuseţe, însă uliţele nu sunt pretutindenĭ aşternute bine cu prundŭ saŭ cu piatră mare. Are maĭ multe fabricĭ şi este unŭ oraşŭ industrialŭ. Galaţiulŭ este capitala districtuluĭ Covurluĭ.

Cernavoda, portŭ bunŭ, staţiunea drumuluĭ de ferŭ care duce la Constanţa; *Hîrşova*, micŭ portŭ în faţa gureĭ Ialomiţa.

Măcinŭ în faţa *Brăileĭ*, portŭ de puţină importanţă; *Tulcea*, ca-

pitala districtuluĭ cu acelaşĭ nume, portŭ mare, face unŭ comerţŭ întinsŭ cu transitulŭ productelorŭ. Este situatŭ pe canalulŭ Dunăreĭ numitŭ Sulina, în faţa Ismailuluĭ. La gura Dunăreĭ se află portulŭ *Sulina*, are unŭ farŭ minunatŭ.

23. Oraşele după ţĕrmulŭ Măriĭ Negre.

Babadagŭ la Sudŭ de Tulcea, odinióră portŭ Genovez. *Constanţa*, celŭ maĭ mare portŭ alŭ Românieĭ la Mare, este legatŭ cu Dunărea printr'o cale ferată, care începe de la Cernavoda, şi trece prin oraşulŭ Medjidie. *Mangalia*, portŭ sigurŭ la Sudŭ de Constanţa însĕ este părăsitŭ.

29. Resumatŭ de învĕţatŭ.

Oraşele principale ale Românieĭ suntŭ :

16. In basinulŭ Prutuluĭ : *Iaşĭ*, cu 90 miĭ locuitorĭ, *Huşiĭ*, *Fălciŭ*, *Botoşanĭ şi Dorohoiŭ.*

17. In basinulŭ Siretuluĭ : *Fălticenĭ*, *Romanŭ*, *Pétra*, *Bacăŭ*, *Ocna*, *Vasluĭ*, *Bêrladŭ*, *Tecucĭ*, *Focşanĭ*, *Râmnicŭ* şi *Buzĕŭ*.

18. În basinul Ialomiţeĭ : *Ploeştĭ* şi *Tirgoviştĭ*.

16. În basinul Argeş : *Bucureştĭ* cu 230 miĭ locuitorĭ, capitala Românieĭ, *Câmpu-Lung*, *Curtea de Argeş* şi *Piteştĭ*.

20. În basinul Oltuluĭ : *Rômnicul Vêlceĭ*, *Slatina* şi *Caracal*.

21. În basinul Jiuluĭ : *Tîrgu-Jiŭ* şi *Craiova*.

22. Pe malul Dunăriĭ : *Severin*, *Turnu-Măgurele*, *Giurgiu*, *Călăraşĭ*, *Brăila*, *Galaţĭ*, *Cernavoda* şi *Tulcea*.

23. Pe malul Măriĭ : *Constanţa* şi *Mangalia*.

IMPĂRŢIREA ŢĔREĬ

România înainte de anul 1859 era despărţită în doă ţĕrĭ, Moldova şi ţara Românéscă. De atuncĭ încóce forméză o ţĕră împărţită în 32 districte cu 5 milióne suflete.

SPRE NORD

Capitalele districtelor cu populaţia lor (32 oraşe)	Districtele cu marca lor (32 districte)	No. plăşilor	Numele plăşilor
Dorohoĭ (12,000 loc.)	*Dorohoĭ 6* (Un rac)		Herţa. Berhomete. Başăŭ. Cosula Prutul de jos. Prutul de sus.

Fălticenĭ (17,000 loc.)	*Suceava 4* (Treĭ stejarĭ)	Şomuz. Moldova. Siret. Munte.
Botoşanĭ (41,000 loc.)	*Botoşanĭ 6* (O cósă)	Coşula. Miletin. Siret. Têrgu-Ştefăneştĭ. Jilia.
Iaşĭ (99,000 loc.)	*Iaşĭ 7* (Un cal)	Turie. Stavnic. Copoŭ. Codru. Cârligătură. Branişte. Bahlui.
Pétra (21,000 loc.)	*Nemţu 5* (O căprióră)	Bistriţa. De sus. Mijloc. Munte. Pétra.
Roman (19,000 loc.)	*Roman 4* (Treĭ spice de griŭ).	Fundul. Moldova. Siretul de jos. Siretul de sus.
Bacăŭ (15,000 loc.)	*Bacăŭ 5* (O stâncă)	Bistriţa de susŭ. Bistriţa de josŭ. Tăslăulŭ de sus. Taslăulŭ de josŭ. Trotuş.
Huşĭ (19,000 loc.)	*Fălciŭ 4* (Un boŭ)	Mijlocŭ. Podolenĭ. Prutŭ. Crasna.
Vasluiŭ (9,000 loc.)	*Vasluiŭ 5* (Un stup de albine)	Crasna Fundurĭ. Mijlocŭ. Racova. Stamnicŭ.
Bârlad (29,000 loc.)	*Tutova 5* (Treĭ peştĭ)	Tutova. Semila. Têrgu. Corod. Pereşchiv.
Tecuciŭ (10,000 loc.)	*Tecuciŭ 4* (O viţă de vie)	Bârladŭ. Nicoreştĭ. Zeletin. Berheciŭ.
Galaţĭ (80,000 loc.)	*Covurluiŭ 3* (O ancoră)	Horince. Siretŭ. Prutŭ.
Focşanĭ (20,000 loc.)	*Putna 5* (Un bacus)	Biliieştĭ. Gârlele. Răcăciunĭ. Vrancea. Zăbrăuţĭ.

SPRE EST

Tulcea (8,000 loc.)	*Tulcea 4* (Duoĭ delfinĭ)	*Tulcea.* Babadag. Măcin, Sulina.
Constanţa (10,000 loc.)	*Constanţa 5* (O galeră română).	*Constanţa.* Mangalia. Hêrşova. Medjidic şi Silistra-Nouă.

SPRE SUD

Râmnic (7,000 loc.)	*Râmnic-Sărat* (Un armăsar)	Gradiște. Marginea de josŭ. Marginea de susŭ. Orașu. Rômnicŭ. Rômnicŭ de josŭ. Rômnicŭ de susŭ.
Brăila (36,000)	*Brăila 2* (O Corabie)	Vădenĭ. Balta.
Buzĕŭ (14,000 loc.)	*Buzĕŭ 6* (un templu cu o pasăre).	Buzĕu. Pârscov. Slănic. Tohanĭ. Săratŭ. Câmpu.
Călărașĭ (5,000 loc.)	*Ialomița 4* (Un peşte pe un snop).	Bocia. Balta. Ialomița. Câmpu.
Ploeșcĭ (37,000 loc.)	*Prahova 7* (Un țap cu o córdă de viță)	Câmpu. Tîrgușorŭ. Filipeștĭ. Prahova. Teleajănŭ. Podgorie. Cricov.
Têrgoviște (7,000 loc.)	*Dêmbovița 7* (O căprióră).	Ialomița. Bolintin. Cobia. Dîmbovița. Dîmbov. Ialomița. Délu.
Bucureșcĭ (242,000 loc.)	*Ilfov 6* (St. Impărațĭ)	Sabar. Snagov. Mostiște. Dîmbovița. Negoeștĭ. Oltenița.
Giurgiŭ (21,000 loc.)	*Vlașca 4* (Treĭ stejarĭ).	Margine. Clavacioc. Neajlov. Câlniște.
T.-Măgurele (6,000 loc.)	*Teleorman 4* (Treĭ oițe)	Teleormanŭ. Tîrgu. Margine. Călmățuĭ.
Câmpu-Lung (10,000 loc.)	*Muscel 5* (O aquilă pe o ramură)	Rîurĭ. Podgorie. Argeșul. Dîmbovița Nucșóra.
Piteștĭ (11,000 loc.)	*Argeșĭ 7* (O aquilă)	Argeșŭ. Gălășeștĭ. Cotména. Loviște. Olt. Piteștĭ. Topolog.
Slatina (7,000 loc.)	*Olt 4* (Un turn).	Mijlocŭ. Șerbăneștĭ. Oltŭ. Vedea.
Vêlcea (6,000 loc.)	*Râmnic 7* (Un poștalion)	Cozia. Horez. Ocolŭ. Otăsăŭ. Oltŭ. Olteţulŭ de susŭ. Olteţulŭ de josŭ.

Têrgu-Jiu (7,000 loc.)	*Gorj* 6 (Un cerb)	Novacĭ. Vulcanŭ. Ocolŭ. Jiŭ Gilort. Amaradia.
Caracal (9,000 loc.)	*Romanaţĭ* 5 (Un snop grîŭ)	Olteţ. Oltulŭ de sus. Ocolŭ. Balta. Oltulŭ de jos.
Craiova (25,000 loc.)	*Dolj* 7 (Un peşte).	Amaradia. Balta. Câmpu. Dumbrava. Jiulŭ de sus. Jiulŭ de josŭ. Ocolu.
T.-Severin (8,000 loc.)	*Mehedinţĭ* 7 (O albină)	Cloşanĭ. Motrul de sus. Motrul de jos. Dumbrava. Câmpu. Blahniţa. Ocolu.

Atâtŭ districtele câtŭ şi plăşile nu aŭ aceaşĭ margine ca şi basinurile secondare. Cu tóte acestea districtele se póte împărţi pe basinurĭ în modulŭ urmĕtorŭ :

In basinulŭ Prutuluĭ şi alŭ Siretuluĭ : districtulŭ Dorohoiŭ şi Botoşanĭ.

In basinulŭ Prutuluĭ : Iaşĭ şi Fălciŭ.

In basinulŭ Siretuluĭ : Suceava, Neamţu, Romanŭ, Vasluĭ, Băcăŭ, Tutova care cade cu o mică parte şi în basinulŭ Prutuluĭ. Tecucĭ, Putna, Râmnicu-Săratŭ, Buzĕŭ şi Brăila. Aceste 5 din urmă districte se află cu o parte din ele şi în a Dunăriĭ.

In basinulŭ Ialomiţa : districtulŭ Prahova şi Ialomiţa.

In basinulŭ Ialomiţiĭ şi Argeşuluĭ : districtulŭ Dâmboviţa şi Ilfov.

In basinulŭ Argeşŭ : districtulŭ Vlaşca, Muscelŭ, Argeşŭ şi cu o parte în a Oltuluĭ.

In basinulŭ Oltuluĭ şi a Dunăriĭ : Teleormanŭ.

In basinulŭ Oltuluĭ : Vâlcea, Oltulŭ, Romanaţĭ.

In basinulŭ Jiulŭ : Gorjŭ, Mehedinţĭ şi Doljŭ.

In basinulŭ propriŭ alŭ Dunăriĭ şi alŭ Măreĭ Negre ; Constanţa şi Tulcea.

CELE-L'ALTE ŢĂRI LOCUITE DE ROMÂNI

In vechime, ţara nóstră împreună cu Basarabia care este aşeḑată la Nordŭ-Estŭ de România, cu Bucovina la Nordŭ, cu Transilvania, Temeşiana, Marmoroşŭ şi Crişiana care se întindŭ dincolo de munţiĭ noştri Carpaţĭ, forma o ţĕră numită Dacia, din care astă-ḑĭ numaĭ România este o ţĕră neatârnândŭ de nicĭ o putere. Călătorulŭ strĕinŭ umblândŭ prin aceste ţĕrĭ va vedea că cea maĭ mare parte din locuitoriĭ lorŭ suntŭ fraţĭ cu noĭ şi vorbescŭ aceiaşĭ limbă ca şi noĭ. Dacă nu vomŭ uita pe stră-

moşiĭ noştri, cu timpulŭ va ajunge ca să nu se maĭ cunóscă că suntŭ din acelaşĭ neamŭ.

24. Basarabia.

Care în întindere este pe jumĕtatea Românieĭ, se desparte de România prin rîulŭ Prutŭ. La 1812 Ruşiĭ o rupse din Moldova fără voia ţĕreĭ şi o lipi împărăţieĭ lorŭ. De vre-o câţĭ-va anĭ partea despre Dunăre a Basarabieĭ numită Cahulŭ, Bolgradŭ şi Ismailŭ se dete iar Românieĭ la 1856 însă ruşiĭ la 1877 după ce româniĭ luptară alăturĭ cu eĭ contra turcilorŭ, şi în locŭ de mulţumire că ia scăpatŭ de cea maĭ mare ruşine, căcĭ era să fie bătuţĭ cu desăvêrşire la Plevna, ceru înapoĭ acéstă parte de Basarabiă, sora ţĕreĭ nóstre.

Capitala Basarabieĭ este *Chişineu*, în centrulŭ ţĕreĭ.

Pămêntulŭ Basarabieĭ este maĭ multŭ şesŭ, strĕbătutŭ de fluviulŭ Dunastru şi de rîurile *Răuţulŭ*, *Bîcu*, *Botna*, *Cogalnicu* şi *Prutulŭ*.

25. Bucovina.

Bucovina la 1777 a fostŭ răpită din Moldova de către Austria. Pămêntulŭ aceşteĭ ţĕrĭ acoperitŭ pretutindenĭ de muşcele formate din munţiĭ Carpaţĭ, are o privire încântătóre, pentru care poeţiĭ o numeşte „*flórea din gradină*“.

Intinderea Bucovineĭ este de 10 orĭ maĭ mică de câtŭ România.

Capitala ţĕreĭ este *Cernăuţĭ* lîngă Prutŭ. *Suceava* lîngă marginea Moldoveĭ pe rîulŭ Suceava a fostŭ capitala Moldoveĭ înainte de Iaşĭ.

Rîurile carĭ strĕbatŭ Bucovina suntŭ: *Prutulŭ*, *Siretulŭ*, *Moldova* şi *Bistriţa*.

27. Transilvania.

După căderea Romanilorŭ, Transilvania trecu sub domnia Ungurilorŭ, maĭ târḑiŭ veni sub Austria, iarŭ la 1867 se alătură coróneĭ Ungarieĭ.

Intinderea Transilvanieĭ este maĭ mare de câtŭ jumĕtate din România. Pămêntulŭ este acoperitŭ pretutindenĭ de dealurĭ carĭ se desparte din Carpaţĭ şi este strĕbătutŭ de rîurile *Mureşŭ*, *Oltulŭ* şi *Sameşulŭ*.

Capitala Transilvanieĭ este *Sibiulŭ*, lîngă rîulŭ Sibiŭ carĭ se varsă în Oltŭ. *Braşovulŭ* aprópe de munţiĭ Sinaia, face mare comerţŭ cu România.

27. Marmoroşŭ.

Cari se întinde la Nordŭ de Transilvania, maĭ nainte făcea parte

din Transilvania, darŭ acumŭ este contopită cu Ungaria. Oraşele cele maĭ însemnate din Marmaroşŭ suntŭ : *Satulŭ Mare* şi *Muncacĭ* la Nordŭ, cetate tare.

28. Crişiana.

Ca şi Marmaroşŭ maĭ nainte făcea parte din Transilvania, dar de 200 anĭ se află sub Ungurĭ. Acéstă ţară se întinde la Estŭ de Transilvania. Rîurile carĭ o strĕbatŭ suntŭ Crişulŭ împărţitŭ în treĭ ramurĭ.

Oraşele principale suntŭ : *Debreţinŭ* şi *Aradŭ* lîngă Mureşŭ.

29. Temişiana.

Care este lipită de Austria din timpulŭ căderei Ungurilorŭ, forméḑă astă-ḑĭ Banatulŭ numitŭ alŭ Temişóreĭ şi se întinde la Vestŭ de România. Acéstă ţară este udată de rîulŭ Timişŭ. Oraşele principale suntŭ : *Caransebeşŭ* la Nordŭ, *Mehadia*, băĭ cu ape minerale aprópe de România.

Afară de aceste ţĕrĭ, Româniĭ maĭ locuescŭ în mare numĕrŭ prin Turcia, Bulgaria şi Serbia, unde se numescŭ uniĭ Româniĭ alţiĭ Coţovlachĭ.

30. Resumatŭ de învĕţatŭ.

Afară de România, maĭ suntŭ şi alte ţĕrĭ locuite de românĭ, precumŭ suntŭ :

24. Basarabia cu capitala Chişeneŭ ;
25. Bucovina cu capitala Cernăuţĭ ;
26. Transilvania cu capitala Sibiu,
37. Marmoroşŭ cu oraşŭ însemnatŭ Muncacĭ ;
28. Crişiana cu oraşŭ însemnatŭ Aradŭ ;
39. Temişiana cu oraşŭ însemnatŭ Caransebeşŭ ;

V. SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA PĂMÊNTULUI

31. Europa.

Dupĕ ce a'mŭ învĕţatŭ a cunósce bine locurile din prejurulŭ locuinţeĭ nóstre, din plasa şi din districtulŭ nostru precumŭ şi tótă ţéra nóstră, vomŭ trece maĭ departe ca să cunóştemŭ treptatŭ multele ţĕrĭ carĭ suntŭ înprejurulŭ Românieĭ, şi tóte cele-l'alte dupĕ faţa pămêntuluĭ, cu munţiĭ, rîurile, oraşele lorŭ cele maĭ marĭ, etc.

Astŭ-felŭ vomŭ începe cu Europa. Europa este una din cele 5

părţĭ de lume, în care se află şi România nóstră. Europa este maĭ mare de câtŭ România de optŭ-ḑecĭ de orĭ.

Acéstă parte de lume se udă de *Oceanulŭ Glacialŭ* saŭ înghețatŭ de Nordŭ, de *Oceanulŭ Atlanticŭ* la Vestŭ şi de *Mediterana* la Sudŭ, care este cea maĭ însemnată din tóte mările secondare formate de Oceanu Atlanticŭ.

Europa coprinde unŭ mare numĕrŭ de State (Ţĕrĭ). Unŭ *statŭ* este unŭ teritoriŭ (o întindere de pămêntŭ) supusŭ aceluiaşĭ guvernămêntŭ (Inaltă stăpânire) şi aĭ căruĭ locuitorĭ, supuindu-se acelorașĭ legĭ publice, constituescŭ o naţiune. Unele state suntŭ compuse de popóre de diferite naţiunĭ. In Europa suntŭ treĭ felurĭ de state : Marĭ puterĭ, state mijlociĭ şi micĭ.

Statele cele marĭ saŭ marĭ puterĭ, suntŭ şapte· România, una din statele cele micĭ ale Europeĭ se află aprópe în centrulŭ acesteĭ părţĭ de lume. Luândŭ România ca punctŭ de plecare, ne vine fórte lesne a ne orienta în cotro se află fie-care din statele cele marĭ care suntŭ în Europa ; astŭ-felŭ : la Nordŭ-Estŭ de România se întinde *Impĕrăţia Rusieĭ* cu capitala *Sant-Petersburgŭ*, cea maĭ întinsă ţéră din Europa ; la Sudŭ de România dincolo de Bulgaria se întinde *Impĕrăţia turcească* saŭ *Otomanilorŭ* cu capitala *Constantinopolŭ ;* la Nordŭ-Vestŭ de România se întinde *Impĕrăţia Austro-Ungară* cu capitala *Viena*. Acéstă Impărăţie desparte România de regatu *Italieĭ* aşeḑatŭ la Sudulŭ eĭ cu capitala *Roma*, de unde ne tragemŭ noĭ Româniĭ. Austro-Ungaria ne desparte şi de *Impĕrăţia Germanieĭ* aşeḑată la Nordŭ-Vestulŭ eĭ cu capitala *Berlinŭ*. Maĭ la Vestŭ şi dincolo de Germania se întinde *Republica Francesă* cu capitala *Parisŭ*, şi la Nordulŭ Francieĭ peste mare se întinde regatulŭ *Insulilorŭ Britanice* cu capitala *Londra*, celŭ maĭ populatŭ oraşŭ din lume.

32. Cele cincĭ părţĭ de lume.

Pămêntulŭ coprinde afară de Europa şi alte părţĭ de lume, carĭ tóte forméḑă partea suprafeţeĭ pămêntuluĭ numită *uscatŭ*, iarŭ cea-l'altă parte maĭ mare care compune suprafaţa pămêntuluĭ se numeşte *marea*. Astŭ-felŭ vedemŭ că pămêntulŭ se compune din uscatŭ şi din apă.

Uscatulŭ propriŭ ḑisŭ se compune din treĭ continente. Unŭ *continentŭ* este o fórte mare întindere de uscatŭ carĭ se póte strĕbate în tóte direcţiunile fără ca să fimŭ siliţĭ de a trece vre-o mare.

Acestŭ uscatŭ se maĭ compune şi din *cincĭ părţĭ de lume*.

Europa cea maĭ mică, darŭ cea maĭ importantă căcĭ coprinde România nóstră, *Africa* şi *Asia* cea maĭ mare din câteşĭ cincĭ părţĭ de lume forméḑă *continentulŭ vechiŭ*.

Oceanulŭ, în carĭ se află celŭ maĭ micŭ continentŭ, *continentulŭ Australŭ.*

33. Marea

Marea a căriĭ nemărginită întindere acoperă maĭ multŭ de două din treĭ părţĭ din suprafaţa pământuluĭ se împarte în cincĭ *Oceane: Oceanulŭ îngheţatŭ* de Nordŭ, la extremul Nordŭ al pământuluĭ şi *Oceanulŭ îngheţatŭ de Sudŭ*, la extrema sudică. Aceste oceane se numescŭ ast-felŭ căcĭ frigul şi gheţa este perpetuo către estremităţile polurilorŭ;

Oceanulŭ Atlanticŭ coprinsŭ între Europa, Africa şi America, *Oceanulŭ Indianŭ* la Sudulŭ Asieĭ şi Estulŭ Africeĭ, şi *Oceanalŭ Pacificŭ* sêŭ *Oceanulŭ celŭ Mare* este celŭ maĭ mare dintre cele cincĭ Oceane coprinsŭ între America, Asia şi Oceania.

34. Şirurile cele marĭ de munţĭ

Vechiulŭ şi noulŭ continentŭ sûnt străbătute de maĭ multe marĭ şi lungĭ şirurĭ de munţĭ.

In *Europa* ceĭ maĭ însemnaţĭ sûntŭ munţiĭ *Alpiĭ*, fórte înalţĭ. Vêrfulŭ celŭ maĭ înaltŭ întrece de două orĭ pisculŭ Ceahlăuluĭ din Carpaţiĭ noştri. Acestŭ lanţŭ de munţĭ se întinde de la cóstele Mediteraneĭ, de la marginea Francieĭ despre Italia pênĕ la centrulŭ Austro-Ungarieĭ; *Pirineiĭ*, aşeḑaţĭ pe marginea Sudŭ-Vestŭ a Francieĭ: *Carpaţiĭ* la Nordŭ şi la Vestŭ de România care o desparte de Austro-Ungaria şi se întindŭ apoĭ pênĕ la Nordŭ-Estulŭ Austro-Ungarieĭ; *Alpiĭ Scandinavĭ*, în nordulŭ Europeĭ prin peninsula *Scandinavică.*

In *Africa*, ceĭ maĭ importanţĭ munţĭ suntŭ *Atlazulŭ* la Nordulŭ Africeĭ şi munţiĭ cósteĭ orientale între carĭ *Kilimangiaro* este înaltŭ de 3 orĭ câtŭ pisculŭ celŭ maĭ înaltŭ alŭ Carpaţilorŭ noştriĭ.

In *Asia*, şirurile cele marĭ cu multŭ maĭ înalte de câtŭ cea maĭ mare parte din munţiĭ Europeĭ, suntŭ: *Caucazulŭ* între Europa şi Asia; *Himalaia*, celŭ maĭ înaltŭ munte din lume cu vêrfulŭ sêŭ, *Gurinsaharŭ* forméḑă clina meridională a unuĭ *platoŭ* şi care platoŭ este înaltŭ câtŭ Carpaţiĭ noştriĭ şi maĭ întinşĭ de câtŭ jumĕtate Europa. Mu nţiĭ *Altaĭ* şi maĭ mulţĭ alţĭ munţĭ forméḑă clina septentrională acestuĭ platoŭ.

In *America*, *munţiĭ Stâncoşĭ*, în partea de Nordŭ şi *Anḑiĭ* saŭ *Cordileriĭ* în partea de Sudŭ carĭ suntŭ maĭ atâtŭ de înalţĭ câtŭ Himalaia, şi forméḑă unŭ lungŭ şirŭ neîntreruptŭ mergândŭ aprópe de la unŭ polŭ către celŭ-l'altŭ polŭ.

35. Apele cele marĭ

Fluviurile cele maĭ însemnate din lume suntŭ.

In Asia, *Lena* carĭ străbate *Siberia* şi se varsă în Oceanulŭ Ingheţatŭ de nordŭ, fluviulŭ *Galbenŭ* şi fluviulŭ *Albastru* carĭ străbatŭ *China* şi se aruncă în Oceanulŭ Pacific. *Gangulŭ* carĭ străbate India la nordŭ şi apoĭ se aruncă în Oceanulŭ Indianŭ.

In Africa *Nilulŭ* carĭ străbate Egiptulŭ, se varsă în marea Mediterană.

In America, *Sant-Laurent* curge prin Britania Nouă şi *Misisipi* prin Statele-Unite, se aruncă în Oceanulŭ Atlanticŭ.

Celŭ maĭ mare fluviŭ al Europeĭ *Volga*, carĭ străbate Rusia este odată şi jumătate maĭ lungŭ de cât Dunărea, cu tóte acestea este maĭ micŭ de câtŭ orĭ care altŭ fluviŭ din Africa, Asia şi America. Cele-l'alte fluviurĭ maĭ importante ale Europeĭ sûntŭ; *Danubiulŭ*, carĭ străbate Germania de Sudŭ, Austro-Ungaria şi devine în cursulŭ sĕŭ inferiorŭ ca margine între România despre Serbia şi Bulgaria şi în urmă se varsă în Marea Mediterană prin Marea-Négră şi Marea Marmorŭ.

36. Globulŭ terestru (1).

Charta după carĭ amŭ învĕţatŭ pânĕ acumŭ geografia este o închipuire a suprafeţeĭ pământuluĭ făcută întinsŭ şi desemnată pe chârtie; dar pământulŭ fiindŭ rotundŭ nu se póte representa aprópe esactŭ de câtŭ prin un instrumentŭ numitŭ *globŭ terestru*. Numaĭ pe un globŭ terestru se póte studia şi înţelege bine forma şi posiţiunea relativă a celorŭ cincĭ părţĭ de lume şi a celorŭ cincĭ oceane. Fig. 12 represintă acestŭ instrumentŭ.

Acéstă imagine a pământuluĭ se póte reproduce şi pe doĕ cercurĭ însemnate pe partea carĭ să represinte fie-care câte una din doĕ feţe ale pământuluĭ; pe fie-care din aceste feţe se află unŭ emisferŭ; emisferulŭ *orientalŭ* la drépta coprinḑêndŭ Europa, Asia, Africa, Oceanulŭ şi emisferulŭ *occidentalŭ* America. *Ecuatorulŭ* taie ambele emisfere în doĕ şi la ambele estremităţĭ de Nordŭ şi Sudŭ ale acestorŭ emisfere suntŭ: *polulŭ nordŭ* şi *polulŭ sudŭ*. Acéstă reproducţiune pe chartă a suprafeţeĭ pământuluĭ în douĕ cercurĭ se numeşte *Mapamundŭ*. Fig. 13 este vederea unuĭ *Mapamundŭ*.

37. Resumatŭ de învĕţatŭ.

30. România este o parte din Europa iar *Europa* este

(1) Oamenii care nu ştiŭ Geografia, credŭ că daca vorŭ călători maĭ multŭ timpŭ, vorŭ ajunge la sfêrşitulŭ pământuluĭ. Acésta este o credinţă greşită căcĭ călătoriĭ care a plecatŭ dintr'unŭ locŭ, urmândŭ o cale în aceiaşĭ direcţie după maĭ multe ḑile a ajunsŭ iară la loculŭ de unde a plecatŭ. Aceasta este o probă că pĕmântulŭ este rotundŭ.

una din cele cincĭ părţĭ de lume. Europa se udă de oceanulŭ Atlanticŭ şi de marea Mediterană.

Europa se împarte în maĭ multe state din carĭ cele principale suntŭ : Regatatulŭ *Românieĭ*, cu capitala Bucurescĭ ; Imperiulŭ *Austro-Ungarieĭ* cu capitala *Viena*, Imperiulŭ *Rusieĭ* cu capitala *Sant-Petersburg*, Imperiulŭ *Germanŭ* cu capitala *Berlinŭ*, Republica *Franţiĭ* cu capitala *Parisŭ*, Imperiulŭ *Turcieĭ* cu capitala *Constantinopole*, Regatulŭ *Insulilorŭ Britanice* cu capitala *Londra*, celŭ maĭ populatŭ oraşŭ din lume şi regatulŭ *Italieĭ* cu capitala *Roma*.

31. Cele cincĭ părţĭ de lume suntŭ : *Europa*, *Africa* iş *Asia*, formândŭ vechiulŭ continentŭ, *Oceania* coprinḑêndŭ continentulŭ australŭ, *America* saŭ noulŭ continentŭ.

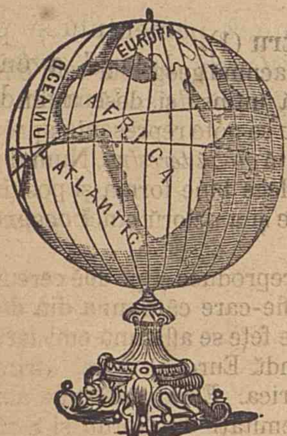

Fig. 12. Globŭ terestru.

32. Marea se împarte în cincĭ *oceane* : Oceanulŭ *Glacialŭ* de nord şi celŭ de sudŭ, Oceanulŭ *Atlanticŭ* între Europa, Africa şi America, *Oceanulŭ celŭ Mare* saŭ *Pacificŭ* între America, Asia şi Oceania şi *Oceanulŭ Indianŭ*, carĭ se întinde la sudŭ de Asia, şi la Est de Africa.

33. Cele maĭ principale şirurĭ de munţĭ ale pămêntuluĭ suntŭ :

In Europa, *Alpiĭ*, *Pirineiĭ*, şi *Carpaţiĭ* ;

In Africa, *Atlazŭ* şi *Lupata* ;

In Asia, *Caucasulŭ*, *Altai* şi *Himalaia* celŭ maĭ înaltŭ munte din lume.

In America, *Munţiĭ Stîncoşĭ* şi *Anḑiĭ*.

34. Cele maĭ principale fluviurĭ ale pămêntuluĭ suntŭ :

In Europa, *Volga*, *Dunărea* şi *Rinulŭ* ;

In Africa, *Nilulŭ* ;

In Asia, fluviulŭ *Galbenŭ*, fluviulŭ *Albastru* si *Gangulŭ* ;

In America, *Sant-Laurente*, *Misisipi*, *La Plata* şi *Amazonulŭ* celŭ maĭ mare fluviu din lume.

35. Pămêntulŭ este rotundŭ.

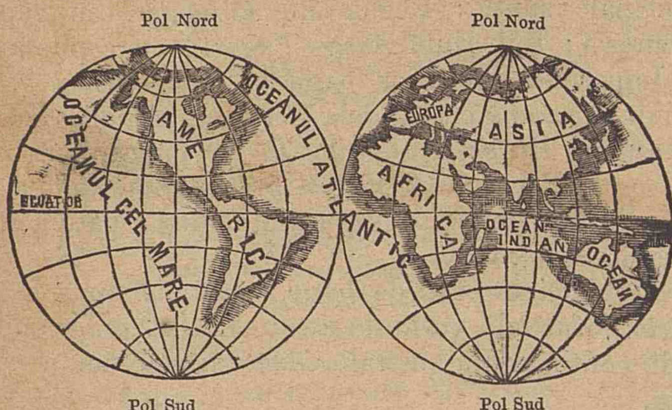

Fig. 13. Mapemund.

Ecuoatorulŭ este linia care înconjóră pămêntulŭ şi pe care îlŭ împarte în doĕ părţĭ : *emisferulŭ de nord*, avênd dreptŭ vêrfŭ *polulŭ nordŭ*; şi *emisferulŭ de sudŭ*, avêndŭ dreptŭ vêrfŭ *polulŭ sudŭ*.

Finitŭ.

N № 34

JUDEȚUL DOLJIU

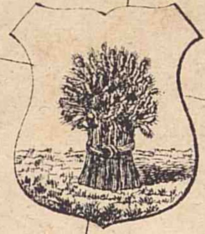
V E S

Primită gratis din partea
d-lui Colonel Gorjeanu, pentru
scóla Comunei Coşioveni 1887 Dbre 2

Învăţătore D. I. Musescu.

JUDEȚUL ROMANAȚI

J. VALCEA

Protești

R. Olteț

Frătia

Oboga

Strejesli

Slatina

Balș

Răbunești

Peatra

Brancoveni

R. Teslui

Usica

Roman

Fălcoiul

Leul

Reșca

Farcasul

CARACAL

Stoinești

Apelevii

Redia

Slaveni

R. Oltul

Amirești

Crușov

Cilieni

Vadastrița

Dăbuleni

Potel

Orla

Celei

Corabia

Islaz

P. Oltețul

P. Oltul d.s.

P. Oltețul d.j.

P. Balta

P. Oltul d.j.

J. DOLJIU

J. OLTULUI

J. TELEORMAN

BULGARIA

V

E

Primită gratis din partea
Colonel Gorjeanu, pentru Scóla
Comunei Coșioveni 1881 Dbre.

Invățătore D. P. Niculescu

TERILE ROMANE
JUDEȚELE ROMANII
1 Dorohoi
2 Botoșani
3 Suceava
4 Iasi
5 Neamțu
6 Roman
7 Vaslui
8 Fălciu
9 Tutova
10 Bacăŭ
11 Tecuci
12 Putna
13 Cuvurlui
14 R.Sărat
15 Braila
16 Buzăŭ
17 Prahova
18 Ialomița
19 Tulcea
20 Constancia
21 Dîmbovița
22 Ilfov
23 Mușcel
24 Argeș
25 Vlașca
26 Teleorman
27 Olt
28 Vâlcea
29 Romanați
30 Gorjiŭ
31 Doljiŭ
32 Mehedinți
Semne
Capitală de provincie saŭ de județ
Oraș mic
Frontiera terilor Române
Romanii
de provincie Română
saŭ de județ
MARAMURES
BUCOVINA
BASARABIA
CRISIANA
TRANSILVANIA
TEMISIANA
MOLDOVA
ROMANIA
MAREA NEAGRA
F. Nipru
R. Prut
R. Tisa
R. Sameș
R. Mureș
F. Dunarea
R. Ialomița
R. Argeș
R. Olt
R. Jiŭ
Cernăuți
Dorohoi
Botoșani
Falticeni
JASI
Chișinău
Roman
Vaslui
Huși
Peatra
Bârlad
Acherman
Tecuci
Focșani
Galati
Ismail
Brăila
Tulcea
Buzeŭ
Ploești
Tergueviști
BUCURESTI
Călarași
Silistra
Constancia
Giurgiŭ
Turnu
Siatina
Craiova
Caracal
Calafat
Severin
Satu mare
Debrețin
Cluj
Alba Iulia
Arad
Timișoara
Sibiŭ
I. Șerpilor
18°
20°
22°
24°
26°
28°
44°
46°
48°

Primită gratis din partea
d-lui Colonel Gorjeanu, pentru
Scóla Communei Cosioveni
1881 Decembre 2

Invăţătóre D. P. Rusescu

ŞCOALA MODELA DIN COMUNA ... DE DOLJIU